

SBA. Add. 7

GAELIC EDITION.

186

INSTRUCTION

FOR

YOUNG INQUIRERS.

BEING A

Series of Addresses,

INTENDED

TO EXPLAIN AND ENFORCE THE LEADING
DOCTRINES OF THE WORD OF GOD.

BY WILLIAM INNES.

“Our most important are our earliest years.”—COWPER.

EDINBURGH:

PRINTED FOR WAUGH AND INNES,

HUNTER SQUARE:

M. OGLE, GLASGOW; D. WEIR, GREENOCK;

J. DEWAR, PERTH; AND K. DOUGLAS,

INVERNESS.

1827.

SBA. Add. 7

SEOLAIDHEAN

DO 'N OIGRIDH.

SCOTLAND

DO. N. OIGRIDH

SEOLAIDHEAN

DO 'N OIGRIDH,

ANNS AM BHEIL TEAGASGAN CUDTHROMACH
AGUS SÒNRUICHTE FOCAIL DÉ AIR AM MÌN-
EACHADH GU H-AITHGHEARR, 'S AIR AN
COMH-CHUR; AGUS COR AN ANAMA, D' AN
TAOBH AIR A LEIGEIL RIS.

LE UILLEAM INNES,

MINISTEIR AN T-SOISGEIL AN DUNEIDIN.

EADARTHEANGAICHTE LE IARRTAS DÙRACHDACH AIR SON
MAITH SPIORADAIL ÒIGRIDH NA GAELTACHD.

DUNEIDIN:

CLODH-BHUAILTE AIR SON, AGUS AIR AN REIC LE
WAUGH AND INNES, HUNTER SQUARE:

M. OGLE, GLASGOW; D. WEIR, GREENOCK;
J. DEWAR, PERTH; AND K. DOUGLAS,
INVERNESS.

1827.

1881

ИЗВЕЩАНИЕ

О РАБОТАХ КОМПЕТЕНТНЫХ УЧЕНЫХ КОМИТЕТОВ
И ИХ ПОДСОБНЫХ КОМИТЕТОВ ПО ИСПЫТАНИЮ
УЧЕНИКОВ СРЕДНИХ ШКОЛ НА ПРАВИЛЬНУЮ
ПОНИМАНИЕ ИХ РАБОТ ПО ИХ РАБОТАМ

В КИЕВЕ:

ИЗДАТЕЛЬСТВО КОМПЕТЕНТНЫХ УЧЕНЫХ КОМИТЕТОВ
И ИХ ПОДСОБНЫХ КОМИТЕТОВ ПО ИСПЫТАНИЮ
УЧЕНИКОВ СРЕДНИХ ШКОЛ НА ПРАВИЛЬНУЮ
ПОНИМАНИЕ ИХ РАБОТ ПО ИХ РАБОТАМ

ИЗДАТЕЛЬСТВО КОМПЕТЕНТНЫХ УЧЕНЫХ КОМИТЕТОВ

И ИХ ПОДСОБНЫХ КОМИТЕТОВ

ПО ИСПЫТАНИЮ УЧЕНИКОВ СРЕДНИХ ШКОЛ

НА ПРАВИЛЬНУЮ ПОНИМАНИЕ ИХ РАБОТ ПО ИХ РАБОТАМ

И ИХ ПОДСОБНЫХ КОМИТЕТОВ ПО ИСПЫТАНИЮ

УЧЕНИКОВ СРЕДНИХ ШКОЛ НА ПРАВИЛЬНУЮ

ПОНИМАНИЕ ИХ РАБОТ ПО ИХ РАБОТАМ

ДО И ОИСКИДН

КОМПЕТЕНТНЫМ

INSTRUCTION
FOR
YOUNG INQUIRERS.

BEING A
Series of Addresses,

INTENDED
TO EXPLAIN AND ENFORCE THE LEADING
DOCTRINES OF THE WORD OF GOD.

BY WILLIAM INNES.

“ Our most important are our earliest years.”—COWPER.

EDINBURGH:
PRINTED FOR WAUGH AND INNES,
HUNTER SQUARE:
M. OGLE, GLASGOW; D. WEIR, GREENOCK;
J. DEWAR, PERTH; AND K. DOUGLAS,
INVERNESS.

1827.

INSTRUCTION

FOR

YOUNG INQUIRERS.

BY

WILLIAM LITTLE

EDINBURGH

TO BE HAD OF THE PUBLISHERS AND BOOKSELLERS IN THE LEADING
CITIES AND VILLAGES OF THE NORTH OF SCOTLAND.

BY WILLIAM LITTLE

THE FIRST EDITION WAS PUBLISHED IN 1827.

EDINBURGH:

PRINTED FOR WILSON AND LEITCH

BY WILSON AND LEITCH, PRINTERS, 10, N. BRIDGE STREET.

1827

1827

WE have read with much pleasure Mr. Innes's valuable little book, entitled, 'INSTRUCTIONS FOR YOUNG INQUIRERS,' and from the simplicity of its plan, and the excellence of its matter, we think it likely to be very useful. Christian Practice is here strikingly enforced in its relation to Christian Doctrine. This interesting summary of the Gospel of Christ, is well adapted for being translated into the Gaelic language, and will prove a valuable addition to the religious treatises which are already in the hands of the Highlander. We feel happy in recommending this as a work which contains, in a very small compass, a just and clear exposition of the leading doctrines and duties of the blessed Gospel.

(Signed) ALEXANDER CLARK,
One of the Ministers of Inverness.
ANGUS MACINTOSH, D. D.
Minister of Tain.
JOHN MACDONALD,
Minister of Urquhart.

ROIMH-RADH.

Tha iomadh leabhar air a chuir a mach le diadh-airibh urramach, anns am bheil teagasgan bun-aiteach na slàinte air an cur sìos gu farsuing; ach tha cuid dhiu tha fada r'an leughadh air son na muinntir gu h-àraidh aig nach eil mòr ùin r'a sheachnadh; agus nach 'eil cho soilleir 's cho so-thuigsinn do mhòran a tha 'g an leughadh. Ach tha 'n leabhar so anns am bheil brìgh firinnean na slàinte, do thaobh lagha agus soisgeil, creidimh agus dleasdanas, air a cur sìos, aithghearr r'a leughadh, soilleir agus so-thuigsinn do na h-uile; agus anns gach earrann deth tarruingte o'n sgrìobtur agus daingnichte leis. Chum a bhi feumail d'ar luchd-dùthcha, tha e nis air a thionndaidh gu Gaelic: agus 's e ar dùrachd-neuime sin gu naomhaicheadh an Tighearn e do gach aon a leughas e.

Is fìor an teisteanas a ta Dia a' tabhairt mu 'n duine, "Gu'm bu mhòr aingidheachd an duine air an talamh, agus gu 'n robh uile bhreithneachadh smuaintean a chridhe a mhàin olc gach aon là." *Gen. vi. 5.* Tha an fhìrinn cheudna air a taisbeanadh a mach gu soilleir anns gach linn, agus anns gach anam air leth, a thaobh Dhé, gus an

iompaichear an t-anam fuidh chumhachd teagaisg an Spioraid Naoimh. Is tròcair mhòr ann am freasdal Dhé, gu 'm bheil 's an là anns am bheil sinn beò, eòlas litireil air focal agus air teagasgaibh na fìrinn air tighinn gu bhì air a fhrithealadh ni 's coitchionn no ann an amannaibh a chaidh seachad, do 'n òigridh 'n ar tìr. Ach a ta Dia leis an abstol a' toirt fianuis eile mu 'n chùis so, agus is fianuis bhrònach i. "Marbhaidh an litir." 2 *Corin.* iii. 6. Agus a ta am bàs spioradail, fuidh eòlas litireil agus fuidh theagasgaibh an fhocail air a dhaingneachadh, agus air an-tromachadh, araon 'n a chumhachd agus 'n a chionta. Gidheadh, a ta e soilleir gu 'm bheil am bàs so a' riaghladh anns gach anam nach do mhothaich fathast càireadh agus luidhe an fhocail r' a chor àraidh féin. Mar a ta uile aignidhean an duine air an truailleadh leis a' pheacadh ghin, agus air an tionndadh air falbh o Dhia, 'n an dearbh dhealbh agus 'n an cruth, mar sin, a réir mar dh' fhàsas an inntinn ann an comasaibh nàdurach, o leanabachd gu h-òige, agus o òige gu làn aois, tha am peacadh a' cinntinn ann an neart agus ann am beothalachd, agus a' toirt a mach toraidh a' bhàis. 'S e mealltaireachd a' pheacaidh, agus mealltaireachd ùghdair a' pheacaidh, bhì cumail an anama toilichte fe 'chor,—ann an neo-shuim d' a chor, agus ann an neo-mhothalachd, araon mu uamhasaibh, agus mu chaoimhneas gràidh an Tighcarna. Agus 'n uair a chithear gu 'm bheil a' mhealltaireachd sin a' buadhachadh, a dh' aindeoin an eòlais litireil a shealbhaichear, tha a' chùis

air tighinn gu bhì ro mhuladach. Tha an taisbeanadh so r' a fhaotainn air a' mhuinntir a dh'fhoghlaim litir an fhocail, aig am faighear e 'n am bilibh, agus iomadh aon de a theagasgaibh 'n an cinn, ach a thaisbeanas 's a' ghiùlan, agus 's an inntinn 'n uair rannsuichear i ach gu beag, nach do chuir an eòlas fuidh chùram iad, nach do bhuin e riu fuidh chumbachd an Spioraid air mhodh éifeachdach. 'S i ar n-ùrnuigh dhùrachdach, air son na h-òige gu h-àraidh, gu 'm biodh i air a dìon o mhealltaireachd sin a' pheacaidh, agus gu m' biodh, i air a treòrachadh, an diugh fhad 's a ghoirear an diugh dheth, gu bhì tabhairt fainear nan nithe a bhùineas d' a sìth shìorruidh.

Tha anns an leabhar bheag so, teagasgan Dhé air an deanamh aithnichte, agus cor an anama air a leigeil ris, ann am briathraibh cho aithghearr, agus cho so-thuigsinn, 's gu 'm feudar gu cothromach beachdachadh orra. Tha iad air an cur gu sònruichte a dh'ionnsuidh na h-òigridh. Tha sinn 'g an gairm gu sònruichte, gu cudthromach, ann an ainm Dhé, an gabhail gu cridhe. 'S dìomhain dhuinne sgrìobhadh, agus is dìomhain dhuitse leughadh, mur a gabhar gu cridhe na nithe a leughar. Leugh thusa, ma ta, agus beachd-smuainich. Tha fios againne, gur a h-aindeonach gheibh thu do chridhe agus t' inntinn air gnothuch sònruichte os ceann gach uile ni eile, dhèanamh de 'n chùis. Ach faic, 's i sin obair Shàtain, agus a chuilbheirtean, agus 'uachdranachd 'n a t' anam, a ta 'g a d' fhàgail aindeonach (ma 's e sin do chor,) agus a ta 'g ad threòrachadh chum

sgrios. Éigh ris an Tighearn air son an Spioraid Naoimh a theachd a nuas ort. Faic an gealladh gràsmhor a ta air a thabhairt; “Mosgail, thusa a tha a’ d’ chodal, agus éirich o na marbhaibh, agus *bheir Crìosd solus duit.*” *Ephes. v. 14.* Gabh thusa a’ chuibhrionn sin de ’n leabhar bheag so, a mhothaicheas tu a ta cuir do chor féin gu soilleir an céill, agus thig le sin, leis a’ chor sin, a dh’ionnsuidh caithir nan gràs, agus a ta Crìosd air àrdachadh aig deas laimh Dhé anns a’ mhòrachd nèamhaidh;—éisdidh Esan ri d’ ghuth;—annsan a ta lànachd na diadhachd agus a’ ghràis, agus a’ ghràidh shìorruidh a’ gabhail còmhnuidh, agus builichidh e gràs a réir t’ fheumais. Tha an leabhar so air a chur a t’ ionnsuidh le seirbhisichibh Dhé, ann an ainm Dhé, agus Chrìosd: ’s i an ùrnuigh air do shon, gu ’m faigheadh t’ anam a’ bheatha sin, a cheannaich Crìosd le ’fhuil luachmhor féin, gu ’m biodh tu leis-san air do spìonadh a mach á ribe an fhir-mhillidh, agus air do shaoradh o ’uachdranachd, agus air do thèarnadh.

ALASTAIR CLÉIREACH, *Ministeir an t-Soisgeil, an Inbhirnis.*

AONGHAS MACANTÒISICH, *Ministeir an t-Soisgeil am Baile-dhuthaich.*

IAN DÒMHNULACH, *Ministeir an t-Soisgeil’s an Tòiseachd.*

UILLEAM INNES, *Ministeir an t-Soisgeil an Dunéidin.*

SEÒLAIDAHEAN DO 'N ÒIGRIDH.

EARRAN I.

Mu chuud inbhe an duine, agus mu 'n rathad' anns an do thuit e o 'n inbhe sin.

THÉID mi air m' aghairt leis a' bheachd agus an dòchas so bhi agam mu d' dhéighlinn, gu 'm bheil agad dearbhachd agus fiosrachadh air àrd ùghdarras nan sgrìobtur naomha; agus gu 'm bheil thu 'g a mbeas mar ni ro fheumail, eòlas a bhi agad air na teagasgan àraidh, mòra, agus cudthromach, a tha na sgrìobtur an a' cur an céill; agus gur maith leat eòlas slàinteil fhaotainn o na teagasgaibh sin. Bheir mi oidheirp, uime sin, ann an neart ghràis, air iad sin a dhèanamh co soilleir, 's co so-thuigsinn, 's a dh' fheudas mi; agus leigidh mi a ghnàth mo thaic ris na sgrìobtuiribh féin, mar an àrd riaghailt, a réir am bheil fìrinn gach cùis agus gach teagaisg air a dearbhadh.

A réir na crìche so a chuir mi romham, théid mi air m' aghaidh, aig an àm so, a chur romhad brìogh na tha focal Dé ag innseadh mu chor ar ceud sinnsir, 'n uair a thàinig iad a mach á làimh an cruith-fhir; agus mu 'n dòigh 's an do thuit iad gus a' chor thruaillidh agus sheachranach sin o Dhia, anns am bheil an cinneadh-daonna a nis uile air am faotainn.

Tha an eachdraidh tha 'n sgrìobtur a' toirt dhuinn mu 'n chùis so air a cur sìos am briathraibh tearca. Tha i againn gu sònruichte aig toiseach leabhair Genesis. Tha sinn ag ionnsuchadh an sin, gu 'n do chruthaich

Dia an duine 'n a ìomhaigh féin, agus gu 'n do bheannaich se ar ceud sinnsir, Adhamh agus Eubha. *Gen.* ii. 27. 28. Aig an àm sin, cha robh ni sam bith anns a' chruthachadh gul éir, a bha 'n aghaidh toile no iarrais Dhé, mar a chi thu 's an 31. earran de na cheud chaidil, " Agus chunnaic Dia gach ni a rinn e, agus, feuch, bha e ro mhaith." Agus ann an àit eile, deirear, " Rinn Dia an duine dìreach," *Ecl.* vii. 29. 's e sin, ceart, no chothromach, umhail do thoil Dé, agus réidh rithe. Tha mar an ceudna ann an earran eile, air a mhìneachadh dhuinn, ciod a tha air a chiallachadh leis an duine bhi air a chruthachadh ann an ìomhaigh Dhé, *Colos.* iii. 10. Mar so, 'nuair a tha an duine air a chruthachadh as ùr, tha e air innseadh dhuinn gu 'm bheil e " air *ath-nuadhachadh* ann an eòlas, a réir ìomhaigh an Ti a chruthaich e." Agus *Ephes.* iv. 24. " Tha an nuadh-dhuine air a chruthachadh a réir Dhé, am fireantachd, agus am fìor-naomhachd." O na h-earranaibh so, tha e soilleir gu 'n robh ar ceud sinnsir air an cruthachadh air tùs, ann an inbhe naomh agus shona.

Gidheadh, cha d' rinneadh iad ann an inbhe 's gu 'n robh e neo-chomasach dhoibh dol air falbh o na chòr shona sin anns an robh iad an toiseach air an cruthachadh. Agus mar sin, cha do mhair iad ann, ach thuit iad uaithe, le peacachadh an aghaidh Dhé. 'N uair a tha mi labhairt mu pheacachadh, thoir an aire, ciod è tha sin a' ciallachadh. Ann an leithid de dhùthaich 's am bheil sinne beò, 'n uair a tha duine a' deantamh mèirle, reubainn, no mortaidh, tha e a' briseadh lagha na dùthcha, agus tha e, le sin buailteach do pheanas, agus toilltinneach air. Nis, 'n uair a labhras sinn mu pheacachadh, tha e a' ciallachadh gu 'm bheil an neach sin a tha a' peacachadh, a' briseadh lagha Dhé, gu 'm bheil e an dara cuid, a' toirt cas-ùmhlaich do Dhia, anns nach 'eil e a' dèanamh an ni a tha air àithneadh le Dia dha, no, anns gu 'm bheil e a' dèanamh

an nì sin a tha Dia a' toirmeasg. Theirear *Cionta*, no, *Coire*, ri briseadh lagha ar dùthcha féin. Theirear *Peacadh* ri briseadh lagha Dhé.

Tha olc, no cionta a' pheacaidh, ag éiridh o 'n aobh-àr so, gu 'm bheil còir aig Dia, mar ar cruith-fhear, ùmhlachd agairt uainn do na laghannaibh tha e a' faicinn iomchuidh agus ceart a chur romhainn, agus mar a ta e mar fhiachaibh oirnn, anns na h-uile nì, ùmhlachd a thoirt dha-san, tha cionta 'n a luidhe oirnn, no, cuirear cionta, le Dia as ar leth, 'nuair ann an aon nì, no nì eile, tha sinn a' dèanamh di-chuimhne air nì sam bith a tha e ag àithneadh, no 'n uair a tha sinn a' dèanamh nì sam bith a 's aithne dhuinn a tha 'n aghaidh a thoile.

Tha 'm peacadh àraidh leis 'n do thuit ar ceud sinnsir o 'n inbhe naomh agus shona, 's an do chruthaicheadh iad, air a chur an céill dhuinn anns an Sgrìobtur air a' mhodh so. Shuidhich Dia air tùs iad ann an gàradh Edein, agus mar dhearbhadh air an ùmhlachd, dh' àithn e dhoibh, gun iad a dli' itheadh de mheas craoibh àraid do 'm b' ainm " Craobh an eòlais mhaith is uile." Chaidh am bàs a bhagradh orra mar pheanas na h-eas-ùmhlachd. Mar so, *Gen. ii. 16.* " Agus dh' àithn an Tighearna Dia do 'n duine, ag ràdh, de gach uile chraoibh 's a' ghàradh feudaidh tu itheadh gu saor: ach de chraoibh eòlais a' mhaith agus an uile, cha 'n ith thu dh' i sin; oir anns an là a dh' itheas tu dhith, gu cinnteach bàsaichidh tu." Gidheadh, do 'n àithne so, chaid' thug iad ùmhlachd; ach air bhith do 'n mhnaoi bhi air a mealladh leis an diabhul, fuidh chruth nathrach, ghabh i féin an toiscach de na mheas, agus an sin thug si e d' a fear, agus dh' ith e.

Nis, mu 'n nì so, agus ceud inbhe an duine, leugh air do shocair, *Gen. ii. & iii.* caibidil. A réir an eachdraidh a th' againn an sin, mu 'n bhuaradar, goirear dhe, an diabhul, an t-seann nathair, agus Sàtan, a tha a' mealladh an t-saoghail uile, *Taisb. xii. 9.* Agus, *Eoin viii. 44.*

goirear dhe mar an ceudna, am breugaire, agus athair na bréige, do brigh 's gu 'n do mheall e air tùs ar ceud sinnsir. Anns an earran cheudna dhe 'n fhìrinn tha e air a ghairm 'n a mhortair o thùs, do brigh gu 'n d' thug e a stigh air tùs a dh' ionnsuidh an t-saoghail, am peacadh, agus am bàs an lorg a' pheacaidh.

Cha chomasach dhuinn beachdachadh air na tha a' tachairt mu 'n cuairt dhuinn, gun e bhi air a dhearbhadh oirnn, gu 'm bheil sinn beò ann an saoghal anns am bheil eucailean, galairean, agus am bàs. Agus òg mar a tha thu, feudaidh i e bhi 'n comas dhuit smuaineachadh mu chuid dhe 'n aon teaghlach riut féin, no dhe do chompanaich, a bha air an toirt air falbh a dh' ionnsuidh saoghal nan spiorad, ann an tùs am beatha; agus moch, no anmoch, feumaidh sinn uile iad sin a leantuinn, "oir, tha e air orduchadh do dhaoinibh bàs fhaotainn aon uair." *Eabhr. ix. 27.*

Tha dòghruinn, goirteas, tinneas, euslaint, agus am bàs, gu nàdurach a' cur eagail oirnn: tha sinn a' dèanamh na dh' fheudas sinn a chum an cumail fada air falbh uainn; agus an uair a tha iad air am bagradh oirnn ann am freasdal an Tighearna, no, 'n uair a tha sinn a' mothachadh aoin sam bith de na h-uile sin, tha sinn ullamh gu bhi beachdachadh air na h-aobhairibh eile, no na nithe àraid a 's coireach gu 'm bheil ni sam bith dhiu sin, a' teachd fagus oirnn.

Ach an àit a bhi a' smuaineachadh air na h-uile so annta féin, no air na nithibh àraid a dh' fheudas a bhi 'n an cuideachadh air sinn a bhi 'g am fulang, bu mhaith gu 'm beachdaicheamaid air a' cheud aobhar, an t-aobhar mòr, troimh an d' thàinig iad uile. 'S e so am peacadh. Na di-chuimhnich, uime sin, gu 'm b' e 'm peacadh ceud thoiscach ar n-uile àmhgharan, agus fhulangasan, tha a' teachd oirnn, no a thig: agus mar bhitheadh e, nach robh aithne sam bith againn am feasd, air aon truaighe tha air fhaireachdainn 'n ar saoghal. Agus treòraicheadh an smuain so thu, gu bhi a'

fuathachadh an droch ni sin, a tha Dia a' fuathachadh, agus a thug am bàs, 's ar n-uile thruaighe a dh'ionnsuidh an t-saoghail. Agus treòraicheadh e thu, gu bhi a' mothachadh t' fheum sònruichte air an t-scòl ghlòrmhor agus thròcaireach sin a tha foillseachadh saorsa o bhàs, agus a' teagasg cia mar a théid sinn as o chumhachd dìtidh ar peacaidhcan, agus a gheibh sinn beatha ann an saoghal sìorruidh.

EARRAN II.

Mu chor nàdurach an duine, no 'n cor sin anns am bheil e a' teachd a dh'ionnsuidh an t-saoghail: agus mu lagh nam modhannan.

THUG mi fainear anns an earran mu dheireadh, an inbhe chothromach, cheart, agus naomh, anns an robh an duine air tùs air a chruthachadh, agus cia mar a thuit e o 'n inbhe shona sin, tre 'n pheacadh. Riamh, o 'n àm sin anns an do pheacaich an duine, bhà, agus a ta, an cinneadh-daonna gu léir, ann an cor peacach, truailidh, agus cridheachan aca tha eas-umhail do Dhia, agus a tha déidheil, cha 'n ann air a bhi coimh-lionadh, ach a bhi briseadh a lagha; agus tha iad mar sin, mar pheacaichibh air am fàgail rùisgte, do gheur-cheartas agus do dhiomb an Tighearna. Faic, *Salm. xiv. 2, li. 5. Rom. iii. 9—19. Eph. ii. 2, 3.*

'S e 'n lagh sònruichte a thug Dia dhuinn mar riagh-ailt air son ar giùlain, agus a tha sinne co ullamh a bhi 'g a bhriseadh, an lagh sin a th' againn anns na deich àitheantaibh. Tha cunntas againn mu 'u t-seòl anns an d' thugadh e do chloinn Israeil, *Ecs. xx.* Agus ge do bha e air tùs air a thabhairt do 'n chinneach sin, gidheadh o dhearbh nàdur agartasan an lagha féin, agus o 'n dòigh anns am bheil e air 'ainmeachadh anns

an Tiomnadh Nuadh, le Criosd tha e soilleir agus dearbhta, gu 'n robh an lagh so air 'òrduchadh air son a' chinnidh-dhaonna uile, agus gu h-àraid air an sonsa uile dha 'm bitheadh freasdal an Tighearn a' toirt cothrom air a bhì faotainn eòlais air.

Mar sin tha sinn a' cluinntinn an Tighearn Iosa, a' labhairt mu bhrìgh 's mu agartas nan deich àitheantan, *Mat. xxii. 37—40.* “ Gràdhaichidh tu an Tighearna do Dhia, le t' uile chridhe, agus le t' uile anam, agus le t' uile inntinn: Is i so a' cheud àithne, agus an àithne mhòr; agus is cosmhuil an dara rithe so, gràdhaichidh tu do choimhearsnach mar thu féin.” Agus ann am *Mat. v.* tha e a' mìneachadh le iomadh eisimpleir, spioradalachd an lagha so, agus ag asluchadh air a dhìos-ciobluibh uile àitheantan an lagha so a choimhead mar riaghailt am beatha. Air a' mhòdh cheudna, tha an t-abstol Pòl, *Rom. iii.* a' deanamh a mach gu 'm bheil na h-uile ciontach, araon Iùdhaich agus Cinnich, a thaobh gu 'm bheil iad air briscadh an lagha so:—'s e sin, bha na h-Iùdhaich air briscadh an lagha sgrìobhta, a chaidh thabhairt dhoibh, mar a chì thu, *Rom. ii. 21.*; agus na Cinnich le bhì a' cur an aghaidh oibre an lagha a bha sgrìobhta air an cridhcatchaibh. *Rom. ii. 15.* Ach gu 'm bheil coimhead an lagha mar fhiachaibh air na h-uile, tha sin air a dheanamh gu sònruichte soilleir leis an dòigh a tha 'n soisgeul a' deanamh aithnichte, anns am feum na h-uile bhì air am fireanachadh. Mar chì sinn an déigh so, tha iadsan a mhàin air am fireanachadh tha a' faotainn còire anns an ùmhlachd choimhliònta sin thug Iosa Criosd mar urras a phobuill, do uile agartasaibh an lagha. Ach ma tha fireanachadh a' ciallachadh saorsa o chiont, agus ma tha cionta a' co-sheasamh ann am briseadh lagha, (oir far nach 'eil lagh, cha 'n 'eil an sin briseadh lagha;) mar sin tha e air a dheanamh aithnichte, gu 'm bheil agartasan an lagha a' ruigheachd air na h-uile; oir mur bitheadh, cha robh feum aca air fireanachadh.

Ach ge d' tha iadsan a tha creidsinn ann an Criosd air an saoradh o bhinn-dìtidh an lagha, fuidh 'n robh iad roimhe 'n an luidhe; cha 'n 'eil sinn gu bhi smaoin-eachadh gu 'm bheil iad air an saoradh o na fiachaibh fuidh 'm bheil na h-uile, a bhi a' teachd beò fuidh ùghdarras an lagha, mar riaghailt beatha. Tha dearbh nàdur agus brìgh agartasan an lagha, a' deanamh aith-nichte gu 'm feum iad sin a bhi a ghnàth 'n an riaghailt, agus mar dhleasdanasaidh do 'n duine. Mar so, cha 'n urrainn e bhi ach 'n a dhleasdanas tha mar fhiachaibh air na h-uile crentair reusonta, a chruthaich Dia,—e a ghràdhachadh Dhia féin os ceann nan uile, agus ann an ùmhlachd d' a àithne-san, gach a chéile a ghràdhachadh mar an ceudna. Agus tha so gu soilleir air a theagasg leis an abstol Phòl, *Rom.* xiii. 9. far am bheil e a' cur roimh na creidmhich àithneantan dara clàir an lagha, 'g an ainm eachadh cha mhòr anns an òrdugh cheudna 's a tha iad air an cur sìos 's an lagh féin, agus ag cur impidh air na creidmhich an coimhead. Tha an nì ceudna air a theagasg, *Gal.* v. 14.

Ach a thaobh 's gu 'm bheil e gu sònruichte feumail, beachdan ceart, agus soilleir a bhi aig gach neach mu lagh Dhé, agus mu àirde, fad, agus leud àithcantan agus agartasan an lagha, chum 's gu 'm mothaich iad am feum air an t-soisgeul; feudaidh e bhi buanachdail a bhi a' seòladh dhuit 's an àite so, ciod e a tha air iarraidh uainn anns gach aon de na h-àitheantan, air mhodh spioradail.

Tha a' cheud àithne, 's e sin, “ Na biodh Dia sam bith eile agad a' m' làthair-sa,” *Ecs.* xx. 3. ag iarraidh uainn, cha 'n e mhàin sinn a dh'fhantuinn air falbh o aoradh a thoirt do dhiathaibh bréige air mhodh fhaicsinnich; ach anns an àithne so. tha 'n Tighearn ag iarraidh uainn a' ghràidh a 's àirde, an urrainn, agus na h-umhlachd, agus na muinghinn sin, a thigeadh dhuinn mar a chreutairibh cruthaichte agus reusonta féin bhi againn, dhà-san, agus annsan, mar ar Cruith-fhear, ar Fcar-cumail suas, agus ar Caraid a's fèarr.

Tha 'n àithne so air a briseadh, cha 'n ann a mhàin gach uair a ghabhas sinn tlachd ann an ni àraid sam bith a tha 'n aghaidh toile Dé; ach aig na h-uile àm anns am bheil sinn a' buileachadh air ni sam bith, no air creutair sam bith a chruthaich e, an àite sin ann ar n-aigheadh, no a' chuibhrinn sin de ar toil agus ar gràdh, a tha Esan ag agairt uainn mar ni a bhuineas dha féin a mhàin, air am bheil còir aige, agus bu bhuanachdail dhùinn gu 'n tugadh 'sinn dha. *Salm.* xcvi. 8. *Mat.* x. 37. *Isai.* lv. 2, 3. Faic mu 'n chùis so mar an ceudna, an cunntas a th' againn mu adhaltrannas spioradail, *Esec.* xvi. agus iomadh earran eile de na fàidhean.

'Si 'n dara àithne, “ Na dèan dhuit féin dealbh snaidhte, no coslas sam bith a dh'aon ni a ta 's na nèamhaibh shuas, no air an talamh shìos, no 's na h-uisgeachaibh fuidh 'n talamh. Na crom thu féin sìos doibh, agus na dean seirbhis dhoibh: oir mise an Tigh-earna do Dhia, is Dia eudmhor mi, a' leantuinn aingidheachd nan aithrichean air a' chloinn, air an treas, agus air a' cheathramh ginealach dhiubhsan a dh'fhuathaicheas mi; agus a' nochdadh tròcair do mhiltibh dhiubhsan a ghràdhaicheas mi, agus a choimhideas m' àitheantan.” *Ecs.* xx. 4--6. Tha sùil aig an àitline so ris a' mhodh, no an seòl anns am feumar aoradh a dheanamh do Dhia. Cha 'n e mhàin gu 'm bheil i ag iarraidh oirnn gun aoradh a dhèanamh do dhealbhaibh, no le dealbhaibh, ach gun ni sam bith a cho-mheasgadh ann ar seòl aoraidh, nach do dh' àithn Dia féin 'n a fhocal. *Lebh.* xviii. 4. *Deut.* xii. 32. *Isai.* xxix. 13. *Mat.* xv. 9. Tha 'n àithne so air a briscadh mar an ceudna ann a bhi a' fantuinn air falbh o mheadhonaibh òrduichte sam bith, agus a' cur suas ar toile agus ar beachdan féin, mar an riaghailt aoraidh. Tha so ag éiridh an dara cuid o neo-mhothalachd bhàsmhor, no o àrdan spioradail agus cunnartach. Agus cò a 's urrainn a ràdh, gu 'n robh e féin anns na h-uile ni, faiceallach agus caithriseach mar a thigeadh dhia bhi, ann an seòl

no ann am fonn an aoraidh sin a bha e a' dèanamh; gu 'n robh e air a ghluasad a suas chum an aoraidh sin le bhi a' beachdachadh air an àithne, agus nach d'rinn e aoradh air mhodh sam bith, ach mar a shèol agus a chomharraich focal Dé?

'S i an treas àithne, " Na tabhair ainm an Tighearna do Dhé an dìomhanas; oir cha mheas an Tighearna neo-chiontach esan a bheir 'ainm an dìomhanas." *Ecs. xx. 7.* Tha i ag iarraidh uainn, na h-uile uair a labhras sinn mu ainm, mu bhuadhan, mu òrduighean, no mu fhocal Dé, sin a dhèanamh leis an urram naomh sin a bhuineas do nàdur nan cùisean sin. Cha 'n e mhàin gu 'm bheil an àithne so air a briseadh le mionnaibh aindiadhaidh, mi-naomha, agus sgreadaidh, ach mar an ceudna, le luaidh eutrom no mi-chùramach sam bith a dhèanamh, air sèol sam bith, air ainm an Uilcchumhachdaich, air a bhuadhan, no air 'fhocal;—le bhi a' gabhail Dhia mar fhianuis ann an còmhradh neo-shuimeil agus saoghalta, (air a' mhodh so, " Tha fhios aig Dia," " Aig Dia thu bhrath," 's a leithid sin,) le bhi a' toirt a stigh ainm Dhia ann an còmhradh faoin, no le bhi a' deanamh luaidh air mhodh sùgraidh, no mar shamhladh spòrsail air carran sam bith dhe fhocal Dhé. Agus cha 'n e so a mhàin, ach tha 'n àithne so gu h-eagallach air a briseadh, 'n uair a tha sinn ann an seirbhisibh follaiseach agus faicsinneach na diadhachd, air ar faotainn a' luaidh air ainm an Dé mhòir, a dh'easbhuidh an urraim naoimh agus an eagail diadhaidh sin, leis an tigeadh e dhuinn a bhi a' labhairt agus a' smuaineachadh gach àm air 'ainm ro naomh-san, agus air a chliù. Faic am mìneachadh spioradail a tha ar Tighearn a' deanamh air an àithne so, *Mat. v. 34—37.*

Tha a' chùigeadh àithne anns na briathraibh so, " Cuimhnich là na sàbaid a naomhachadh. Sè làithcan saothraichidh tu, agus ni thu t' obair uile. Ach air an t-scachdamh là, tha sàbaid an Tighearna do Dhé: air

an là sin na dean obair sam bith, thu féin, no do mhac, no do nighean, d'òglach, no do bhanoglach, no d'ainmhidh, no do choigreach a ta 'n taobh a stigh de d'gheataibh. Oir ann an sè làithibh rinn an Tighearna na ncamhan agus an talamh, an fhairge, agus gach ni a ta annta; agus ghabh e fois air an t-seachdamh là: air an aobhar sin bheannaich an Tighearn là na sàbaid, agus naomhaich se e." *Ecs.* xx. 8—11. Tha ga soilleir sùil aig an àithne so ris a' chuibhrionn sin de ar n-ùine a tha gu bhì air a chur air leth air son aoraidh an Tighearna. 'Si an seachdamh cuid dhi a tha mar so gu bhì air a cleachdamh. O aiseirigh Chrìosd, tha an latha air atharrachadh, o n t-seachdamh là de 'n t-seachdan gus a' cheud là (Faic, *Gnìomh.* xx. 7.) cha 'n 'eil so 'n a atharrachadh sam bith air nàdur no air agartas na h-àithne, féin, a thaobh 's gu 'm bheil an aon chuid dhe ar n-ùine air a ghabhail a stigh 's an aon latha, 's a tha 's an latha eile. Air son an latha bhì air atharrachadh, tha aobhar sònruichte ann am frithealadh an Tiomnaidh Nuaidh. Mar so, bha 'n t-sàbaid air tùs air a comharrachadh mar chuimhne air an fhois a ghabh Dia o oibribh a' chruthachaidh air an t-seachdamh latha. Ach 's e an ni fuidh 'n t-Soisgeul air am bheil sinn gu h-àraid air ar gairm gu bhì a' cumail cuimhne, an cruthachadh nuadh; agus o 'n obair sin, ghabh an Tighearn Iosa fois, 'n uair a chrìochnaich e 'uile shaotharan agus 'uile fhulangasan féin, leis gu 'n d' éirich e o na marbhaibh air a' cheud là de 'n t-seachdan.

Goirear 's an Sgriobtur de 'n là so, " Là an Tighearn," *Taisb.* i. 10. a' scòladh dhuinn gu 'n robh e gu sònruichte air a choisrigcadh a chum seirbhis an Tighearna, dìreach mar bha 'n seachdamh là o shean a' faotainn an ainme sin, " Sàbaid an Tighearna," agus mar a bha cinneach nan Iùdhach air bhith dhoibh bhì air an dealachadh o gach cinneach eile a chum seirbhis an Tighearna, a' faotainn an ainme sin, Pobull an Tighearna. *Deut.* xxvi. 18. Agus mar nach 'eil e an comas

dhuinn smuaineachadh gu 'm bheil e air a cheadachadh dhuinn a bhi ni 's neo-sporadaile fuidh fhrithealadh an Tiomnaidh Nnaidh, na fuidh 'n t-Seann Tiomnadh; tha sinn gu soilleir air ar gairm fathast gu aon là anns na seachd a chaitheamh gu h-iomlan ann an seirbhis an Tighearn, agus 'n a aoradh. Agus ged tha e co-fhreasgarrach ri dleasdanasaihb an latha sin a tha air a chomharrachadh air son seirbhis Dhe, gu 'm biodh cuid dhe air a chleachdamh ann an oibribh na h-éiginn agus na tròcair, *Mat. xii. 1. Luc. xiii. 14, &c.* gidheadh, feumaidh a' chuid eile gu h-iomlan de 'n ùine, a bhi air a cleachdamh ann an dleasdanasaihb na diadhachd gu dìomhair agus gu follaiseach. Cha 'n e mhàin gu 'm brisear an àithne so, le sinn a bhi cur ar làimh ri gnothuchaibh coitchionn na beatha so, agus le dichuimhn' fhollaiseach a dhèanamh air òrduighibh agus air meadhonaibh ghràis; le céilidh dhìomhain, le spaisdearachd, agus a' falbh mu 'n cuairt d' ar bailtibh air son taitneis dhuinn féin, agus do anamhiannaibh ar sùl; agus mar an ceudna le ni sam bith a dhèanamh, a bhios a' tarruing air falbh na h-inntinn o bhi air a lìonadh fad an là, le nithibh agus cùramaibh spioradail; ach, tha 'n àithne air a briseadh le briathraibh faoine, neo-fheumail mu nithibh saoghalta, agus eadhon anns a bhi leigeil d' ar n-inntinnibh a bhi air an lìonadh le smuaintibh dìomhain, 'n uair a tha sinn o 'n leth muigh 'a gahhail oirnn féin a bhi air ar cleachdamh ann an seirbhis Dhé. *Isai. lviii. 13.*

Thug mi mar so oidheirp air 'a bhi mìneachadh dhuit gu h-aithghearr, brìgh agus seadh nan ceud ceithir àitheantan, a chum gu 'm faigheadh tu ni-eigin a shealladh ceart air leud agus farsaingeachd nan agartas sin a tha iad a' dèanamh. Bha 'n lagh air a thabhairt ann an dà chlàr. Anns a' cheud aon, anns am bheil, a cheud cheithir dhe na h-àitheantan, tha eòlas air a theagasg dhuinn mu na dleasdanasaihb sin a dhlighear do 'n Tighearn. Anns an dara clàr, far am bheil na

sèa àitheantan mu dheireadh, tha na dlcasdanasan a bhuineas d' ar co-chreutaraibh air an cur f' ar comhar. Umpa sin, cha tòisich mi anns an earran so ri labhairt; ach fàgaidh mi thu gu bhi a' beachd-smuaineachadh, air na brisidhean do-àirimhte, agus air gach teachd-geàrr, de am feum thu a bhi làn-fhiosrach gu 'm bheil thu ciontach; ged nach biodh tu air t' fheuchainn, 's air do dhearbhadh ach leis a' cheud clàr de'n lagh. Gu 'n deònaich an Tighearna cùram air son nam brisidhean sin a chur air do shiubhal, agus gu 'n lìon Esan thu leis an fhìor irioslachd sin, leis an nàire, 's leis an fhuath sin do 'n pheacadh, a thigeadh dhuit a bhi nis a' mothachadh ann a bhi a' beachdachadh air naomhachd lagha Dhé, agus air gach ni a th' aig an lagh sin r' a ràdh ri ceartas Dhé 'n a t' aghaidh.

EARRAN III.

Mìneachadh air dara clàr an lagha.

ANNS an earran mu dheireadh, thug mi oidheirp air beachd a thabhairt dhuit air brìgh agus seadh nan ceithir àitheantan dhe 'n lagh ris an abrar a' cheud clàr de 'n lagh, agus leud agus farsuingeachd nan agartas sin a tha iad a' dèanamh air gach neach. Tha iad sin uile, mar a thug mi fainear, a' coimhead ris na dlcasdanasaidh sin a 's cubhaidh do 'n duine a choinh-lionadh do Dhia. Agus an so, faic, mar a tha àitheantan an lagha a' luidhe ann an òrdugh, ris an t-seòl ùrnuigh sin a theagaisg Crìosd d' a dheisciobluibh, air am bheil gach neach eòlach. Tha sùil aig a' cheud earran de 'n ùrnuigh sin ri glòir Dhe, agus soirbheachadh a rìoghachd. Agus tha na h-iarrtasan a ta air an cur suas mu na nithibh sin air an leantuinn leis na h-iarrtasaibh eile anns am bheil sinn ag ùrnuigh air son

ar maith féin. Agus tha 'n dà earran so de 'n Sgrìobtur agus an còrdadh a th' aca r' a chéile, a' teagasg dhuinn, gur e glòir Dhé an ceud ni, agus an ni àraid, a' chrìoch mhòr agus chudthromach a thigeadh dhuinn mar a chreutairibh reusonta a bhi againn, 's a chur romhainn anns na h-uile ni, agus aig na h-uile àm, agus an uair a sheallas sinn ris a' chrìoch so, a bhi a' cur air aghairt a ghlòire-san, bithidh buannachd dhuinn féin 'g a leanmhuinn. Théid mi nis air m' aghaidh gu bhi a' labhairt mu na sè àithcantaibh mu dheireadh de 'n lagh, no 'n dara clàr.

'S i a' chuigeadh àithne, “ Tabhair onoir do t' athair, agus do d' mhàthair; a chum gu 'n bi do làithean buan air an fhearann a tha 'n Tighearna do Dhia a' toirt dhuit.” *Ecs. xx. 12.* 'S i so ceud àithne dara clàir an lagha. Feudaidh an àithne so bhi air a meas mar shuim nan dleasdanas sin a tha mar fhiachaibh oirnn a choimhlionadh do dh'aon gach a chéile, anns gach inbhe agus dàimh fa leth, anns am bheil sinn air ar suidheachadh. Tha i a' labhairt air mhodh àraid ri clann, agus ag agairt uatha, cha 'n e mhàin iad a bhi umhail do 'm pàrantaibh anns gach aon ui a tha réir toile Dhé, maille ris an urram agus a' ghràdh sin a dhlighear do phàrantaibh féin; ach gu 'n labhradh iad umpa, agus riutha, air gach àm, leis an urram, agus leis a' ghràdh cheudna a tha lagh an Tighearn, agus eadhon lagh nàduir ag agairt uatha a bhi a' mothachadh d' an taobh, agus gu 'n deanadh iad so uile o 'n spéis sin bu chòir a bhi aca do 'n lagh sin a thug Dia. Tha na dleasdanasan a tha mar fhiachaibh oirnn uile, anns an dàimh so, agus anns gach dàimh agus inbhe eile a bhuineas do 'n bheatha so, gu sònruichte air an cur an céill, *Eph. vi. 1. Col. iii. 12—25, iv. 1. Rom. xii. 9. 1 Pead. ii. 12—25. iii. 1—9.*

Anns an t-sèathamh àithne, 's e sin, “ Na dèan mortadh,” *Ecs. xx. 13.* tha e air a theagasg dhuinn gu 'm bheil e 'n a ni ciontach neach eile a mhortadh, no gu 'm cuireadh neach e féin gu bàs. Tha sinn mar an

ceudna a' briseadh na h-àithne so, le bhì a' dèanamh nì sam bith a chuidicheas gu cron a dheanamh d' ar slàinte féin, no do shlàinte ar coimhearsnaich;—le cleachdamh na misge, mar aon nì, no le bhì a' cur meisge air neach sam bith eile. Tha na h-uile neach a tha tighinn beò ann am mì-run, no ann an gamhlas do choimhearsnach, no a tha ag àrach a leithid sin a dh' an-tograidhean an aghaidh a choimhearsnaich, a' teachd beò ann an cleachdamh brisidh na h-àithne so. Tha i mar an ceudna air a briseadh, ma tha sinn a' ceadachadh do neach sam bith 'n ar coimhearsnachd, a bhì ann an uireasbhuidh nì sam bith a tha feumail a chum slàinte a chumail ris, no a h-aisig do dh'ionnsuidh, ma tha e 'n comas dhuinn an nì sin a bhuileachadh air. Agus cha mhò tha e 'n a lethsgheil dhuinn, a bhì aineolach mu choir an leithid sin a' mhuinntir 'n ar coimhearsnachd; oir bheireadh lagh a' ghràidh oirnn, na 'n robh 'n lagh sin a' buadhachadh annainn, a bhì a' fèòrachd air an son, agus a réir ar comais, bhì a' frithealadh dhoibh; agus ma tha sinn an déigh làimh anns na cùisibh so, tha sinn ciontach. Ach, fathast, tha sinn a' briseadh na h-àithne so, air mhodh àraid, ma tha sinn a' labhairt gu h-òlc agus gu mì-runach an aghaidh ar coimhearsnaich, agus le sin a' toirt a chliù air falbh uaith, agus 'g a mharbhadh; agus mar an ceudna le bhì a' cleachdamh a leithid a' chainnt no bhriathran 's a bhrosnuicheas ar coimhearsnach chum feirge, agus chum làmh a chur ann am beatha neach eile, no 'n ar beatha féin. Faic, *Mat. v. 22.* I *Eoin. iii. 15.*

'S i 'n t-seachdamh àithne, “Na dean adhaltrannas.” *Ecs. xx. 14.* Tha an àithne so a' toirmeasg, cha 'n e mhàin peacadh an adhaltrannais féin, ach maille ri sin, tha i a' toirmeasg gach nì sam bith, gach cleachdamh agus giùlan, agus gach seòl deasachaidh air ar pearsaibh féin, air am bheil coslas a bhì brosnuchadh mhuinntir eile chum macnuis agus smuaintean neo-ghlan; agus

mar an ceudna gach gnè còmhraidh dìomhain agus neo-iomchuidh a tha gu tric air a chleachdamh le muinntir mar thaitneas do 'n smuaintibh neo-ghlan agus mi-naomha féin, no mar inncal brosnuchaidh do mhuinntir eile chum smuaintibh neo-ghlan. Mar so, tha 'n àithne so a' toirmeasg gach cainnt shalach, neo-ghlan, gach sgeòil, no iomraidh neo-mheasarra mu neach-aibh eile, gach seòl labhairt as am feudar seadh neo-ghlan a thabhairt, agus a tha gu tric air aithris chum gu 'n d' thugtadh seadh neo-ghlan as; agus cha 'n e sin a mhàin, ach tha 'n àithne so gu soilleir a' toirmeasg a bhi a' tabhairt fasgaidh no àite-comhnuidh 'n ar cridhe, do dh' aon smuain neo-ghlan. Faic am mìneachadh spioradail tha ar Tighearn a' deanamh oirre, *Mat. v. 28.*

'S i an t-ochdamh àithne, "Na dean gadachd." Tha an àithne so air a briseadh, cha 'n ann a mhàin le bhi a' buntainn o 'r coimhearsnach, le h-ainneart, no gun fhios dha, ni sam bith a bhuineas dha, ach mar an ceudna tha i air a briseadh anns gach uile ghnothach eadar duin' is duine, anns am bheil an dara neach a' glacadh fàtha, no a' gabhail cothroim air aineolas no air baoghaltachd neach sam bith eile ris am bheil a ghnothach;—tha i air a' briseadh 'n uair a tha e a' moladh thar na còrach ni àraid sam bith a tha e toil-each air a bhi reiceadh, no a tha an neach eile ag iarraidh a cheannach uaithe; agus mar an ceudna, 'n uair a dhiomolas neach ni àraid sam bi a 's maith leis a cheannach, a chum a luach a' leagadh air an neach a tha 'g iarraidh an ni sin a reiceadh. Tha an àithne so air a briseadh 'n uair a tha daoine a' deanamh oidheirp dol as o chis sam bith ìocadh, tha air a leagadh air nithibh àraid le ùghdarras ar n-uachdranan talmhaidh, agus a chum maith na rìoghachd.* Tha fhios aig gach

* The translator, here, from his acquaintance with the Highlands, has added a few sentences in allusion to Smuggling.

neach, cia mar tha so dèanta, gu h-àraid ann an iomadh earran de na Ghàidhealtachd, air seòl anns am bheil an àithne so gu soilleir air a briseadh. Tha feum aig luchd-riaghlaidh ar rìoghachd air suim araidh a dh' airgiod gach bliadhna, chum an rìoghachd a dhìon, agus a cosdasan a sheasamh. Tha iad a' leagail cìse, no cuspuinn air nithibh àraid chum an t-suim so a dheanamh suas. Cha ghabh e seachnadh, an t-suim so bhi aca, thaobh 's gu 'm bheil gach sgillinn de 'n airgiod air a comharrachadh leo, 's air a gealltainn air son feum àraid fa leth. Nis, 's a' cheud àit, ann a bhi seachnadh na cìse so ìocadh air aon ni a dh' itheas no dh' òlas sinn, air am bheil i leagta le ùghdarras, tha sinn a' dol an aghaidh riaghailt focail Dé. *Rom.* xiii. 1—7. *Tit.* iii. 1. 'S an dara àit, tha sinn a' dol an aghaidh àithne, agus eisimpleir Chrìosd. *Mat.* xxii. 21. *Mat.* xvii. 24—27. 'S an treas àit, tha sinn gu sònruichte, a' briseadh na h-ochdamh àithne. 1. Tha sinn a' cur bacaidh gu h-cucorach air saobhbheas saoghalt na muinntir a tha deanamh am beòlaid dhe bhi a' reic agus a' ceannach nan nithe sin, gu laghail, tha sinne mar so, a' reic, a' ceannach, ag itheadh, agus ag òl, gu mi-laghail. 2. Tha sinn a' deanamh an ni ceudna, mheud agus an t-suim nach ìocar leinne, mar so, gu 'm feum sin a bhi air a thogail o ar coimhearsnaich cile air feadh na rìoghachd. 3. Tha sinn a' mealtuinn sìthe, agus dìon, agus socairshaoghalt, o 'n leth muigh, fuidh ar n-uachdaranaibh talmhaidh, agus le bhi seachnadh na cìse ìocadh, a tha feumail dhoibhsan a thogail, chum 's gu 'm bi sinn féin air ar coimhead anns a' chor cheudna, tha sinn a' cumail air ais an còire féin uatha, gu h-eucorach, agus mar sin a' briseadh na h-àithne so. Agus a thuillcadh air so uile, ann a bhi a' cur ri gnothachaibh neo-laghail de 'n t-seòrsa so, tha sinn gu soilleir agus gu dàna, an àit a bhi seachnadh a' bhuaireidh, a' dol 'na choinneamh, agus a' toirt fàth-chothroim do nàimhdibh ar n-anama, 'n ar n-aghaidh féin, ar treòrachadh chum gach uile; a chum na misge,

a chum brisidh sàbaid, a chum mortadh féin, agus gach cleachdamh eucorach agus sgrìosail. Tha gach duine mar an ceudna, a' toirt eas-umhlachd do 'n àithne so, 'nuair a tha e a' càitheamh gu mi-stuama, no gu h-ana-cubhaidheasach, ann an àrdan, no ann an sòghalachd, ni sam bith nach 'eil iomchuidh agus feumail, agus gu h-àraid, ni a tha e a' ceannach air dhàil, 'n uair a tha e neo-chomasach an ni a gheall e air a shon ìocadh, agus mar sin a' tarruing calla agus an-shocair air a choimhearsnach. Tha e mar an ceudna 'n a bhriseadh air an àithne so, a bhi cumail air ais ainmheach sam bith, a déigh an àm anns 'na gheall sinn a thabhairt a scachad, no dhìoladh, agus mar so a bhi a' cur ar coimhearsnach gu dragh agus an-shocair;—agus ann an aon chor, no ann an aon ni, ma leigeas sinn dhinn, ann an nithibh an t-saoghail so, sin a dhèanamh do dhaoibh eile, a dh' earbadh sinn gu reusonta a thigeadh dhoibhse a dhèanamh ruinne, a réir làgha a' ghràidh agus na sìthe, tha sinn a' briseadh na h-àithne so, agus air ar fàgail ciontach. *Eph. iv. 28. Phil. ii. 4. Mat. vii. 12. Rom. viii. 7, &c. 1 Tesal. iv. 6.*

Tha sùil aig an naothadh àithne ri deagh ainm muinntir eile. 'S i so i. “Na tabhair fianuis bhréige an aghaidh do choimhearsnaich.” *Ecs. xx. 19.* Cha 'n e mhàin gu 'm bheil i 'g iarraidh uainne na h-uile mì-fhìrinn a 's lugha a sheachnadh, mu thachaireas dhuinn gairm fhaotainn ann am mòd, no 'n cùirt cheartais sam bith, fianuis a thabhairt mu ghiùlan mhuinntir eile; ach tha i a' toirmeasg dhuinn ni sam bith, eadhon ge d' bhiodh e fìor, a ràdh, aig àm sam bith, no ann an cuideachd sam bith a bhios cronail do chliù n each eile; ach a mhàin 'n uair is éiginn dhuinn a ràdh, no a dh' fhaodas ar fianuis a bhi chum buannachd cheart do mhuinntir eile. Tha 'n àithne so air a briseadh, 'n uair a tha neach sam bith a' dealbh no a' sgaoileadh sgeòil mhì-runaich, mu mhuinntir eile, ge d' 'eil sin dcanta ro-thric, mar a their muinntir air son sùgraidh

no aigheir na cuideachd anns an tachair dhoibh a bhi, a mheudachadh. Cha 'n 'eil aon fhocal a labhrar eadhon ann an spòrs, no mar leth-fhochaid, a tha a' toirt maslaidh, no nàire, no dìmeas air neach sam bith eile, no a tha 'g a dhèanamh 'n a bhall-magaidh, nach 'eil 'na bhriseadh air an àithne so. Agus gu h-àraidh, tha ni ann, tha 'n a bhriseadh air an àithne so, agus a tha glé choitichionn am measg sluaigh;—'se sin, 'nuair a labhrar mu dhèanadasaibh mhuinntir eile, mur 'eil iad a' taitinn ruinn féin, no réir air toile; a bhi cur as leth na muinntir sin, no as leth neach àraidh sam bith, droch chrìoch, no droch rùn, 'n a dhèanadas, 'n uair nach 'eil còmhach, no dearbhachd sam bith againn air a' chrìoch no 'n rùn sin bhi aige. An aon fhocal, anns gach cùis sam bith, far nach 'eil sinn cheart co iarrtanach air cliù ar coimhearsnaich a sheasamh, 's ar cliù féin, agus a dh'iarradh sinn esan a bhi mu 'r cliù féin, agus a dh'earbadh sinn as, a réir lagha a' ghràidh;—anns gach aon chùis dhiubh sin, tha 'n àithne so air a briseadh. *Lebh.* xix. 16. *Mat.* vii. 1. *Eòin.* vii. 24. *Eph.* iv. 25. *Col.* iii. 9. *Seum.* iv. 11.

'Si a' an deicheamh àithne. “Na sanntaich tigh do choimhearsnaich; na sanntaich bean do choimhearsnaich, no 'òglach, no 'bhan-oglach, no 'dhamh, no 'asal, no aon ni a 's le do choimhearsnach.” *Ecs.* xx. 17. Tha 'n àithne so spioradail 'n a seadh uile,—'se sin, tha sùil aice ris an inntinn, agus cha 'n ann idir ris a' ghiùlan o 'n leth muigh. Tha 'n t-abstol Pòl a' deanamh iomraidh oirre anns an t-scadh so, 'n uair a tha e a' labhairt mu spioradalachd an lagha, *Rom.* vii. 7. Tha na h-uile smuain mhi-thoilichte mu ar cor saoghalta féin air a thoirmeasg anns an àithne so;—a bhi sealltuinn le farmad, no tnùth air na socharaibh, no na cothromaibh saoghalta agus aimsireil a tha air am incaltuinn le muinntir eile, agus gu h-àraid le 'r coimhearsnaichibh mu 'n cuairt dhuinn;—agus ann an aon fhocal, tha air a thoirmeasg anns an àithne so, gach smuain sam bith,

no gach dùrachd, a tha bacadh dhuinn a bhi a' gabhail tlachd ann a bhi faicinn maith agus saobhreas agus socair gach neach a' cinneachadh 's a' tighinn air agh-airt mu 'n cuairt dhuinn; agus gach dùrachd sam bith leis am biodh sinn toileach ni maith sam bith a bhuineas do ar coimhearsnach, no tha e a' sealbhachadh, a bhi againn féin, an àite e bhi aige-san. *Eabhr.* xiii. 5. *Rom.* xii. 15. *Gal.* v. 26. 1 *Tim.* vi. 8. *Luc.* xii. 16—22.

Ann an leughadh nan àitheantan so, bu chòir dhuinn dà ni àraid a chuimhneachadh. 1. Do brìgh gu 'm bheil Dia a' toirt breithe air a' chridhe, co maith 's air a' ghiùlan o 'n leth muigh; agus do bhrìgh gu 'm bheil e 'g iarraidh ùmhlachd a' chridhe, co maith ri ùmhlachd an leth muigh;—air an aobhar sin, gu 'm bheil gach ni anns an inntinn o 'n leth stigh, a tha 'n aghaidh aoin sam bith de na h-àitheantan so, 'na fhìor bhriseadh orra, co cinnteach 's a tha brisidhean o 'n leth muigh. 2. Gu 'm feum ar n-ùmhlachd sruthadh o shùim a bhi againn do dh'ùghdarras an Tighearna, agus o ar gràdh dha. Cia b' e air bith spéis a tha sinn a' tabhairt do na h-àitheantaibh so, no a dh' aon sam bith dhiubh, o 'n leth muigh, ma tha sin a' sruthadh o dhùrachdaibh eile, no o iartrasaibh sam bith eile, cha 'n i 'n ùmhlachd spioradail a th' ann a tha Dia ag airte. Cum so 'n ad chuimhne; leugh thairis na h-àitheantan so, agus feòraich riut féin, na 'm feuchadh mise, a réir an tomhais so, am b' urrainn mi ràdh “Tha mi neo-choireach?”

EARRAN IV.

Mìneachadh ni 's fhaide air àitheantaibh Dhé.

ANNS an earran mu dheireadh, thug mi oidheirp air beachd a thabhairt dhuit air na n-agartasaibh a tha ann an deich àitheantaibh an lagha. Nis tha dhà no thrì

nithe mu dhéighin an lagha so, dha 'm bu mhaith leam aig an àm so, gu 'n tugadh tu 'n aire shònruichte.

1. Faic, gu 'm bheil an lagh so ag agairt, cha 'n e ùmhlachd ann an cuid, no ann an tomhas, ach gu neo-sheachanta, *Umhlachd fhoirfe agus choimhlionta*. Feudaidh duine bhi air a dhètheadh chum bàis gu ceart, le laghannaibh a dhùthcha, air son e bhi air fhaotainn aon uair, ri goid, ged nach bi rcubainn no mortadh ra 'n cur as a leth. Air a' mhodh cheudna, ma tha sinne gu bhi air ar feuchainn leis an lagh so, cha dean e maith sam bith dhuinn an làthair Dhé, gu 'n d' thug sinn eadhon ùmhlachd choitchionn o 'n leth muigh do àitheantaibh an lagha. Tha am briseadh a 's lugha a' fàgail duine ris, ciontach. Tha so soilleir o chainnt an Abstoil Phòil, *Gal. iii. 10.* " Is malluichte gach neach nach buanaich anns na *h-uile* nithibh a ta sgrìobhta ann an leabhar an lagha chum an dèanamh." Faic, maille ri so. *Seun, ii. 10.*

2. Tha e feumail an ro-aire thoirt dha, gu 'm bheil an lagh so a' coimhead, cha 'n ann a' mhàin ri ar gnìomharaibh follaiseach, ach ris gach smuain uaigneich;—'s e sin gu 'm bheil a bhi toirt fasgaidh do dhroch smuaintibh a cheart co cinnteach 'n a bhriseadh air an lagh 's a tha giùlan peacach o 'n leth muigh. Luchd tabhairt lagha air mhodh aimsireil, cha 'n urrainn dhoibh amharc ni 's faide no 'n giùlan o 'n leth muigh; agus tha gach lagh aimsireil air a thabhairt a chum ar giùlan o 'n leth muigh, agus a thaobh a chéile 's an t-saoghal a riaghladh,—cha 'n 'eil e 'n comas do lagh aimsireil dol ni 's faide. Ach tha Fear tabhairt an lagha naoimh agus dhiadhuidh so, ag amharc air gach smuain uaigneach, agus cha 'n 'eil crìoch a lagha-san air a coimhlionadh, mar 'eil an cridhe ceart maille ris *Féin*.

Tha 'n aon fhìrinn so, na 'n d' thugtadh fainear gu ceart i, ni 's leòr a chum beachdan farsuing agus cagallach a bhi againn mu na brisidhean air lagh Dhé dhe

'm bheil sinn ciontach. Mar so, ma bheir sinn oidheirp air aoradh no ùrnuigh, cia lìon smuain dhìomhain a thig a stigh a dh' ionnsuidh ar n-inntinn; agus ma chuireas neach de ar co-chreutairean fearg oirnn, cia lìon smuain mhì-runach agus aingidh a dh'éireas annainn 'n a aghaidh air ball? Nis cia as a tha so? Nach 'eil an leithide so a smuaintean dìomhain agus mì-runach aig éirigh o uireasbhuidh an àird ghràidh sin do Dhia, agus o uireasbhuidh a' ghràidh sin do dhaoineibh a tha lagh Dhé aig agairt uainn. Ach cuimhnicheamaid a ghnàth, ge d' 'eil na smuaintean so gu h-ìomlan air am folach o bheachd gach creutair sam bith, gu 'm bheil iad làn-fhosgailte, agus làn-shoilleir ann an sùilibh an Tì sin ris am bheil againn ri dhèanamh, agus gu 'm bheil iad air am faicinn leis-san 'n an uile chionta, 's 'n an uile ghràinealachd.

Tha 'n dà ni fuidh dheireadh a thug mi fainear 'g ar cuideachadh gu bhì mìnachadh, cia mar a tha na h-uile dhaoine fhad 's a tha iad 'nan cor nàdurach, no ann am briathraibh eile, fhad 's a tha iad 's a' chor cheudna anns an d' thàinig iad a dh' ionnsuidh an t-saoghail, fuidh fhearg, agus fuidh dhiomb Dhé. Tha 'n t-aobhar soilleir. Tha na h-uile 'n am peacaich. 'S fìor, gu 'm faighear leinn anns an t-saoghal mòr eadar-dhealachadh cadar cliù aoin duine 's duin' eile. Tha aig cuid an an sealladh dhaoine cliù tlachdmhor agus maiseil, seadh cliù agus beusan aig cuid tha ro-thaitneach; agus gu 'm bheil cuid eile ann aig am bheil 'n an cliù uilc fhollaiseach, agus aingidheachd shoilleir. Cha 'n 'eil ni ann a 's coitchinne na gu 'm faigh sin a' mhuinntir d'am buin cliù ciatfach agus maiseach, a' cur meas air an cliù féin, agus 'g an àrdachadh féin air a shon, a réir an tomhais anns am bheil barrachd aca air an dream eile sin, d' am buin cliù mì-chiatfach agus aingidh. Ach, cuimhnicheamaid, cia b' e air bith mar a mhcasar ann an sealladh dhaoine, agus le daoineibh, an t-eadar-dhealachadh so, eadar aon neach agus neach eile, a thaobh a chliù anns an t-saoghal, nach 'eil aig

neach, aig aon neach dhiubh so, seach neach uile, aobhar dòchais a thaobh an cliù féin ann an làthair Dhé. Feumaidh so a bhi, ma tha sinn ag aideachadh, gu 'm bheil, na h-uile aon dhroch smuain 'na bhriseadh air lagh Dhé;—agus nach 'eil an lagh ag amharc air ùmh-lachd sam bith mar ni 's leòr, ach ùmh-lachd a tha gu *h-iomlan* coimhlionta. Ge b' e neach sam bith nach d'thug an ùmh-lachd sin, eadar gu 'n do bbris e an lagh ann an tomhas mòr, no ann an tomhas beag; tha e 's a' cheart uair 's am bheil e 'g a bhriseadh *idir*, fosgailte agus rùisgte do 'n mhallachd a tha air a cur an céill an aghaidh luchd-brisidh. *Rom. iii. 9—20. Eccles. vii. 20. I Eoin, i. 8.*

Tha e feumail 's an dara àit gu 'n tugamaid fainear ciod e anns am bheil olc a' pheacaidh a' comh-sheasamh, no, ciod e a tha do rìreadh 'g a fhàgail 'n a ni co ciontach, eas-ùmh-lachd a thoirt do lagh an Dé bheò.

Am measg dhaoine, ma tha sinn a' deanamh cron, no lochd, air co-chreutair sam bith, no ma tha sinn a' cumail air ais uaith a chòire féin, ni sam bith gu dligh-each a bhuineas dha, tha a leithid sin de ghnìomh gu ceart air a dhìteadh, agus ann an tomhas measar ciontach sinn. Ach tha aingidheachd a' leithid sin a' ghiùlan air a meudachadh, a réir mar a ta an ni a dh' agrar uainn le 'r co-chreutair, reusonta agus dligh-each. Tha an cionta ceudna air a mheudachadh, a réir òirdheirceis cliù an neach sin air an dèanar an eucoir, agus gu h-àraidh ma chuirear ri òirdheirceas a chliù, gu 'm bheil sinu fuidh chomanaibh sònruichte dha. Mar so, ma tha aon neach a' dèanamh cron no lochd air neach eile, gun bhrosnuchadh, no ma tha e a' toirt tàmailt no maslaidh do neach eile, tha sinn a' faicinn sin, agus 'g a mheas 'na ni cronail agus mearachdach. Ach ma nithear na nithe ceudna an aghaidh neach, d'am buin a leithid de chliù 's gu 'm bu chòir do sin féin a phearsa a dhìon; tha an cionta, no an t-olc air a mheudachadh. Agus fathast ni 's mò, ma thaclair e do 'n neach a rinn a h-aon de na nithibh a dh' ainmich mi, gu 'n robh e

fuidh chomanaibh àraidh do 'n neach air ar d' rinneadh an eucoir, no d' an d' thug e an tàmailt; agus gu 'n robh e eadhon mar fhiachaibh air, air na h-uile seòl, a thaobh gràidh, agus buidheachais dha, seirbhis a dheanamh dha, agus urram a thoirt dha, mheasadh sinn gu 'n robh an neach a dheanadh mar sin, a' taisbeanadh gu soilleir e féin a bhi suarach, truailidh, agus tàireil ann an inntinn. Air a' mhodh so, feudaidh sinn fhaicinn ann an tomhas, ge d' is ann ann an tomhas glé bheag, olc a' pheacaidh, a tha a' deanamh dìmeas air uachdranachd agus ùghdarras Dhé, agus a tha a' cumail uaithe-san, na h-ùmhlachd, agus na glòire sin a dhlighear d' a ainm. Ma bheir sinn faincar co reusonta 's a tha a lagh-san, an t-òirdheirceas neo-chrìochnach a tha 'n a chliù, an ceangaltas a th' eadar sinn féin agus e mar a chreutairibh cruthaichte, agus doimhneachd ar comanaibh dha-san:—an sin, chì sinn ann an tomhas, cia olc agus cia aingidh an ni 's a tha e a bhi peacachadh an aghaidh an Dé bheò. Agus mar sin cuideachd, tha e a ghnàth a' tachairt, gur ann an uair nach 'eil beachd cheart, agus iomchuidh aig daoine air na nithibh so, nach 'eil iad air an gluasad, agus air an cràdh le faireachadh air olc a' pheacaidh: seadh, gu 'm bheil iad gu tric air an treòrachadh gu bhi 'g am meas féin 'n an daoinibh *maithe*, a thaobh ni-eigin 'n an cliù a smuainicheas iad a tha da rìreadh maith-thoilltinneach. Ach bha e a' tachairt anns na h-uile linn, gu 'n robh sealadh air òirdheirceas cliù Dhia, ag irioslachadh nan daoine bu naoimhe anns an duslach. Faic, *Iob.* xl. 4. *Isai.* vi. 5. *Luc.* v. 8. Mu òirdhearcas cliù an Tigh-earna, Faic, *Ecs.* xxxiv. 6. *Neh.* ix. 17. 1 *Eoin.* iv. 3. Mar dhearbhadh air maitheas Dhé d' a chreutairibh, thoir fainear gach comhara soillcir air a' bhuaidh sin d' a chliù a chithear ann an oibribh nàduir, ann an oibribh freasdail, agus 'gu h-àraid ann an oibribh ghràis. *Salm.* ciii. cxlv. 16. cxlvi. cxlvii. 9. *Isai.* i. 18. xliii. 25. *Eoin.* iii. 16.

Tha, mar so, sealladh air a thoirt dhuit ann an tomhas air *olc* agus ciont a' pheacaidh. Leig domh a nis, a chur fa d' chomhar ann am beagan bhriathraibh, ciod a tha air fhoillseachadh dhuinn mar thoradh an eusaontais. Tha so gu soilleir air a dheanamh aithnichte ann an earran de 'n fhìrinn air an do bheachdaich sinn roimhe. "Is malluichte gach neach nach buanaich anns na h-uile nithibh a tha sgrìobhta ann an leabhar an lagha, chum an dèanamh." *Gal.* iii. 10. Ciod e sin a ta air fhilleadh anns a' mhalluchd so, tha sin air a mhìneachadh anns a' bhinn uamhasach sin a tha air innseadh dhuinn leis an t-Slànuighear féin, a chuireas e 'n céill an aghaidh nan aindiadhach, mu dheireadh; "Imichibh uam a shluagh malluichte, dh' ionnsuidh an teine shìorruidh, a dh' ulluicheadh do 'n diabhl, agus d' a ainglibh." *Mat.* xxv. 41. Faic, maille ris an earran so, agus samhluch rithe, *Rom.* ii. 8. iii. 9. vi. 23. Agus an sin chi thu a' bheachd chudthromach agus eagallach, a tha focal Dé a' toirt dhuinn air toradh na h-eas-ùmhachd agus an eusaontais. Gu 'm b' ann a dhrùigheas e air t' inntinn gu h-iomchuidh, gu 'n dùisg e suas annad fìor chùram mu d' bhuannachd shìorruidh féin; agus gu 'n robh thu mar so air d' ullachadh gu bhì 'g éisdeachd le beò-bhuidheachas ris na tha sgrìobhta anns an fhocal neo-mhearachdach chudna, mu 'n t-slighe tre 'm feud sinn dol as o 'n fheirg a ta ri teachd.

EARRAN V.

Rannsuchadh air cor an anama, o 'n bheachd a chaidh a thabhairt air an lagh naomh.

'S i chrìoch a bh' agam anns an earran mu dheireadh a bhì leigeil ris dhuit farsuingeachd agus meud nan agartas sin a tha lagh Dhé a' deanamh air na h-uile, agus

cia mar a ta na h-uile air am fàgail ris, ciontach. Ach am fcaidh 's a tha mi déidheil air do theagasg, agus air a bhi toirt dhuit tuigse, no soilleireachd, air na fìrinnibh cudthromach a ta air am foillseachadh ann am focal Dé, 's e an iarrtas shònruicht' a ta agam, gu 'm biodh na fìrinnean ceudna mar so air an cur fa d' chomhair, a' toirt buaidh d' an réir féin, a mach, ann do chridhe. Gu deimhin, bu mhaith leam e ghnàth bhi sgrìobhta gu soilleir air t' inntinn, a dh'easbhuidh air sin, gu bheil gach uile theagasg, ann féin, neo-bhuanachdail; seadh, gu bheil cosnadh air eòlas, a dh'easbhuidh sin, cha 'n e mhàin, neo-tharbhach, ach 'n a mheudachadh air do chionta. Leigibh dhomh, ma ta, a shir-eadh oirbh, gu ro-dhùrachdach, an aire shònruichte a thabhairt, mo chàirde òga gràdhach, 'n uair a ta mi nis, gu ceist ro chudthromach a chur oirbh, a ta 'g éirigh gu reusonta, o 'n bheachd sin air lagh naomh Dhé a ta air a cur fa 'r coinneamh, mar neachaibh air leth. An robh e riamh air a dhearbhadh ort, am bheil thu air bharrail, gu bheil thu anns a' chor thruagh sin thaobh nàduir, air t' fhàgail rùisgte do fhcirg an Dé bheò? Na 'm b' è 's gu 'm bu chomasach dhomh a' cheist so chur, ann am briathraibh beoil, gu pearsanta, ris gach neach agaibh air leth, mar ann an làthair an Dé uile-léirsinneich;—ciod am freagradh, *smuainich a nis*,—a b' urradh bhi *agad-sa*? Tha fhios agam nach urradh mi a' cheist a chur air a' mhodh sin; ach am feadh 's a tha do shùil a' gabhail seallaidh air na briathraibh sgrìobhta so, dh' asluichinn ort, gu 'n stadadh tu, gu 'n tugadh tu a' cheist so, gu suidhichte fainear, agus gu 'm fiosraicheadh tu 'n a t' inntinn féin, gu 'n rannsuicheadh tu, ciod am freagradh, a 's comasach thu a thoirt dhi, gu ceart, agus gu cothromach. Iarr air an fheasgar so, àit-eigin uaigneach, rach a steach do d' sheòmar, druid do dhorus;—agus an sin oidheirpich, gu suidhichte, gu ro-chùramach, a chuimhneachadh, gu bheil thu an làthair an Dé shìorruidh.—Gu bheil

Esan làn-fhiosrach air cor t' anama,—gu bheil an uair a' tarruing fagus gu luath, anns am bi t' fhìor chliù air a dhcanamh aithnichte gu soilleir, 's gu h-iomlan, agus anns am bi do chor sìorruidh a réir a' chliùtha sin, gu neo-atharraichte air a shuidheachadh. Nach 'eil cudthrom uamhasach na cùise ag iarraidh na h-aire a's ro-shuidhichte thoirt dhi? Ciod an sealladh a bha agad gus a nis, air do chor agus do chliù an làthair Dhé? An do smuainich thu ach beag idir mu dhéighinn? Ma 's ann mar sin, cia cho mòr 's a tha 'n amaideas a ta maille riut; agus cia cho neo-mhoth-achail agus a bha thu, agus a thaisbein thu bhi, mu d' shochairibh a's àirde, mu d' shochairibh agus do bhuanachd a 's mò! No, dh' fheudtadh, gu 'n do smuainich thu, do bhrìgh 's nach robh ni air bith 'n ad ghiùlan, mar a shaoil thu, bha fìor olc;—seadh, gu bheil thu ann an cuid de nithibh ni 's feàrr na mòran de d' choimhearsnaichibh, gu 'm feud na h-uile ni bhi gu maith maille ruit mu dheireadh. Ro mhaith;—an d' fhuair thu a' bhàrail sin as na Sgrìobtuiribh, no an do thog thu i, gun do chomhairle chur idir riutha-san? O, mo chàirde òga, gràdhach; feumaidh sibh aideachadh, gur comasach e gu bheil sibh air bhur mealladh, agus tha sin a bhi 'n a ni comasach, ann an cùis cho ro chudthromach, ni 's leòr chum bhur cur fuidh chrith agus fuidh eagal. Ach dh' fheudtadh, gu 'n abair thu, cho fad 's is léir dhuit do chridhe féin, gu 'm faca tu thu féin 'n ad chreutair ciontach agus truagh, do tlaobh a' pheacaidh an làthair Dhé; agus mar sin, am feadh a leig thu dhiot na h-uile dòchas ann an ni sam bith annad féin, gu'n robh thu air do thrcòrachadh chum meas do-labhairt a chur air an t-slàinte luachmhor sin tha 'n Soisgeul a' deanamh aithnichte. Ma 's ann mar sin a thachair dhuit, bi taingeil air a shon, agus thoir a' ghlòir do Dhia.

Ach leig dhomh chur an cuimhne dhuit, a chum gu'm beachd-smuainich thu oirre a nis, aon cheist eile.

'S e sin, ciod iad na meadhona leis an robh thu air do threòrachadh gus an dearbhadh sin bhi agad air olc a' pheacaidh a tha thu 'g earbsadh a mhothaich thu? Tha cudthrom na ceiste so mòr, agus ag éirigh o 'n cheangaltas a tha aice ris a' cheist mu dheireadh. 'S tric a fhuair mi so a mach a bhi 'n a mheadhon feumail a chum aire shuidhichte a thogail anns an inn-tinn, agus air a' mhodh sin, feudaidh a' cheist so bhi 'n a cuideachadh dhuit gu fhaotainn a mach ort féin, an d' thugadh, no nach d' thugadh fathast thu ann am firinn, gu h-aithne cheart agus chothromach bhi agad, air do chor spioradail. Tha iomadh seòl agus meadhon aig an Tighearn leis am bheil e a' toirt air aghaidh mothachaidh anns an anam. Tha cuid air an treòrachadh ceum air cheum, fuidh bhuaidh fhoghlaim diadhuidh ann an làithibh an òige, gu bhi gabhail gu cridhe nan nithe a bhuineas d'an sìth shìorruidh. Tha cuid eile, an déigh dhoibh fàs suas, an dara cuid, ann am mi-chùram faicsinneach, no ann a bhi toilichte le deàs-ghnàthaibh na diadhachd a mhàin o 'n leth muigh, air an treòrachadh gu h-obann, no chuid 's a' chuid, le aon mheadhon no meadhon eile, gu bhi a' faicsinn an cionta, agus an cunnairt féin, agus gu bhi 'g iarraidh saorsa. Cha 'n 'eil mi a' smuaineachadh, gu 'm bi na h-uile Crìosduidh comasach air *mion* aithris a dhèanamh air an t-seòl anns an d' thàinig atharrachadh inntinn mu 'n cuairt ann féin. Tha sin a' tachairt gu h-àraidh do 'n mhuinntir d'an robh e air a theagasg o làithibh an òige, bhi toirt an aire do iarrtasaibh an lagha naoimh, agus do shlàinte an t-soisgeil. Gidheadh, bithidh, tha mi air bharrail, a' chuid mhòr dhiubh-san a tha air an iompachadh idir, comasach air bli comharrachadh, no a' cuimhneachadh cheumanna àraid 'n an teachd air aghaidh; agus tha e 'n a aobhar buidheachais agus aoibhneis do'n Chrìosduidh, 'n uair tha e comasach air sin a dhèanamh; do bhrìgh 's gu bheil e 'n a dhearbhadh, gu bheil an t-atharrachadh sin air a mhothachadh leis féin.

Ach eadar gur comasach, no nach comasach na ceum-anna sin bhi gu soilleir, agus, comharraichte air an cuimhneachadh, no air an aithneachadh, tha aon ni ann, bu chòir an cùram a 's mò a bheothachadh anns na h-uile neach; 's e sin, gu 'm b' urrainn sinn cainnte an duine dhoill o shean a thogail, agus a ràdh, " Air aon ni tha fhios agam, air dhoinh bhi dall, gu bheil mi nis a' faicinn." *Eoin. ix. 25.* An àite gu 'n robh mi, mar chàch, réir nàduir, gun mhothachadh air olc a' pheacaidh, agus air a thoradh uamhasach; tre mhaith-eas Dé, tha e nis air a dhearbhadh orm, gu bheil mi gu h-ìomlan cailte leis, agus cha 'n urrainn mi sìth bhi agam, a dh'easbhuidh còire anns an t-slàinte sin tha an Soisgeul a' foillseachadh.

EARRANN VI.

Mu rathad na Slàinte troimh Iosa Criosd.

Ann an co-dhùnadh na h-earrainn mu dheireadh, dh'ainmich mi a' mhòr fheum a th' agad air bhi gu dùrachdach, agus gu suidhichte a' sireadh, am bheil no nach 'eil e air a dhearbhadh ort, gu 'm bheil thu a thaobh peacaidh, ann do chor nàdurach, rùisgte do dhiombadh an Dé bheò. Tha mi an dòchas, mo chàirde òga, gu bheil sibh ann an cleachdamh na ceiste so a chur ribh féin, agus gur comasach sibh air a ràdh, an déigh an rannsachaidh sin a bha sibh a' dèanamh, mur 'eil bhur chridheachan 'g ur mealladh, gu bheil gu fìrinneach air a dhearbhadh oirbh, sibh bhi anns a' chor ro mhuladach sin, a thaobh nàduir, a chaidh leigeil ris dhuibh. Ma 's ann mar sin tha chùis maille ribh, feumaidh e bhi, gu 'n dh'fhairich sibh trom chùram mu thimchioll saorsa o 'n chor sin.

Anns an carrann so, ma ta, cuiridh mi an céill dhuibh,

ann am briathraibh co soilleir 's a dh'fheudas mi, an t-eòlas tha air a thabhairt dhuinn ann am focal Dé, mu 'n rathad anns am bheil tròcair Dhé ann an Crìosd, air dol eadar sinn agus sgrìos.

An so, treòraichear sinn gu reusonta, gu bhì fèòrachd, cò e an Ti àrduichte sin, mu 'n labhrar co tric anns a' Bhìobull, mar an t-Eadar-mheadhonair, am Fear-saoraidh, agus an Slànuighcar. 'N uair shamhluicheas sinn r' a chéile na caochlaidh ainmean tha air am buileachadh air 's an Sgrìobtur, tha e neo-chomasach am mìneachadh ann am freagarrachd r' a chéile, a dh' easbhuidh bhì tuigsinn uatha, gu 'n robh, agus bheil ann am pearsa an Tighearn Iosa, an nàdur daonna, agus nàdur Dhia air an ceangal r' a chéile: no mar a chluinneas sibh e gu tric air ainmeachadh, gur esan dara Pearsa na Trìonaid glòrmhoir. Faic an so, *Mat. i. 23. Luc. i. 35. Gnìomh. xvii. 31. Philip. ii. 6—11.*

Tha e fìor, nach fhaigh sinn am focal sin *Trìonaid*, air a ghnàthaichadh 's an Sgrìobtur; ach tha 'n teagasg tha air fhilleadh anns an fhocal sin, air a chur an céill gu soilleir. Mu bhith, no mar dh'fheudar a ràdh, mu shuidheachadh bithe na Trìonaide naoimh cha 'n 'cil e 'n comas dhùinne tuisge shoilleir idir bhì againn. Feumaidh sinn bhì gu h-iomlan an coman an taisbeanaidh sin a thug Dia 'n a fhocal féin air an dìomhair-eachd so, agus gun bhì 'g iarraidh tomhais eòlais air dìomhaircachdaibh, nach do thoilich e 'n Tighearn a dheanamh ni bu shoilleire dhuinn, agus a ta e ro choltach, nach b' urrainn tuigse lag agus chrìochnach an duine, an t-còlas sin a ghabhail a stigh. Na fìrinnean dìomhair so, tha sinn air ar gairm gu bhì gabhail riutha, dìreach anns an tomhas 's an d' fhoillsicheadh iad, mar earrannaibh de thoil fhoillsichte Dhé. Tha iomadh ni ann an nàdur, anns a' chruitheachd, mu 'n cuairt oirnn, ris am bheil sinn a' gabhail, agus a' creidsinn annta mar nithibh fìor, ge d' nach 'cil sinn comasach a thuigsinn cia

am modh, no 'n seòl anns an d' thàinig iad gu bhi ann, no anns am bheil iad a' fantuinn ann am bith ;—tha sin os ceann ar tuigse, gidheadh tha sinn a' faicsinn agus a' creidsinn, gu 'm bheil na nithe féin ann. Mar so, tha e a' tachairt, mar aon ni dh'fheudar ainmeachadh, mu 'n cheangaltas sin a ta eadar an t-anam agus an corp. Cha 'n urradh dhuinn idir teagamh a chur ann, nach 'eil an corp agus an t-anam, fhad 's is beò sinn, ceangailte r' a chéile ; ach nàdur, no seòl a' cheangaltais sin, is cùis e, air am bheil sinn gu h-ìomlan ain-eolach. 'S ann mar sin, tha 'n ceangaltas eadar nàdur Dhia agus an nàdur daonna, ann am pearsa Chrìosd, agus mar an ceudna, bith agus co-shcas-mhachd, no suidheachadh na Trìonaide, ann an triùir Phearsaibh. Tha na fìrinnean so air an gabhail o 'n fhocal mar nithibh tha 'sinn cinnteach a ta ann, agus sin air ùghdarras focail Dé, air dhuinn dearbhachd bhi againn, gu 'm bheil am focal sin neo-mhearachdach.

Tha an nàdur nèamhaidh, ma ta, no an Trìonaid, air a leigeil ris dhuinn 's an Sgriobtuir, mar a' co-sheasamh ann an trì Pearsaibh, an t-Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh. Tha so soilleir ann an riaghailt a' bhaistidh a thug Crìosd. *Mat.* xxviii. 19. Agus o 'n fhàilte sin tha na h-abstoil a' cur air na h-eaglaisibh, *2 Corin.* xiii. 14. Tha mar an ceudna gearranan eile ann, far am bheil triùir Phearsa, an dara cuid gu soilleir air an ainmeachadh, no iomradh air a dheanamh orra. Faic, *Ephes.* ii. 18. I *Corin.* xii. 4, 5, 6. *Tit.* iii. 4, 5, 6. Cha 'n 'eil teagamh air a chur ann an Diadhachd an Athar, le buidheann sam bith, a dh'aindeoin cho ain-diadhuidh 's a dh'àicheadhas iad nithe cìle a dh'fhoillsich Dia 'n a fhocal. Ach anns na Sgriobtuiribh, tha dearbhaidhean sònruichte againn mar an ceudna, air Diadhachd a' Mhic, agus an Spioraid Naoimh. Ainmichidh mi cuid a dh'earrannaibh de 'n Sgriobtuir, anns am bheil dearbh-theisteachas againn air na cùisibh so.

I. A thaobh Diadhachd* a' Mhic, 1. Tha iomadh earrann de 'n t-Sean-Tiomnadh, tha a' labhairt gu soilleir mu'n Dia mhòr, tha 's an Tiomnadh Nuadh air an càireadh gu dìreach ri Iosa Crìosd. An so coimeasaich, *Air.* xxi. 5, 6. ri 1 *Corin.* x. 9. *Salm.* cii. 25, 26. ri *Eabhr.* i. 10. *Isai.* vi. 2, 3, 4. ri *Eoin.* xii. 40. *Isai.* viii. 13, 14. ri *Luc.* ii. 34. agus ri *Rom.* ix. 33, &c.

2. Tha an t-ainm Dia, gu soilleir air a thabhairt do Chrìosd, *Eoin.* i. 1. xx. 28. *Gnìomh.* xx. 28. 1 *Tim.* iii. 16. *Eabhr.* i. 8.

3. Tha feartan, no buadhan na *Diadhachd* air am meas dha; Uile-làthaireachd, *Mat.* xviii. 20. Sìorruidheachd bithe, *Mic.* v. 2. *Taisb.* i. 11. Nco-chaochluidheachd, *Eabhr.* i. 11. xiii. 8. Uile-léirsinneachd, *Eoin.* xxi. 17. *Taisb.* ii. 23.

4. Tha oibre Dhé air am meas, no air an cur as leth Chrìosd.—An cruthachadh, *Eoin.* i. 1. 1 *Corin.* viii. 6. *Eabhr.* i. 2. Coimhead, no cumail suas nan uile nithe, *Eabhr.* i. 3. *Colos.* i. 17. Dh'oibrich Crìosd mar an ceudna mìorbhailean 'n a ainm féin, agus dh'oibrich a dheisciobuil iad aig na h-uile àm, an ainm am maighstir.

5. Tha aoradh dèanta do Chrìosd. Coimeasaich *Isai.* xlii. 8. ri *Eoin.* v. 23. agus ri *Gnìomh.* vii. 59. Faic mar an ceudna *Taisb.* i. 5. v. 13, 14. 1 *Corin.* i. 2.

II. Air an amhuil cheudna, tha cainnt an Sgrìobtuir a' cumail a mach an Spioraid Naomh, mar Thi, no mar Neach nèamhaidh, air leth. Gu bhèil e 'n a neach air leth, tha sin aithnichte o 'n t-seòl anns am bheil Crìosd a' labhairt uime, *Eoin* xiv. 16. Bha e gu bhì 'n a chomhfhurtair eile, agus bha e gu bhì teagasg nan deisciobul anns na h-uile nithibh. Faic mar an ceudna

* Thoir an aire, 'n uair tha sinn a' cleachdamh an fhocail sin *Diadhachd*, an so, ann a bhì labhairt mu 'n Mhàc, 's mu 'n Spiorad Naomh, gur e seadh an fhocail sin, *Co-ionannachd* a Mhic, no an Spioraid, ann an inbhe, ann an nàdur, anns na h-uile buaidh ghlòrmhor, ris an Ath-air féin, ceud Pearsa' na Trìonaid.

1 *Corin.* ii. 10. 2 *Corin.* iii. 17. Tha a *Dhiadhachd* soilleir o na h-ainmibh a tha air an toirt dha,—Spiorad a' ghliocais, Spiorad na Naomhachd, An Spiorad Sìorruidh. Goirear Dia dheth gu soilleir mar an ceudna. Faic *Gnìomh.* v., agus coimeasaich an treas rann ris a' cheathramh rann de 'n chaibidil sin. Theirear ri Crìosduidhibh mar an ceudna, teampull Dhé, do bhrìgh gu bheil Spiorad Dhé a' gabhail còmhnuidh annta. 1 *Corin.* iii. 16.

Bha an eadar-mheadhonaireachd a bha an Tighearn Iosa gu dhèanamh air son dhaoine peacach, gu gràs-mhor air a gealltuinn d' ar ceud sinnsir an déigh an tuiteim, anns na briathraibh so. “Bruthaidh esan,” 's e sin sìol na mnà, “do cheann,” 's e sin ceann na nathrach, no 'n diabhuil, *Gen.* iii. 15. Bha 'm foillseachadh gràs-mhor so, an déigh sin, air a mheudachadh ann an soilleir-eachd, o na geallanaibh eile bha air an toirt do na prìomh-aithrichibh o frithealaidhibh samhlauchail lagha nan òrduighean, a bha air an tabhairt, mar tha e air innseadh dhuinn anns an litir a chum nan Eabhruidheach, gu bhi taisbeanadh mach roimh làimh an t-Slànuighir bha air a ghealltuinn. B' e creidimh ann-san, mar bha e gu bhi air fhoillseachadh anns an fheòil, a chum suas agus a rinn faic ri inntinnibh nan naomh fuidh 'n t-Sean Tìomnadh. 1 *Pead.* i. 10. *Eoin.* viii. 56. *Mat.* xiii. 17. *Eabhr.* xi. Mu dheireadh, “Ann an coimhlionadh na h-aimsir, chuir Dia a mhac féin uaith, a ghineadh o mhnaoi, a rinneadh fuidh 'n lagh, chum gu 'n saoradh e iadsan a bha fuidh 'n lagh.” *Gal.* iv. 4, 5. Chum 's gu 'n saoradh e a phobull, thug e làn ghéill do uile agartasaibh lagha chothromaich agus chearta Dhé, agus dh'fhuiling e am peanas a thoill iadsan fhulang air son peacaidh, 'n an àite.

Tuigidh sinn ann am briathraibh, 's an gnothuchaibh coitchionn an t-saoghail, ciod e is ciall do 'n fhocal sin, Urras, no fear-urrais. Mar so, ma tha fiachan, no ainmheach orm, nach 'eil e an comas dhomh iocadh,

agus gu 'n tig neach gu toileach air 'aghairt, mar m fhear-urrais, agus gu 'n ioc e na fiachan, 'n am àite, tha mise air mo chur saor. Tha agartasan ceartais air an riarachadh leis-san, a tha gu càirdeil a' teachd, agus ag iocadh nam fiach 'n am àite. Air a' mhodh so, le ùmhlachd iomlan agus choimhionta, agus thoilltinn-each an Tighearna Iosa, agus le 'fhulangasaibh chum bàis, choisinn e air son a phobuill, cha 'n e mhàin saor-sa o pheanas, ach a réir cumhachan glòrmhoir a' chùmhnaite nuaidh, tha iad a' teachd gu còir a bhi aca ann am beannachdaibh na beatha maireannaich. Mu 'n chùis chudthromaich so, leugh le cùram na h-earrannan so a leanas, anns an òrdugh 's am bheil iad air an ainmeachadh. *Salm. lxxxix. 3. Eabhr. xii. 24.* Tha againn an so Eadar-mheadhonair a' chùmhnaite nuaidh. Ann an *Eabhr. viii. 10.* tha againn air inns-eadh dhuinn ciod e tha air a ghealltuinn anns a' chùmh-nant so; agus ann an *Eabhr. xi. 16.* tha againn air ainmeachadh ciod e tha 'n gealladh sin a' fillleadh. Faic mar an ceudna *Isai. liii. 2 Corin. v. 20. Rom. iii. 23. Philip. iii. 8. Eabhr. ix. 15. 1 Pead. ii. 24. iii. 18.* Tha an Tighearn Iosa, fathast mar an ceudna, a' cur air a h-aghairt, na h-oibre gràs-mhoir so, ann a bhi dèanamh eadar-ghuidhe as leth a phobuill. *Rom. viii. 34. Eabhr. vii. 25.* Agus le bhi coimhionadh a gheall-aidh ann bhi cur a Spioraid 'n an cridheachaibh, a' cheannsachadh cumhachd a' pheacaidh, agus 'g an dèanamh iomchuidh air son a ghloire féin. *Eoin. xvi. 8, &c. Luc. xi. 13. Rom. viii. 13.*

Do brìgh 's gu bheil am peacadh air a chumail a mach anns an Sgrìobtur, mar mhàthair-aobhair a' bhàis, agus gu 'n robh Criosd féin gu h-iomlan saor o 'n pheacadh, cha 'n 'eil seòl eile anns an urrainn dhuinn, aobhar a thoirt air son 'fhulangasaibh, ann an co-shcasmhachd ri riaghladh Dhé, a tha glic, naomh, agus maith; ach gu'n d' fhuing c mar fhear-urrais a

phobuill, agus do bhrìgh gu 'n d' rinn e sin gu toileach, cha robh eucoir sam bith dèanta air ceartas.

Thug mi roimhe fainear, gu robh nàdur Dhé agus dhuine air an aonadh r' a chèile, no air an suidheachd adli cuideachd anns an Tighearn Iosa; agus 'n uair bheachdaicheas sinn air innleachd na tròcaire nèamhaidh, agus air an t-suidheachadh bha feumail chum 's gu 'm biodh an innleachd sin air a coimhlionadh ann an rathad urrais an àite luchd-brisidh, chi sinn aobhar soilleir air son an robh an ceangaltas so air a dhèanamh ann an Crìosd. 'N uair bha an nàdur daonna a' deanadh Chrìosd comasach air fulang, bha nàdur Dhé feumail dha, 's an àm cheudna, le chèile chum gu 'n giùlaineadh e an t-eallach peanais sin a dh'fhuiling e an àite a phobuill, agus gu 'm biodh toilltinneas, no luach anns an ùmhlachd a thug e do 'n lagh, 'n an àit. *Philip. ii. 6—9. Eabhr. i. 3. ix. 14. 1 Pead. i. 19. ii. 22.* Bhiodh neach nach robh ach 'n a chreutair a mhàin, air a chur gu h-iomlan fuidhe, air a chlaoidh gu tur, air a sgrìos gu sìorruidh, leis an dìoghaltas a dh'fhuiling Crìosd; agus do bhrìgh 's gu bheil e mar fhiachaibh air na h-uile creutair air a shon féin, ùmhlachd iomlan a thoirt do 'n lagh naomh, cha b' urradh e toilltinneas bhì aige, gu chom-pàirteachadh ri neach eile sam bith. Bha *Diadhachd* Chrìosd air a' mhodh so gu no-sheachanta feumail ann a fhulangas. Agus mar so cuideachd, tha 'aiseirigh o na marbhaibh, no, mar a deir e an àite eile, a chumhachd féin chum a bheatha a thogail, an déigh dha a leagadh sìos, mar ìobairt-réite air son a' pheacaidh, air ainmeachadh mar dhearbhadh air gu 'm b' e Mac Dhé e le cumhachd. Faic *Eoin. x. 18. Rom. i. 4.*

'Se sin, ma ta, iomradh nan Sgrìobtur air an rathad anns am feud creutairean co peacach 's a ta sinne bhì scalbhachadli maitheanais peacaidh, agus réite ri r' n-Athair air an do chuir sinn diombadh. Air an t-seòl so, tha sinn a' faicsinn cia mar tha ceartas uèanhadh air a riarachadh le peanas a' pheacaidh ann am pearsa

an Fhir-urrais ghlòrmhoir ; agus cia mar a ta tròcair air a tairgseadh do chinn-fheadhna pheacach ann an co-sheasmhachd ri cleachdamh a' cheartais mar an ceudna. Mar so, tha tròcair agus fìrinn a' còmhachadh a chéile, tha ceartas agus sìth a' pògadh a chéile. Beachdaicheamaid a ghnàth air innleachd ghlòrmhor so na tròcair le h-iongnadh agus le buidheachas. Biodh so 'n a aobhar òrain dhuinn, 'n a chùis aoibhneis an so, an tìr ar cuairt, do bhrìgh gur ann anns an innleachd so, tha 'n aon stéidh air son dòchais ar sonais shìorruidh, 'n uair thig crìoch air làithibh ar cuairt, agus 'n uair dh' fheumas bàsmhorachd neo-bhàsmhorachd chur uimpe.

EARRANN . VII.

Mu'n rathad anns am bheil sinn a' tighinn gu cuibhrionn air an son féin air leth, bhi againn ann an Slàinte an t-Soisgeil.

THUG mi oidheirp roimhe air an t-seòl a mhènachadh dhuit anns an do choisinn an Tighearn Iosa Criosd air son a' ghineil pheacaich a ta sinn ann, maitheanas peacaidh, agus deagh-thoil o 'n Cruithfhear dha 'n tug iad brosnuchadh,—'s e sin, le bhi fulang peanais a' pheacaidh 'n an àit. Ach an so, tha ceist a dh'éireas gu reusonta ann an inntinn na h-uile neach a tha gu suidhichte 'g iarraidh eòlais mu 'n chùis. A thaobh 's nach e na h-uile neach a chluinneas mu 'n Tighearn Iosa Criosd a bhios air a shaoradh, 's i chéist, *Cia mar thig mise mar neach air leth, gu còir, no cuibhrionn bhi againn 's féin an t-slàinte so?* Tha na Sgrìobtuire a' toirt freagraidh do 'n cheist so, air mhodh shimplidh agus shoilleir, mar a bhuineas do ni anns am bheil luach do-labhairte mòr. Tha iad a' toirt dearbhaidh dhuinn gur h-ann le bhi creidsinn ann-san. Mar so, 'n uair thà-

nig fear-gléidhidh a' phrìosuinn ann am Philipi gu mothachadh, 's a dh'fheòraich e ciod a dhèanadh e chum 's gu 'n saortadh e; fhreagair an t-abstol e, *Creid*, anns an Tighearn Iosa Crìosd, agus tèarnar thu. *Faic Gníomh. xvi. 31. Eoin. iii. 16. Rom. x. 10.*

Ann an leughadh an Tiomnaidh Nuaidh, bitlidh e buanachdail dhuit an aire shònruichte a thoirt do 'n t-seadh anns an cleachdar na briathra sin, *Creidimh*, agus, *a bhi creidsinn*. Uaith so, o 'n t-seadh anns an cleachdar na briathra sin, tha e soilleir gur e creidimh anns an teistean nèamhuidh mu Iosa, an rathad a chuireadh air leth, anns am feum peacaich fuidh éisdeachd an t-Soisgeil tighinn gu cuibhrionn air an son féin air leth bhi aca anns an t-slàinte tha 'n soisgeul a' foillseachadh. Agus so an ni tha a' deanamh eadar-dhealachaidh eadar iadsan tha a' faotainn buannachd o 'n t-soisgeul, 'n uair tha iad 'g a chluinntinn air a shearmonachadh, agus iadsan nach 'eil. Tha 'n dara muinntir a' creidsinn teisteis Dé 's an t-soisgeul, agus air a' mhodh sin a' tighinn gu cuibhrionn bhi aca ann an Iosa Crìosd mar an slànuihear. Cha 'n 'eil a' mhuinntir eile a' creidsinn, *Eoin. xx. 31. Gníomh. xvii. 34. xviii. 8. I Eoin. v. 10.* Tha sinn a' faicsinn gu dearbh, slàinte, no saorsa, gu tric air ainmeachadh 's an Sgrìobtur, mar mheasaibh eile, no mar bhuaidhaibh eile tha leantuinn air bhi creidsinn na teisteis nèamhaidh; ach anns na h-uile àit de 'n Sgrìobtur 's an ainmichear sin, tha e air a chiallachadh mar ni cinnteach, gu 'm bheil an creidimh ann, do bhrìgh 's gur ann tre 'n chreidimh féin, tha na measan, nó na buadhan sin, a' sruthadh a dh'ionnsuidh an anama;—tha iad a' sruthadh, no 'g éirigh o chreidimh, agus a dh'easbhuidh air, cha 'n 'eil e comasach gu 'm bi iad ann. Bheir mi dhuit cuid a dh'eis-eimpleiribh air so. Mar so, *Rom. x. 13.* tha slàinte, no tèarnadh, air fhàgail ceangailte ri bhi gairm air ainm an Tighearna. Ach tha feumalachd a' chreidimh, chum gairm air ainm an Tighearna, air a leigeil ris dhuinn

rann, 14. A rìs, ann am *Mat.* x. 42. tha an ràdh sin, “ an ainm deisciobuil,” gu soilleir a’ filleadh, creidimh an t-soisgeil. Air a’ mhodh cheudna, *Gal.* vi. 8. tha a bhi cur do ’n spiorad air a cheangal ri beatha shìorruidh. Ach ma choimeasar so ri *Rom.* viii. 1. chi sinn, iadsan a chuireas do ’n spiorad, no, a dh’imcheas ’s an spiorad, gur iad sin, a’ mhuinntir a th’ ann an Crìosd, no am briathraibh eile, a’ mhuinntir a ta creidsinn air ’ainm.

Ach ’n uair labhras sinn mu *chreidimh*, cha ’n ’eil sinn gu bhi smuaineachadh nach ’eil so a’ ciallachadh ni sam bith eile, a bharrachd air an aonta fhaontrach agus choitichionn sin, a tha leis a’ chuid mhòr de ’n t-sluagh air a toirt do fhìrinn an fhocail, no tha iad ullamh bhi toirt do ’n fhìrinn,—eadhon a’ mhuinntir nach do *smuainich* riamh mu ’n chùis. An creidimh mu ’m bheil mi labhairt, ’s ann an déigh smuaineachaidh suidhichte agus cùramach, is tric leis gu ’n d’ thig e. ’S e an creidimh e air an Tighearna Iosa, mar an *Slànuihear òrduichte*, agus tha e a’ leanmhuinn dearbhachd a bhi againn, fiosrachadh, no faireachadh ’n ar n-inntinn, air ar feum air-san mar Shlànuighear.

A rìs, ’n uair their an Sgrìobtur gu bheil sinn air ar fìreanachadh tre *chreidimh*, feumaidh sinn bhi air ar faicill an aghaidh bhi smuaineachadh, gur ann o ni sam bith maith-thoilltinneach annainn féin, *air son* gu ’m bheil sinn a’ creidsinn, tha sinn air ar dèanamh ’n ar luchd comh-pairt de shlàinte Iosa Crìosd. Bhitheadh sin gu h-iomlan neo-sheasmhach ris an ni a tha ’n t-abstol ag radh, *Rom.* iv. 1—6. Na ’m biodh a’ chùis mar sin, gu ’m biodh deagh-thoilltinneas againn *air son* a’ chreidimh, bhiodh ni-eigin againn de ’m feudadh sinn uail a dheanamh. ’S e an creidimh, a mhàin an rathad, no an t-slighe, air a comharrachadh le Dia *tre* an tig sinn gu bhi air ar n-aonadh ris an Tighearn Iosa, agus *tre* am faigh sinn cuibhrionn phearsanta ’n a thoilltinneas-san a rinn dìoladh air ar son.

Feumaidh sinn mar an ceudna a chuimhneachadh, nach 'eil slighe mheadhonach sam bith air a h-ainmeachadh 's an Sgrìobtur, eadar bhi air ar teàrnadh le oibribh an lagha, agus le gràs. Mar nach urradh neach sam bith ùmhlachd choimhlionta a thagradh, cha 'n 'eil e an comas dhoibh bhi air an saoradh air a' cheud seòl dhiubh sin. Feumaidh, air an aobhar sin, na h-uile, cia b' e air bith mar bha an cliù roimhe, thighinn agus bhi air an saoradh le *saor ghràs* Dhé, troimh Iosa Crìosd. Tha so a' dearbhadh cia co fhad 's a ta cuid dol mearachd air seadh an t-soisgeil, a smuainichcas, 'n uair tha iad an toiseach air an dùsgadh gu cùram mu shlàinte, gu 'm fan iad o theachd a dh'ionnsuidh an t-Slànuighfhir, an dòchas gu 'n tig iad air tùs, a réir am barail féin, gu bhi ni-eigin ni 's fearr, 's ni 's toilltinniche, agus gu còir ni 's fearr bhi aca r' a chaoimhneas.

Tha 'n dearbh smuain so, ge d' tha e gu tric coltach ri mòr irioslachd bhi ann, gu soilleir ag éirigh o oibreachadh dìomhair spioraid féin-spéiseil agus féin-ionraic. Cha 'n 'eil ann ach bhi deanamh oidheirp, mar gu 'm biodh, air a bhi roinn cliù agus molaidh ar slàinte eadar sinn féin agus an Slànuighear nèamhaidh, 's e sin, is maith leinn cead bhi againn, gu 'n deanadh sinn féin beagan anns an obair mhòr so, ge d' bheireadh sinn dha-san a' chuibhrionn bu mhò de 'n ghlòir. Tha a leithid sin de spiorad colg-dhìreach an aghaidh innleachd na slàinte a dh'fhoillsichear 's an t-soisgeul. An sin, tha sinn air ar gairm gu bhi tighinn mar tha sinn, agus gun dàil, a dh'ionnsuidh an Tighearn Iosa.—Tha esan ag agairt uile ghlòir slàinte a phobuill. *Mat. i. 21. Gnìomh. ii. 38. xvi. 30. 1 Tim. vi. 15, 16.*

Tha e iomchuidh gu 'n tugamaid an so fàinear, mar an ceudna, cia mearachdach 's a tha e, bhi labhairt mu ùmhlachd *thricibhdireach*, mar gu 'm biodh sin, fuidh fhrithealadh an t-soisgeil, air a ghabhail ris, an àite na h-ùmhlachd *iomlain* a dh'lighear do lagh Dhé. Tha 'n ùmhlachd *iomlan* tha an lagh ag agairt, air a tabhairt,

gu dìonmholta, agus gu làn, 's an t-soisgeul: Tha an lagh féin, cosmhuil ri Ughdair an lagha, naomh, cothromach, agus maith. Tha agartasan an lagha, mar a thug sinn fainear roimhe, air an stéidheachadh air fìr-eantachd neo-chaochluidheach; agus air an aobhar sin, cha b' urradh dhoibh bhi air an atharrachadh. Tha so soilleir o dhearbh nàdur nan agartas féin, agus nan àithntean. A réir so, feumaidh e bhi a ghnàth, gu neo-chaochluidhcach, mar dhleasdanas, agus mar fhiach-aibh air an duine, mar chreutair Dhé, an gràdh a 's àirde, agus an ùmhlachd a 's iomlaine thoirt d' a Chruithfhear, agus a réir 'àithne-san, a choimhearsnach a ghràdhachadh mar e féin. Na 'n robh iarrtasan no agartasan an lagha air an ìsleachadh, no air an dèanamh ni 's lugha, dhearbhadh sin, gu 'n robh iad o thùs ag agairt tuilleadh 's a' chòir air an duine; agus an lorg sin, nach robh iad air an stéidheachadh air ceartas fìor-ghlan. Ach ge fhaod an leithide sin a dh'aobh-araibh bhi ann air son laghanna aimsireil agus dhaoine, bhi air an atharrachadh, cha b' urradh an leithid idir a bhi ann a thaobh lagha Dhé. Tha slàinte air a foill-seachadh 's an t-soisgeul, ma ta, cha 'n ann le bhi 'g atharrachadh riaghailt, no agartasan an lagha annta féin, ach, leis gu bheil, anns an t-soisgeul, na h-uile ni dhiu sin air an coimhlionadh. Am bheil an lagh a' sireadh, 's 'g iarruidh pcanais an fhir-bhrisidh, agus ùmhlachd *iomlain*, a chum toiltinneas a dhèanamh suas air a' bheatha mhaireannach a shealbhachadh? Bha na h-agartasan so gu h-iomlan air an coimhlionadh le ùmhlachd an Tighearna Iosa chum bàis, mar fhear-urrais a phobuill. Cha 'n i, air an aobhar sin, ùmhlachd *threibhdhireach*, tha 's an t soisgeul air a cur an àite ùmhlachd iomlain; ach ùmhlachd iomlan agus choimhlionta an Tighearn Iosa, an àit na muinntir a tha creidsinn,—tha i sin, air a cur an àite na h-ùmhlachd choimhlionta agus phearsainte, bhia 'n lagh ag agairt, air a mhuinntir féin, a tha nis a' creidsinn. *Mat. v. 17. Rom. x. 4. vii. 12. Salm. xix. 7.*

Gidheadh, cha 'n 'eil thu car nàire gu bhì smuaineachadh, gu 'm bheil aig teagasg agus tairgse na slàinte, a mhàin trid thoilltinneis Iosa Criosd, aomadh sam bith, gu bhì misneachadh dhaoine anns a' pheacadh, no gu bhì buanachadh ann. Cha 'n 'eil; 'n uair a tha an teagasg so, agus an tairgse so, cu ceart air an tuigsinn, agus air an creidsinn, feumaidh e bhì, gu 'm buadhaich iad dìreach an aghaidh misneach sam bith a ghabhail 's a' pheacadh.—Tha teagasg an t-soisgeil a' foillseachadh gu ro shònruichte agus gu ro chudthromach, *olc* a' pheacaidh, co maith 's a tha e a' taisbeanadh cunnairt a' pheacaidh.—Cha 'n urradh, air an aobhar sin neach a bhì gabhail ris an t-soisgeul, gun bhì faicsinn maraon *olc* agus *cunnairt* a' pheacaidh; agus far am bheil iad sin air am faicsinn, feumaidh bhì 'n sin mar an ceudna, iarrtas agus dùrachd làidir air son saorsa o chumhachd na h-uile aingidheachd. Agus a réir so, tha saorsa o chumhachd, agus o gràdh a' pheacaidh, air fhoillseachadh mar earran de shlàinte, co maith 's a tha saorsa o chionta, 's o dhìteadh a' pheacaidh. Agus a thuilleadh air sin, tha 'n teagasg so, gu 'n d' fhuiling Criosd 'n a 'ùmhlachd, 's 'n a bhàs, 'n uair tha 'n t-anam, ann am fìrinn 'g a chreidsinn, ag oibreachadh ùmhlachd, 's an anam sin air mhodh eile, 's e sin tre ghràdh do 'n t-slànuighear.—Cha chomasach do neach sam bith bhì creidsinn ann an Iosa mar shlànuighear, gun bhì 'g a ghràdhachadh; agus cia b' e air bith neach tha 'g a ghràdhachadh-san, coimhididh e 'àitheantan. *Mat.* i. 21.; *Eoin.* xiv. 15., xv. 14.; *Rom.* vi. 1—14, &c., viii. 2.; *Tit.* ii. 11.; *Eph.* ii. 1—10. 'S e so, ma ta, fianuis an Sgrìobtuir, agus tha 'n fhianuis air a làn-dearbhadh leis na tha ghnàth air fhoillseachadh mu 'n cuairt dhuinn 's an t-saoghal. Mar so, cia cho tric 's a chí sinn a' mhuinntir a tha cur dòchais 'n am fìreantachd féin, a' taisbeanadh ann an tomhas nach beag, mi-mhodhalachd, agus neo-mheasarrachd 'n an giùlan? Am feadh a tha iadsan a tha deanamh dòchais

dhe toilltinneas Chrìosd air son slàinte, ann am fìrinn, a ghnàth air am faotainn cùramach air bli 'g imeachd ann an nuadhachd beatha. *Rom. vi. 1.*

Ge d' nach 'eil ùmhlachd *threibhdhireach* air teachd ann an àite ùmhlachd *choimhlionta*, gidheadh tha i air a deanamh gu tèaruinte cinnteach fuidh 'n t-soisgeul, araon mar is earrann chudhthromach i de shlàinte, agus mar an ceudna mar thoradh buidheachais gràidh do 'n t-Slànuighear air son saor-bhuileachadh a throcaire ghràs-mhoir ann am maitheanas peacaidh. Feumar so a chumail cho bidheanta 'n ar n-amharc, 's gu 'n treòraich e sinn ann a bhi toirt breithe oirnn féin, no air muinntir eile, gu bhi co-dhùnadh, nach 'eil soisgeul Chrìosd an dara cuid air a thuigsinn, no air a chreidsinn, far nach 'eil daoine, ann am freumh, 's am fonn an giùlain a' tighinn beò fuidh chumhlachd ùmhlachd do àitheantaibh an t-soisgeil. Tha an ni a deir an Tighearn Iosa mu luchd-teagaisg meallta, a' luidhe cheart co maith ri luchd-aideachaidh meallta, “ air an toraibh aithnichidh sibh iad.”

Cha dean mi nis acli a thabhairt faincar c' arson a tha teagasg na slàinte tre Iosa Chrìosd a' faghail an ainme sin, *An Soisgeul*. Tha 'm focal féin a' ciallachadh, *deadh naidheachd*, agus o na thubhairt mi cheana mu 'n eòlas a tha 's an Tiomnadh Nuadh air a thabhairt mu shlàinte tre an Tighearn Iosa, chi sinn gu soilleir, c' ar son a ghoirear *an soisgeul*, no *deadh naidheachd* dheth, air mhodh òirdheircéis, agus gu eadar-dhealachadh chur eadar e agus naidheachd sam bith eile a b' urradh bhi air a foillseachadh do dhaoinibh. Feudar so a chur an céill air mhodh samhlaidh. Smuainich-eamaid air cor duine truagh sam bith, a bhiodh 'n a luidhe fuidh bhinn bàis; agus am feadh a bha e air chrith gach uair a' feitheamh air là a chrochaidh, gu 'n tigeadh litir mhaitheanais o 'n rìgh d' a ionnsuidh,—nach biodh e féin agus a theaghlach uile, 's gach neach a bhiodh an dàimh dha, ullamh air bhi labhairt mu 'u

chùis air a' mhodh so? Na 'm feòraicheadh a h-aon de 'chàirdibh ri neach eile dhiu 's an àm, an cuala e an naidheachd mhaith, cha bhiodh e 'n a imcheist idir do 'n neach eile sin a thuigsinn cia i an naidheachd mu 'n do labhair e, agus nach abramaid gu 'm bu ro-ìomchuidh an t-ainm do 'n litir mhaitheanais a thàinig, *naidheachd mhaith*. 'S ann dìreach air a' mhodh so tha naidheachd na slàinte o pheacadh agus o thruaighe trid an Tighearn Iosa, air a gairm, *an deadh naidheachd, no an Soisgeul*. 'S ann mar so tha teagasg agus taìrgse na slàinte tre Iosa Crìosd, 'n uair thuigear gu ceart i, a ghnàth a' taisbeanadh dhoibh-san a tha faicinn agus a' mothachadh am feum air tròcair. Tha iad a' faicinn gu m' bheil an soisgeil a' filladh stigh ann féin gach uile nì a tha dh' uireasbhuidh orra;—gu 'm bheil làn-ìomchuidheachd ann air son an cor féin, mar chreutairibh ciontach bàsmhìora. Feòraicheadh gach neach dhe féin, an robh an teagasg so riamh air fhoillseachadh dhomhsa, 'n do thaisbein e dhòmhsa féin, mar neach air leth, 'n a dheadh naidheachd mhòir aoibhneis? Agus a' sealltuinn ris air a' mhodh sin, an do ghabh mi ris gu làn-thoileach? Am bheil mi air cur cùl ris na h-uile stéidh dhòchais eile? Agus am bheil mi a' leagadh mo thaice agus m' earbsaidh shìorruidh air an réite sin a rinn Emanuel? Am bheil mi a' creidsinn air-san a chum slàinte m' anama?

EARRANN VIII.

Mu obair shònruichte Spioraid Dé ann an innleachd slàinte an Duine.

AIR dhomh an earrann mu dheireadh a cho-dhùnadh le bhì mìneachadh c' arson a ghoirear dhe innleachd na slàinte trid Iosa Crìosd, *An Soisgeul, no Deadh naidh-*

eachd, mar a tha i a' filleadh an eòlais a's cudthrom aiche's a's luachmhoire do dhaoinibh, bheir mi oidheirp, aig an àm so, bhi mìneachadh dhuit, ciod e an cumhachd sin, leis am bheil iadsan tha gabhail ris an t-soisgeul, air an treòrachadh gu 'òirdheirceas fhaicinn, agus gu bhi 'g a ghabhail mar fhianuis, no mar theistean an Dé bheò.

Tha a' bhuaidh so, no 'n cumhachd leis am bheil so dèanta air a chur, anns an Sgrìobtur, as leth oibreachaidh an Spioraid Naoimh. 'N uair bha ar Tighearn Iosa a' gabhail a chead de dheisciobluibh, roimh 'bhàs, gheall e na 'n rachadh esan air falbh, gu 'n cuireadh e d' an ionnsuidh Comhfhurtair eile, neach a's e an Spiorad Naomh. Faic, *Eoin*. xiv. 16—26. Agus réir so, tha sinn a' leughadh, *Gnìomh*. ii. air là na cuingis, ùin' ghoirid an déigh d' ar Slànuighear dol suas air nèamh, gu 'n robh an Spiorad Naomh air a dhòrtadh mach gu saoihir, pailt, air na h-abstolaibh. Ann an ceud linnibh an t-soisgeil, thug Esan, an Spiorad Naomh, a réir geallaidh an Tighearn Iosa, na h-uile ni gu 'n cuimhne, air chor agus fuidh 'oibreachadh-san, gu 'n do sgrìobh iad gach earrann de 'n Tiomnadh Nuadh, a tha air a' mhodh so, dhùinne, 'n a riaghailt neo-mhearachdach a chum creidimh agus cleachdaimh. Aig an àm sin mar an ceudna, bhuilich e giftean mìorbhuileach agus eug-samhuil, mar a bha 'n cumhachd a fhuair na h-abstoil bhi labhairt ann an caochladh cainntibh gun ionnsuchadh, no gun smuaineachadh roimh-làimh, agus bhi 'g oibreachadh mhìorbhul, a bha air an dèanamh 'n am meadhonaibh ro-fheumail, ann a bhi craobh-sgaoileadh an t-soisgeil air feadh an t-saoghail. Tha, gidheadh, crìoch air tighinn o cheam faða, air na fòillsichidhean mìorbhuileach bha 'n Spiorad Naomh a' dèanamh anns na linnibh sin. Ach fathast, 's e 'n Spiorad Naomh, an Ti sin a ta comh-chur, agus a' càireadh ris an duine ìnnleachd na slàinte. A réir so, 's ann tre oibreachadh an Spioraid tha neach

sam bith de 'n chinne-dhaonna air a thoirt gu beachd shuidhichte 'iuntinn agus 'anama féin a leagadh air nithibh na sìorruidheachd. *Gnìomh. xvi. 14.*; *Eoin. vi. 65.* An so faodaidh sinn a thabhairt fainear, cia b' e ni air bith a dcirear a tha air a dhèanamh leis an Athair, no leis a' Mhac, air inntinnibh dhaoine, gur h-ann tre oibr-eachadh an Spioraid, mar mheadhon, a ta e dèanta. Mar so, deirear gu 'm bheil an t-Athair a' toirt an Spioraid dhoibh-san a dh'iarras e, *Luc. xi. 13.*, agus ann an *Rom. viii. 9.*, agus ann an earrannaibh eile, goir-ear de 'n Spiorad, Spiorad Chrìosd. Air a' mhodh cheudna, tha e air ainmeachadh mar ùghdair *soillseachaidh na tuigse, Eph. i. 18.* Anns an earrann so, tha sùil aig an abstol, gu sònruichte, cha 'n ann ris an fhoills-eachadh sin o 'n leth muigh a tha air a thabhairt o 'n leth muigh, dhe toil an Tighearn chum ar slàinte; oir bha sin a cheana air a shealbhachadh leis na h-Ephe-sianaich, agus cha b' urradh e bhi 'n a aobhar ùrnuigh do 'n abstol gu 'm faigheadh iad e, a chionn gu 'n robh e aca; ach ris an fhoills-eachadh sin dhe 'n inntinn tha gu dìomhair air a bhuileachadh, agus air 'oibr-eachadh le Spiorad Dhé. Faic mar an ceudna, *2 Cor. iv. 6.* Tha an Spiorad Naomh, no Dia an t-Athair tre oibr-eachadh an Spioraid, air ainmeachadh mar ùghdair a' chreidimh, *Eph. ii. 8.*; *Philip. i. 29.* Tha mar an ceudna obair na h-ath-ghineamhuinn air a cur as a leth, no 'n t-atharrachadh sin air a' chridhe agus air a' chliù a tha gu neo-sheachanta feumail, chum ar deanamh iom-chuidh air seirbhis a dheanamh do Dhia anns a' bheatha so, agus air a mbealtuinn anns a' bheatha ri teachd. *Tit. iii. 5.*; *Eoin. iii. 1—8.* Tha *naomhachadh*, cuid-eachd, no fàs ann an naomhachd, air a chur as leth an oibr-eachaidh nèamhaidh cheudna. *2 Tes. ii. 13.*; *1 Pead. i. 2.*; *2 Corin. iii. 18.*

'N uair a leughas tu mu ath-bhreith, no ath-ghineamhuinn 's an Sgrìobtur, chi thu gu 'm bheil an obair sin air uairibh air a cur as leth focail Dé, mar ann an

Seum. i. 18. agus air uairibh eile air a cur as leth an Spioraid Naoimh, mar ann an *Tit. iü. 5.* Faodaidh an dà sheòl labhairt sin bhì air am mìneachadh air a' mhodh so. 'S e focal Dè am *meadhon* tre 'm bheil an t-atharrachadh air a thoirt mu 'n cuairt; agus 's e an Spiorad Naomh an Ti a dh'oibriches leis an fhocal mar mheadhon. Tha 'n t-atharrachadh, no 'n caochladh so a' co-sheasamh ann an neach bhì air a thabhairt o 'n chor nàdurach sin anns am bheil an inntinn 'n a naimhdeas an aghaidh Dhé, gus a' chor sin anns am bheil Dia air teachd gu bhì 'n a' chuspair gràidh dha os ceann na h-uile nì agus neach eile. Ach is seirbhis reusonta an diadhachd tha 'm Bìobull a' teagasg dhuinn, a choimhlionar leis an tuigse, 'n uair tha 'n tuigse air a h-atharrachadh. Cha 'n 'eil an t-seirbhis so a' co-sheasamh ann am faireachadh, no 'm barail a bhì aig neach, gun fhios c' arson, no cionnus, gu bheil gràdh aig Dia dha neach féin, no gu 'm bheil e féin toiltinneach air gràdh Dhé, gun mhothachadh sam bith bhì anns an anam sin air a' mhodh anns an d'thàinig e dh'ionnsuidh a' choir sin, no gun mhothachadh aige air aon aobhar sam bith air son am bheil e a' gràdhachadh Dhé, no air son an gràdhaicheadh se e. Cha 'n ann mar so tha 'n fhìor dhiadachd. Tha an Sgriobtur a' labhairt ruinn mar chreutairibh reusonta; agus 's e focal Dhé, no foillseachadh an fhocail air tròcair tre Iosa Criosd, agus so a mhàin, a threòraicheas neach sam bith, as leth an cuirear briseadh an lagha naoimh, air stéidh bhunaiteach, gu bhì sealltainn ris an Tighearn mar chuspair gràidh. A dh'easbhuidh eòlais agus tuigse, agus creidimh air innleachd so na tròcair a ta air a foillsachadh 's an fhocal, feumaidh an Dia uile-cumhachdach, a bhì, cha 'n ann 'n a chuspair gràidh, ach 'n a chuspair uamhais do 'n chiontach. 'S ann mar so, tha 'm focal, no an fhìrinn a tha 's an fhocal, 'na mheadhon, air an atharrachadh inntinn, mu 'm bheil mi a' labhairt a thoirt mu 'n cuairt. Ach cha 'n oibrich am focal an t-atharrachadh so, mur toirear *aire* dha, agus

mur *creidear* e. Nis, 's e an Spiorad Naomh a dhùisgeas an aire so, agus a dh' oibricheas an creidimh so; agus mar sin, 's ann tre 'oibreachadh-sa, a' comh-chur na fìrinn a th' anns an fhocal, agus 'g a càireadh ri fàireachadh dhìomhair an anama, agus ris a' choguis, tha neach sam bith air a threòrachadh, 's air a thabhairt gu bhì gabhail ris an t-soisgeul, agus mar sin gu bhì gluasad ann an nuadhachd beatha. Tha so a' luidhe ri *Eph.* vi. 17. far am bheil e air a ràdh, gur e claidheamh an Spioraid focal Dé. Is inneal an claidheamh, tha fhios againn, tha foghainteach air buillibh agus beumaibh troma, mòra, a bhualadh 's a ghearradh, ach cha 'n ann dhe fèin; feumaidh e bhì air iomairt 's air a stiùradh le gàirdean neartmhor. Agus mar sin focal Dé, bhcir e mhàn a mach buaidh 'n uair a chomh-chuir e le oibreachadh an Spioraid. *1 Corin.* iii. 6.

Feudaidh bhì, gu 'n tig e gu d' chuimhne; ann an leughadh mu bheatha, agus mu chliù agus fhaireachadh dhaoine diadhuidh, gu 'm faca tu caochladh mheadhona cile air an ainmeachadh a thuilleadh air focal Dé, a thug mu 'n cuairt annta-san an t-atharrachadh cridhe sin a mhothaich iad, 'n uair a thàinig iad gu bhì 'n an deisciobluidh do Iosa ann am fìrinn. Tha e fìor, gu 'm faod caochladh mheadhona bhì air an cleachdamh leis an Tighearn 'n a fhircasdal, a chum neach a threòrachadh gu 'aire a leagail air an fhìrinn a tha 's an fhocal. Air uairibh tha àmhghar agus nithe cruaidhe 'n am meadhonaibh 's a' chùis so a tha air an deanamh buanachdail. Air uairibh eile, tha leughadh air leabhraichibh diadhuidh air a dheanamh 'n a mheadhon; no eadhon ann an còmhradh eadar duine 's duine, feudaidh tuairam focail bhì air a dheanamh 'n a mheadhon mar an ceudna; agus mar is trice, searmonachadh an t-soisgeil. Ach tha iad so uile, agus gach meadhon eile, feumail air an aon mhodh, 's e sin an inntinn a threòrachadh a dh' ionnsuidh, agus aire an anama a leagadh air innleachd ghlòrmhor na trèaire air a foillseachadh tre Iosa Crìosd. Cia b' e air

bith ni tha air a dheanamh 'n a mheadhon gu inntinn neach air bith a tharruing a dh' ionnsuidh na cùise cudthromaich so, 's e mhàin an sealladh sin tha 'n soisgeul a' tabhairt air a' Chruithfhéar uile-chumhachdach, mar Dhia gràidh ann an Crìosd, ann a bhi tairgseadh 's a' foillseachadh trocair a' mhaitheanais ann-san, tha comasach air a' pheacach a threòrachadh gu bhi gràdhachadh Dhé ann am fìrinn; no, ann am briathraibh an Sgriobtur is urradh creutar nuadh a dheanamh dhe 'n duine. Faodar fìrinn nan nithe so a thuigsinn ni 's fèarr, le beachd a ghabhail car tiota air na dh' fheumas tachairt far am bheil àmhghar, no meadhon sam bith eile a' togail cùraim 's an inntinn, 'n uair nach 'eil sin fathast a' crìochnachadh ann a bhi treòrachadh an neach a tha 'g a mhothachadh chum an t-soisgeil air son saorsa. Ann an leithid sin a' choir, feumaidh e an dara cuid suidhe sios fuaidh an-earbsa agus dìobhail misnich, no fois a ghabhail ann an sìth mhealltach, a tha stéidhichte air barail mhearachdach air cliù Dhé agus na diadhachd. Tha an dara cor, cor na h-an-earbsa ceangailte ris an duine bhi air sheacharan o Dhia, an àite bhi 'g a ghràdhachadh; agus o 'n chor eile, o bheachdaibh mearachdach air cliù an Tighearna, cha 'n urradh gu bràth, gràdh do Dhia, no an t-atharrachadh cridhe sin a tha filleadh gràidh do Dhia, sruthadh.

An so, feuch nach smaoinich thu, gur iad a' mhuinntir sin a mhàin a thaisbein roimhe 'n an giùlain tomhas mòr a dh' aingidheachd, no thruaillidheachd cridhe, aig am bheil feum air Spiorad Dé chum a bhi 'g oibreachadh an atharrachaidh annta mu 'm bheil mi a' labhairt. Cha 'n iad; tha 'oibreachadh-san, agus a chumhachd, gu neo-sheachanta feumail do na *h-uile* aon neach, tha air a thabhairt gu bhi réidh ri Dia. Mu 'n chùis so, an t-atharrachadh sin, ni is e ath-ghinea-mhuinn, no ath-bhreith, goirear dheth 's an Sgriobtur, an t-anam, no 'n duine bhi air a bhreith o 'n Spiorad, dìreach mar deirear mu ar teachd a dh'ionnsuidh an

t-saoghal so, gu bheil sinn air ar breith o 'n fheòil. *Eoin.* iii. 6. Eadhon anns a' mhuinntir sin a 's mais-eiche 'n an nàdur, 's 'n an giùlain, o 'n leth muigh, gu nàdurach, tha fuath freumhaichte agus suidhichte annta do nithibh spioradail. Anns na h-uile duine, 'n a chor nàdurach, tha leithid a dh' easbhuidh tuigse agus mothachaidh, air òirdheirceas nan nithe sin, agus air an luachmhorachd, agus a leithid a dh' easbhuidh gràidh dhoibh, a leithid a dh' easbhuidh iarrtais orra, agus a leithid a dh' iarrtas 's a dhùrachd, 's a dhéigh, air ni-eigin eile, tha 'n an ceart aghaidh, 's gu 'm bheil an t-atharrachadh sin mu 'm bheil mi a' labhairt, a' gabhail a stigh, a' filleadh ann féin, gu feum duine bhí air a thabhairt leis gu bhí gràdhachadh an ni a bha e a' fuathachadh gu nàdurach, agus gu bhí fuathachadh an ni a bha e gu nàdurach, a' gràdhachadh. Agus 's ann a mhàin le cumhachd Spioraid Dé is urradh so bhí air a choimhlionadh anns an duine. *Rom.* viii. 6.; *2 Cor.* ii. 14.

An so a rìs, feuch nach smaoinich thu, a thaobh 's gu bheil cumhachd an Spioraid feumail chum spéis no aire dhaoine a tharruing a dh' ionnsuidh slàinte an t-soisgeil, agus a chum an nàdur athnuadhachadh, gu fàg so iadsan gun choire, 's gun chionta, dha nach eil cumhachd an Spioraid air a chomh-pàirteachadh.

Bhiodh an smuain sin ro mhearachdach, agus is furasda an ni dhuit fhaicsinn cia mar a bhiodh i mar an ceudna ro chunnairteach, a thaobh 's gu 'n tugadh i air falbh o 'n duine gach mothachadh sam bith air a chionta phearsanta féin, ann bhí cur an neo-shuim foillseachaidh na tròcaire 's an t-Soisgeul. Thoir fainear, ma ta, gur e an dearbh ni a tha deanamh cumhachd an Spioraid cho feumail 's a tha e, 's e sin, am fuath suidhichte agus neartmhor a tha againn thaobh nàduir do nithibh spioradail,—gur e so an dearbh ni anns am bheil ar cionta co-sheasamh, 's e so an ni a tha 'n a' chionta dhuinn. 'N uair a labhras sinn mu dhuine bhí

a réir nàduir neo-chomasach air gabhail ri slàinte an t-Soisgeil, no air ni sam bith a dhèanamh a tha air mhodh spioradail 'n a ni maith, tha e mar gu 'n labhramaid mu 'n duine shanntach, shaoghalta, mu 'n spìocair, gu bheil e neo-chomasach dha fialuidheachd a thaisbeanadh, no a chuid a bhuileachadh air na bochdaibh. Tha 'u t-olc so 'n a buaidh ann an truailidheachd na *toile*, agus 's i an *toil* mar a dh' fhaodar a ràdh *àite-suidhe* ar cionta. Cha 'n 'eil an neo-chomas mu 'm bheil sinn a' labhairt a' ciallachadh nach b' urradh an duine an ni sin a tha ceart agus maith a dhèanamh, na 'n robh an *toil* aige. 'S e an easbhuidh *toil* so, ma ta, no mar a 's feàrr a dh' fheudar a ràdh, am fuath suidhichte, agus bidheanta sin do' gach ni a tha taitneach do Dhia, no a réir a thoile-san, a tha fàgail an duine peacach, agus gu soilleir 'ga dheanamh ciontach. Nis, ma tha am fuath so ciontach, no coireach ann féin, 's cinnteach nach 'eil e a' lughdachadh a' chionta sin, no mòran ni 's lugha am bheil e toirt na coire air falbh o 'n duine, gu 'm bheil am fuath ceudna cho làidir, cho neartmhor an taobh stigh dhe; 's gu 'm bheil cumhachd nèamhaidh, cumhachd Dhé, feumail a chum bhi buadhachadh 'n a aghaidh; agus 'n uair chuimhnuichas tu, gu 'm bheil an dearbh chumhachd nèamhaidh sin a tha feumail, air a thairgseadh do pheacaich gu saor anns an t-Soisgeul, cia mar tha an cionta air a mheudachadh gu h-uamhasach ann a bhi a' cur 'n a aghaidh agus 'g a dhiùltadh!

Beachduicheamaid air a' chùis ann an rathad samh-laidh. Smaoinicheamaid gu 'n robh an leithid so a ni air tachairt am measg dhaoine;—gu robh neach àraidh ann, a rinn ni-eigin a bha mearachdach, no coireach, agus gu 'n d' rachadh innseadh dhuinn gu 'n robh e air éigneachadh chum an ni sin a dhèanamh an aghaidh a thoile. Na 'm faigheadh sinn cinnteachas air sin, bhiodh sinn ullamh a bhi gabhail a leithsgeil. Ach na 'm faigheadh sinn cinnteachas air gu 'n d' rinn e an ni a bh' ann *gu toileach*, 'n uair nach robh éiginn sam bith

air a cur air gu 'dhèanamh, theireadh sinn air ball gu 'n robh e coireach, no ciontach. Nis, nach e so a' bhreith a dh' fheumar a thabhairt ann an nithibh spioradail? Nach ann gu *toileach* a tha muinntir a' dèanamh nan nithe a tha an aghaidh an lagha naoimh? Nach ann le 'n *thoil*, a tha iad a' dèanamh dì-meas air an t-Soisgeul, agus 'g a dhiùltadh? Agus ma 's ann, thia e gu h-iomlan a' fàgail a' chionta 'n a luidhè orra.

A ris, ann an nithibh an t-saoghail so, tha 'n iarrtas a tha aig neach sam bith, air ni maith àraidh sam bith air a thaisbeanadh, le e bhì gabhail gach fàth-chothroim air na meadhona sin a ghnàthachadh leis am faod an ni àraidh sin bhì air a chosnadh, no air a shealbhadh; — agus ma 's ni sam bith a th' ann, a tha an taobh a stigh do 'chomas tre mheadhonaibh òrduichte ruigh-eachd air, ma tha e neo-chùramach mu na meadhonaibh sin, nach 'eil e a' taisbeanadh gu 'm bheil e cionshuarach mu 'n ni àraidh a th' ann? Air a' mhodh cheudna, tha e soilleir nach urradh iarrtas fhìrinneach bhì aig neach sam bith air an t-slàinte spioradail sin tha air a foillseachadh ann am focal Dé, am feadh 's a tha e a' deanamh dearmaid thoileich air an rathad anns an do chomharraich Dia an t-slàinte sin bhì air a comh-pàirteachadh—'s e sin Soisgeul Iosa Criosd. Tha an neo-chùram mu 'n rathad so, tha muinntir 'n an cor nàdurach a' taisbeanadh gu soilleir a' dearbhadh gu 'm bheil neo-chùram a ta ann féin ciontach, aig Dia r' a chur as an leth, agus neo-shuim do na nithibh a tha tre 'n t-soisgeul, mar mheadhon, gu bhì air an sealbhachadh. Tha cuid ann, a ghabhas an lcithsgeul féin 's a' chùis so, le bhì 'g ràdh nach 'eil dearbhachd aca air fìrinn an t-soisgeil, a chion còmhdachaidh air; ach tha 'n lcithsgeul so air a thoirt gu h-iomlan air falbh, leis gu 'm bheil iad a' creidsinn ann an nithibh coitchionn na beatha so, na h-uile latha, air chòmhdachadh mòran a 's lugha. Anns gu 'm bheil iad a' diùltadh a bhì cleachdamh mheadhona 's a' chùis so, mar a ghnàthaicheas iad ann

an cùisibh eile, tha iad a' toirt 'n an aghaidh féin teisteis shoilleir air an aobhar sin bhi 'g an cumail air ais, a dh' aithris ar Tighearn, a bha toirt air daoineibh 'n a latha féin air thalamh a bhi diùltadh an t-soisgeil " gu bheil iad a' gràdhachadh an dorchadais ni 's mò na 'n t-soluis, a chionn gu bheil an gnìomh-aran olc." Ach ge fhaod daoine bhi toirt beuma mar so do fhèrinnibh an t-soisgeil, mar rinn cuid anns na h-uile linn, agus ge fhaod iad bhi togail leithsgeulan, agus fàth-ghearain 'n an aghaidh, tha focal Dé gu soilleir a' cur an céill an cionta; fhad 's a tha làn-chothrom aca eòlas fhaotainn mu fhèrinn na cùis, agus iad a' mairsinn ann a bhi deanamh dìmeas air na tha an Soisgeul a' foillseachadh. Agus tha fianuis aig a' leithid-sin a' mhuinntir an taobh stigh dhoibh féin, fianuis an coguis féin aig na h-uile aon neach dhiu, ag innseadh dhoibh gu soilleir gur e am fuath do fhèrinnibh an t-soisgeil a tha 'g an cumail air falbh uaith.— Agus ann an tomhas mòr, 's ann o 'n fhianuis sin a tha 'g éirigh an t-eagal roimh 'n bhàs a tha aca, agus an dòghruinn do-ìomchar tha gu tric a' tighinn orra ri h-uchd bàis, 's iad làn-fhiosrach, ann an latha na slàinte, gu 'n d' rinn iad dìmeas air an t-slàinte mhòr.

Am bheil, ma ta na Sgriobtura a' toirt fianuis, gu 'm bheil an cridhe gu nàdurach co fada air seacharan o Dhia, 's nach 'eil e comasach do chumhachd sam bith, ach do chumhachd nèamhuidh a philleadh? Cuimh-nichcamaid cia cho goirt, cia cho eagallach, 's a tha 'n sealladh so tha air a thoirt dhùinn air truailidheachd nàduir! Thigeadh dhuinn bhi air an n-irioslachadh fuidh 'n t-scalladh so, agus fuidh fhòr mhothachadh na truailidheachd so; agus maille ris an irioslachd a 's doimhne, 's a 's suidhichte, am buidheachas a 's beothaile bhi againn, gu 'm bheil cuideachadh an Fhir-oibreachaidh Uile-chumhachdaich sin, air fhoillseachadh agus air a thairgseadh dhuinn, a chum naimhdeas ar cridhe a cheannsachadh, a chum ar tuigse a shoilleireachadh,

agus a chum ar n-anama a thoirt gu h-iomlan gu bhi a' co-aontachadh le toil Dé. Cia cho mòr, agus cho làn, agus cho saobhir, 's a tha an t-aobhar sòlais sin, a th' aig an duine a tha a' mothachadh 'aineolais agus a thruaillidheachd féin, agus tha 'g iarraidh gu dùrachdach bhi air a shaoradh uatha, gu 'm bheil an t-Athair air gealltuinn an Spiorad a thabhairt, dhoibh-san a dh' iarras e ! O, cuireamaid meas ar n-anaim air a' ghealladh ghràsmhor ! Iarramaid ann an creidimh, chum 's gu 'n aithnich sinn 'n ar fiosrachadh, 's 'n ar mothachadh féin, àrd-shonas na muinntir sin aig am bheil cuibhrionn dhoibh féin air leith, ann an cumhachd beothachaidh an Spioraid, anns an t-soilleireachadh, agus anns an naomhachadh sin a ta Esan ag oibreachadh.

EARRANN IX.

Mu chuid de fheartaibh Spioraid Dé ann a bhi 'g oibreachadh air an anam, maille ri comh-chur an teagaisg sin air mhodh phearsanta.

AIR dhomh ann an earrann eile, beachdachadh air obair an Spioraid Naoimh, ann a bhi treòrachadh mhuinntir gu bhi toirt an aire shuidhichte do fhoillseachadh na tròcaire nèamhaidh 's an t-soisgeul, agus ann a bhi 'g athnuadhachadh na h-inntinn, tha mi nis ag iarraidh bhi seòladh dhuit, no a' cur fa d' chomhair cuid de fheartaibh, no de thoradh an Spioraid air an anam, no, earrannaibh àraidh dhe an atharrachadh cridhe sin tha air oibreachadh tre chumhachd soilleireachaidh, agus naomhachaidh an Spioraid.

Tha toradh an Spioraid iomadh fillte. 'N uair a tha an t-atharrachadh so air a mhothachadh ann am fìrinn le neach sam bith, tha e gu luath 'g a thaisbeanadh féin, anns gu bheil an neach a tha 'g a mhothachadh,

air a bheothachadh, mar aon ni, gu bhi toirt an aire shònruichte do na h-uile dleasdanas a dhlighear uaithe d' a chomh-chreutairibh, cia b' e inbhe no dàimh sam bith anns am bheil iad air an suidheachadh mù 'n cuairt da, agus le maothalachd coguis bhi aige nach robh e roimhe idir a' mothachadh. Tha e air faotainn beachd nuadh, sealladh nuadh, air olc a' pheacaidh, agus tha e fuidh eagal diomb a chur air 'Athair a ta air nèamh. Tha an sin iarrtas aige aithne a ghabhail air toil Dé, air chor 's ag aithneachadh na toile sin, gu 'm bi e 'g a dèanamh. Tha e a' mothachadh ann féin urram do ùghdaras focail Dé, air an robh e roimhe aineolach, dha 'n robh e roimhe 'n a choigreach; agus anns na h-uile pong a bhuineas d' a dhleasdanasaihb, tha toil aige a bhi sealltuinn ri riaghailt an fhocail. Am feadh, cuid-eachd, 's a tha an t-urram sin do ùghdarras an Sgriob-tuir mar so a' meudachadh ann, tha 'n t-suim a bha roimhe aige do bharail an t-saoghail, anns na h-uile ni 's am bheil a' bharail sin an aghaidh riaghailt agus ùghd-arras nan Sgriobtur, a' dol ni 's lugha, 's ni 's lugha, agus a' call cumhachd os a cheann.

Tha, mar an ceudna, aig an duine a mhothaich an t-atharrachadh so, beachd dhomhain, agus shuidhichte, mu olcas agus mu chealgaireachd a chridhe féin, maille ris a' mhothachadh a 's sònruichte, 's a 's cudthromaiche air àrd-luachmhorachd slàinte an t-Soisgeil; agus tha iad so uile air am faireachadh leis, air mhodh is sònruichte, no 's urradh do neach eile ainmeachadh dha, air mhodh a bhuineas a mhàin dhoibhsan a tha air an teagasg le Spiorad an Dé bheò.

Tha an t-atharrachadh so mar an ceudna 'g a thaisbeanadh féin ni 's faide, leis an neach a tha 'g a mhothachadh, bhi a' cur àrd-mheas air sochair caithir-ghràis bhi fosgailte dha, a dh' ionnsuidh am feud e dol. 'S an àm a chaidh seachd dh' fheudtadh, fuidh chumhachd cleachdaimh, no teagaisg, gu 'n robh tomhas dearbhachd air 'inntinn gu 'n robh ùrnuigh 'n a dleasdanas;

agus ge d' robh e 'n a choigreach do Spiorad na h-ùrnuigh, dh' fhaodadh e bhì gnàthachadh a coslais. Ach a nis, tha e a' faicinn gu robh an t-ìomlan air mhearachd; agus gu fìrinneach, nach d' rinn e ùrnuigh riamh, an dara cuid ann an freumh ceart spioraid, no air a' mhodh òrduichte. Tha e nis a' sealltuinn air an dleasdanas so, agus a' mothachadh ann féin, nach e mhàin gur *dleasdanas* an ùrnuigh, ach gur *sochair* ro luachmhor agus phrìseil i. Tha e 'g a mheas mar mhòr aobhar buidheachais, gu bheil e air a cheadachadh dha bhì 'g ùrnuigh; agus gu 'm bheil Dia, a tha comasach air na h-uile beannachd fheumail agus ìomchuidh a bhuileachadh air, gu gràmhor a' gcalltuinn, bhì 'g éisd-eachd ri ùrnuigh na muinntir sin tha gairm air féin an ainm a Mhìc.

A rìs, 'n uair a tha cridhe neach sam bith air ath-nuadhachadh le Spiorad Dé, mothaichidh e taitneas nuadh agus shònruichte ann an òrduighibh follaiseach aoraidh Dhè. Mothaichidh e tlachd dhiadhuidh, taitneas coisrigte (mar a dh' fheudar a ràdh), ann an seirbhis Dhé. An àite bhì coimhead air an t-seirbhis sin, mar thràillealachd do 'n phearsa, 's gu h-àraid do 'n inntinn, mothaichidh se e féin anns an fhonn inntinn a 's taitneiche sam bith dha, 'n uair a tha e air a chleachdamh 's an t-seirbhis so; agus tha e gu tric mar an ceudna ri bròu anama, nach 'eil e a' mothachadh tlachd ni 's mò innte. Cha 'n abair mi, air dhòigh sam bith, gu 'n faigh e aig na h-uile àm an aon mheudachd taitneis 's an t-seirbhis so,—ann an òrduighibh follaiseach an aoraidh; ach gidheadh, anns na h-amannaibh a 's truime, 's a 's mairbhe a thig air, gabhaidh e leithid a shuim dhiu, agus mothaichidh e leithid a chùram annta, 's a thaisbeanas gu 'm bheil freumh a spioraid féin, gu farsuing air atharrachadh, 's air gluasad air falbh o 'n chor sin anns an robh fuath agus mì-thoil a' buadhachadh thairis air;—cor anns am bheil an saoghal neo-mhothachail a' taisbeanadh gu soilleir iad féin bhì fathast 'n an luidhe.

Is comhara sònruichte eile air an atharrachadh so, gràdh do na bràthraibh. Nis, cha 'n 'eil an gràdh so a' comh-sheasamh ann am fonn-inntinn seirceil bhì aig neach do 'n chinne-dhaonna 's a' choitchionn, (ge d' 'eil sin mar an ceudna air a mhothachadh leis na h-uile fìor Chriosduidh,) cha mhò tha sùil aig a gràdh so, a mhàin ri cuid a tha 'n an criosduidhibh, oir tha mòran dhaoine saoghalta, aig am bheil gràdh an fhad sin, nach 'eil a' gràdhachadh nan daoine ceudna air son gu 'm bheil iad 'n an *Criosduidhibh*, ach air son ni-eigin eile tha iad a' faicsinn annta; agus gu 'n gràdhaicheadh siad iad ni bu mhò, mar biodh iad 'n an criosduidhibh idir. Ach tha an gràdh so mu 'm bheil mi a' labhairt a' co-sheasamh ann an gràdh sònruichte bhì aig an neach a tha 'g a mhothachadh, do na h-uile tha giùlan ìomhaigh an Tighearn Iosa, ge b' e cho fada 's a dh' fhaodas iad bhì air an eadar-dealachadh uaithe féin ann an iomadh ni eile; agus sin air sgàth na h-ìomhaigh agus a' chòslais leis am bheil iad air an comharachadh. Air a' mhodh cheudna, tha cùram mu anamaibh mhuinntir eile a' comharachadh a mach, gu bidheanta, na h-uile neach a chomb-pàirticheas de thìodhlacaibh athnuadhachaidh an Spioraid Naoimh. Mothaichidh an neach sin gnàth-chùram caoimhneil mu shonas sìorruidh na muinntir a ta mu 'n cuairt dha; agus bithidh e 'n a thaitneas dha, cho fada 's is comasach dha, a bhì buileachadh 'ùine, a chomasan, a ghibhtean, a chòmhradh, 'eisimpleir, agus a chodach, chum a bhì meudachadh sonais na muinntir sin. Bithidh an cùram caoimhneil so gu h-àraidh air a thaisbeanadh, as leth a luchd dàimh a réir na feòla. Air dha bhì a' mothachadh luachmhorachd na slàinte do 'anam féin, feumaidh e a réir sin, mar a gràdhaicheas e a chàirdean agus a luchd dàimh, bhì mothachadh cùraim àraidh gu 'm biodh iadsan mar an ceudna 'n an luchd comh-pairt de na beannachdaibh ceudna. Bithidh e mar so dha, 'n a ghnàth aobhar cùraim agus faicealachd, bhì gabhail na h-uile fàth-

chothroim a thachras 's an fhreasdal, air oidheirp a dhèanamh an inntinn a threòrachadh a dh'ionnsuidh na nithibh sin a bhuineas do 'n sìth shìorruidh. Mu na cùisibh so, faodar comhairle chur ris na h-earrannaibh so de 'n Sgrìobtur: *Gen.* xviii. 19., xxxix. 9; *Air.* x. 29; *Salm.* xxvii., lxxxiv. 1—agus mar an ceudna, *Esec.* xxxi. 31; 1 *Eoin.* iii. 14; *Rom.* viii. 18—34., ix. 3., x. 1.; *Eabhr.* iv. 15, 16.

Air dhomh nis cuid de thoraidhibh an Spioraid leis am bheil e ag athnuadhachadh na h-inntinn, ainmeachadh, cha 'n fhaod mi an earrann so cho-dhùnadh, gun asluchadh ort gu dian, mo charaid òg agus gràdhach, a' cheist chudthromach so chur riut féin. Am bheil aobhar agam-sa bhi creidsinn gur aithne dhomh ni-eigin dhe bhuaidhaibh, dhe toraidhibh sin an Spioraid 'n am fhiosrachadh féin? A chum na ceiste so fhuasgladh, agus fhiosrachadh ciod e am freagradh a bheirear dhi, feumaidh gach neach ath-beachd chùramach agus shuidhichte a ghabhail air a chliù, féin agus comhairle neo-lethbhreitheach a chur r' a fhiosrachadh féin. Cha 'n urradh mi am féin-rannsuchadh so a chomhairleachadh dhuibh ann am briathraibh tuilleadh 's dian, ni 's diana na tha a' chùis ag agairt. Agus cha 'n urradh dhuitse beachd tuilleadh 's dian, no ro shuidhichte ghabhail air cudthrom na cùise sin, gu 'm biodh freagradh ceart agus cothromach air a thoirt do 'n cheist so. Cha lugha e na do chor fad na sìorruidheachd, tha 'n a chrochadh air an fhreagradh a 's urradh thu gu ceart 's gu cothromach a thoirt do 'n cheist so. Cia cho drùighteach 's a tha briathra an Tighearn Iosa—“ Gu deimhin a ta mi 'g ràdh riut, mar beirear duine a rìs, nach feud e rìoghachd Dhé fhaicinn!” Cha chomasach gu 'm bheil thu a' creidsinn ann an ùghdarras diadhuidh focail Dé, a dh'easbhuidh bhi mothachadh mòr-chùraim mu fhios fhaotainn air cia mar a tha na briathra sin a' luidhe ri d' chor féin gu pearsanta.

Is cuimhne leam aon uair chaidh iarruidh orm dhol a choimhead air duin' òg bha 'n a luidhe ri h-uchd bàis

ann an t-inneas-caitheimh. An déigh dhomh labhairt ris aon latha, dh' iarr mi air an treas caibidil de 'n t-soisgeul a réir Eòin a leughadh, anns am bheil na briathra a dh' ainmich mi. Thug e an aire do na briathraibh anns an earrann sin; agus air dhomh pilleadh an ath latha, thubhairt e rium—" Am bith sibh co maith 's a mhìneachadh dhomh ciod e tha an Tighearn Iosa a' ciallachadh, 'n uair a tha e a' labhairt mu dhuine bhi air a bhreith a rìs? Mìnichibh e ann am briathraibh cho aithghearr 's cho soilleir 's a dh' fheudas sibh, oir tha mo neart air mo thréigsinn, 's cha 'n urradh mi an airc thabhairt do mhòran bhriathraibh a nis." Cia cho muladach 's a bha 'n iarrtas so aig a leithid a dh' àm, 'n uair ann am beagan làithean bha a chor sìorruidh gu bhi air a shuidheachadh, cha 'n ann a mhàin a réir an tomhais eòlais bhiodh aige mu 'n teagasg so, 'n a thuigse, ach a réir mar a dh' fhairich e gu pearsanta an t-athnuadhachadh tha 'n teagasg a' cur an céill!

Tha mi air ainmeachadh a nis cuid de chomharaibh àraidh an athnuadhachaidh so. Ach, ann an leughadh focail Dé, bu chòir na h-uile comharra a th' air a thabhairt dhuinn air cor an anama athnuadhaichte, a bhi air a chàireadh leinn r' ar coguis, 's r' ar cliù féin, 's air fheuchainn leinn cia mar a luidheas iad ruinn, agus a thaobh so, bu chòir gu 'n cuireadh gach aon dhiubh an t-anam a dh' ionnsuidh dleasdanas an fhéim-rannsachaidh. Ach cha 'n fheud sinn, cha d' tigeadh dhuinn fantuinn toilichte, ma mhothaicheas sinn annainn féin aobhar-eagail gu 'm bheil sinn 'n ar coigrich do aon sam bith de na comharaibh sin a tha air an tabhairt air cliù chloinne Dé anns an fhocal. Ann an uair na deuchainn, mothaichidh sinn luach na dearbhachd a 's soilleire 's urradh bhi air a faotainn; agus an im-cheist a bhcir an easbhuidh dearbhachd a 's lugha dhuinn aig an àm sin, cha mhòr gur comasach dhuinn fhiosrachadh ann an latha na slàinte. Cha 'n 'eil sinn a' ciallachadh le so, gur e ùmhlachd sam bith a 's urradh bhi

againn féin, a dh' fheudas a' bhi 'n a stéigh-dhòchais dhuinn an làthair Dhé. Ach tha an toradh sin, athnuadh-achadh inntinn, agus a' chliù, on leth stigh, 's o'n leth muigh mar an ceudna, 'n a chomhara, an e no nach e, gràs Dhé ann am fìrinn anns an bheil sinn 'n ar seasamh; agus tha cealgaireachd dhìomhair cridhe an duine a' dèanamh na dearbhadh a' s làine 's a' s mònu 'n chùis 'n a ni feumail,—ro-fhèumail do na h-uile anam.

Thoir oidheirp ma ta, roimh làimh, cho fada 's is comasach dhuit sin a dhèanamh, ann an là na slàinte, an là sin thabhairt fainear anns am feum deuchainn tiglinn, agus smuainich cia mar a sheallas cùisean maille riut 'n uair bhios an t-sìorruidheachd agad gu soilleir fa d' chomhair, gu dol a stigh d' a h-ionnsuidh; —thoir fainear an uair sin anns am mothaich thu do neart 'g ad thréigsinn;—anns am fairich thu dorachdas a' bhàis a' cur sgleò air sùilibh do chuirp, agus t-anam neo-bhàsmhor dìreach a' tòiseachadh air dol a stigh a dh' ionnsuidh saoghal nan Spiorad. An so leig dhomh asluchadh ort, gu sònruichte, earrann àraidh dhe t'ùine chur air leth, air son oidheirp a thoirt air do smuaintibh a tharruing air falbh o 'n t-saoghal so, agus leis an dùrachd shuidhichte a' s cudthromaiche an socruchadh air uair na deuchainn, air uair a' bhàis a ta tarruing am fagus. Aidichidh na h-uile an iomchuidheachd a th' anns gu 'n dèanadh iad so; ach tha aobhar eagail againn gur tearc iad a ni e. Nis ciod e 's reuson air so? 'S e 's aon reuson air, an ni a smuainicheas sinn gu 'm faod sinn a dheanamh aig uair sam bith, gu 'm bheil sinn ullamh air a dhi-chuimhneachadh gu h-iomlan. O, a chàirde òga, gràdhach, an so tha aon aobhar air son amanna suidhichte bhi agaibh, air nach leig sibh le ni sam bith eile, bacadh a chur, mur ni sònruichte e anns an fhreasdal a bhacas sibh,—amanna suidhichte bhi agaibh, anns an comh-laibhair sibh ri bhur cridhibh féin, mar ann an làthair an Tì sin a bhith-

eas mu dheireadh 'n a Bhreitheamh oirbh. Is gnothuch so, nach e mhàin tha 'n a ghnòthuch iomchuidh, ach tha 'na ghnòthuch, feudar a ràdh, nach gabh seachnadh, a thaobh doimhncachd na ceilge sin a tha ann an cridhe an duine, a tha cho ullamh bhì 'g ar brath 's 'g ar mealladh. Agus mar nach fhaod a leithid eile a' chothrom bhì agaibh, no leithid a' shaorsa, fad na seachduinn, nach cuir sibh air leth uair no dhà a' latha na sàbaid, moch no anmoch, air son sealltuinn roimhibh mar so dh' ionnsuidh uair bàis. Bithibh, O bithibh air bhur n-asluchadh a chomhairle so a ghabhail; agus gu deònaich an Dia sin aig am bheil lànachd an Spioraid, coinneamh a chumail ribh, agus gu beannaich e sibh gu saoibhir anns na h-amannaibh suidhichte agus uaig-neach sin! Gu lìon e sibh le sìth, agus le h-aobhneas ann a bhì creidsinn, agus gu tabhair Esan féin dearbhachd chinnteach dhuibh gu bheil sibh d' a rìreadh 'n ur luchd-comh-pairt de an an nàduir Nèamhaidh, air dhuibh dol as o gach truailidheachd tha 's an t-saoghal!

EARRANN X.

Mu chuid de na deuchainnibh sònruichte a dh' fheumas tachairt orra-san 'n an imeachd 's an t-saoghal so, a ghiùlaineas iad féin gu suidhichte a réir teagasgaibh Chrìosd.

AIR dhomh anns an earrann mu dheireadh 'asluchadh oirbh gu dùrachdach, fhiosrachadh oirbh féin, annaibh féin, am bheil aobhar agaibh, mar neachaibh air leth, a cho-dhùnadh gu 'm bheil sibh féin, 'n ur luchd-comh-pairt de 'n atharrachadh sin a tha focal an Tighearn a' cur romhainn mar ni neo-sheachanta feumail do chliù fhìor dheisciobluibh Chrìosd, tha mi sònruichadh 'chur

roimhibh aig an àm so, cuid dhe na deuchainnibh sin, ris am feud sibh sùil bhì agaibh gu 'n tachair iad oirbh, ann bhur n-aideachadh air Criosd agus air cumhachd na diadhachd.

'N uair a ghairm Criosd daoine, 'n a mhinistreibh air thalamh, a theachd gu bhì 'n an deisciobluibh dha féin, cha do cheil e orra, a' chomh-strigh, no an naimh-deas an aghaidh am feumadh iad seasamh. Tha e 'g inniseadh dhoibh ma leanas iad Esan, an costus a mheas, agus tha e a' toirt rabhaidh chinnteich dhoibh, nach comasach dhoibh bhì 'n an deisciobluibh dha-san, mur 'eil iad toileach iad féin àicheadh, agus an crann-ceusaidh a thogail. An so cha 'n urradh dhuinn ach an aire a thoirt do 'n mhi-choslas soilleir a tha eadar an Ti sin de an goirear an Fhianuis Fhìor agus Dhìleas, agus esan a tha air a ghairm 'n a bhrcugair o thùs. Tha an dithis a' dèanamh a réir an cliù féin fa leth. Tha nàmhaid mòr sonais an duine a' mealladh mhuinntir a dh' ionnsuidh a sheirbhis féin le bhì toirt gheallana dhoibh air sonas ann an slighibh a' pheacaidh, agus tha fiosrachadh gach là a' toirt dearbhachd gur fear-meallaidh gu cinnteach esan dhoibh-san a tha fuidh 'uachdranachd. Tha air an làmh cile, aig ar Tighearn Iosa, agus aig 'abstolaibh, ro-chùram, gu 'n cuir iad an céill gu soilleir do na deisciobluibh gach deuchainn ris am feum iad tachairt 'n a sheirbhis féin. Agus tha e gu sònruichte feumail dhoibh-san a ta a' tòiseachadh ri imeachd air slighe Chrìosduidh, iad bhì làn-fhiosrach air na deuchainnibh sin ris am feum iad tachairt. Faic mu 'n chùis so *Luc. xiv. 25—33; Marc. xiii. 9; Eoin. xvi. 33; 2 Tim. iii. 12.*

An so ma ta, cuimhnichibh, gu bheil e gu soilleir air 'aithris ann an iomadh earrann fa leth de 'n Sgrìobtur, gu 'm bheil Spiorad an t-soisgeil agus Spiorad an t-saoghail so, air an suideachadh colg-dhìreach an aghaidh a chéile. *Eoin. xv. 18, 19; 1 Eoin. ii. 15; Seum. iv. 4.* An ni tha anns na h-earrannaibh sin cho

soilleir air a chur an céill, tha e air faotainn làndhcarbhadh, ann am fiosrachadh Chriosduidhean anns na h-uile linn. Tha e air fhaotainn a mach, air a dhearbhadh, ma bhios duine air bith beò gu diadhuidh ann an Iosa Criosd, gu 'm fuiling e geur-leanmhuinn air aon seòl, no air sheòl eile. Dh' innis ar Tighearn so roimh làimh, gu sònruichte, 'n uair a' thubhairt e, "Cha d' thàinig mise a chur sìthe air an talamh, ach a chur claidheimh." *Mat. x. 34.* As na h-uile earrann de 'n Tiomnadh Nuadh, tha e soilleir gur e 's aon toradh do 'n t-soisgeul bhì 'g àireach iartras anns gach neach a ghabhas ris air bhì teachd beò ann an sìth, agus ann an cleachdamh na h-uile deadh dhùrachd dhoibh-san tha mu 'n cuairt dhuinn. Cha 'n e mhàin gu 'm bheil an soisgeul ag agairt mar dhleasdanas maith a dhèanamh do na h-uile a réir ar comais, ach aoibhneas a dhèanamh maille riu-san a ta ri aoibhneas, agus gul maille riu-san a ta ri gul; ach cia b' e air bith neach leis am bheil cumhachd an t-soisgeil air a mhothachadh, tha dcarb chleachdamh nan dleasdanas sin a toirt taitneis dha. 'S e an aon seadh ma ta, anns an urradh dhuinn briathra ar Tighearn anns an àite so a thuigsinn, gu 'm bheil leithid a' chomh-strigh, leithid a' dh' eu-coslas eadar spiorad an t-soisgeil agus spiorad an t-saoghail, gu 'm bi an ni sin tha an Tighearn ag innseadh, air fhaireachadh cia b' e air bith àit anns am bheil cumhachd spiorad an t-soisgeil air 'fhaireachadh ann am fìrinn.

Tha 'n seòl 's am bheil so a' tachairt soilleir gu leòr. Anns a' cheud àit, tha fuath nàdurach ann an inntinn an duine do theagasgaibh iriosal an t-soisgeil. Mar eiseimpleir air a' chùis so, ma their thu am measg cuideachd sam bith anns an tachair dhuit tuiteam, gu 'm bheil cridhe an duine anabarrach aingidh,—gu 'm bheil daoine a réir nàduir ann an cor nàimhdeis an aghaidh Dhé,—no; ma shealbhaicheas na daoine a 's feàrr sonas mu dheireadh, nach ann air son ni sam bith tha maith.

annta féin, ach a mhàin, tre thròcair Dhé air sgàth toilltinneis neach eile,—nach 'eil e soilleir gu 'm biodh na teagasgan iriosal sin, air an gabhail riu leis a' chuid mhòr a' dhaoibh, cha 'n ann le toileachas, ach le còrruich, agus le tàir a dheanamh orra.

Ach tha aobhar eile ann, air son am bheil fìor chriosduidhean a' coinneachadh ri nàimhdeas a 'n t-saoghail. Am feadh 's a tha na h-uile neach ann an aon teaghlach, no anns an aon choimhearsnachd a' tighinn beò anns an aon chor neo-mhothachail mu am maith sìorruidh féin, cha 'n 'eil ni sam bith ann an giùlan an aoin neach a bheir cronachadh do ghiùlain an neach eile. Ach 'n uair thòisicheas neach an so, is neach an sud, air mothachadh ghabhail do olc a' pheacaidh, agus do am feumas féin air saorsa fhaotainn o chiont' 's o 'chumhachd a' pheacaidh; tha an ro-aire tha 'n leithid sin a' mhuinntir a nis a' taisbeanadh 'n an giùlan,—am fuath a thaisbeineas iad do na cleachdaimhibh peacach anns an do ghluais iad roimhe, agus an gràdh tha iad a' tabhairt do na dlèasdanasaidh cràbhaidh sin air an d' rinn iad roimhe dìmeas, no air an do leig iad di-chuimhne,—maothalachd an coguis a threòraicheas iad gu bhi fantuinn o gach uile choslas uile;—tha iad so, na h-uile ni dhiu so, a' filleadh ann-ta, geur chronachadh, ge fhaod e bli 'n a' chronachadh tosdach, dhoibh-san uile dhe 'n aon teaghlach, no dhe 'n aon choimhearsnachd, a tha mairsinn ann an neo-mhothalachd, ann am marbhalachd coguis, agus ann an spiorad saoghalta. Tha an t-atharrachadh, a thainig air a' mhuinntir so gu soilleir a' dearbhadh, iad a bhi nis làn-fhìosrach gu 'n robh iad roimhe sin air mhearachd, agus a thaobh sin, gu 'm bheil iadsan ule a tha mairsinn anns a' chor cheudna 's an robh iad féin roimhe, gu bheil iad air mhearachd mar an ceudna; agus mar sin, tha àrdan na muinntir sin air a chiùrradh. Mar so, faodaidh fìor Criosduidh sam bith, sùil a bhi aige ri tomhas mòr a dhroch-gean, agus eadhon a' nàimhd-

eas o na càirdibh saoghalta tha mu 'n cuairt air, bhi a' teachd a mach 'n a aghaidh féin;—agus sin ge fhaod e bhi anns an dòigh a 's tosaiche agus a 's neo-oilbh-eumaiche, a mbàin a' taisbeanadh an atharrachaidh tha air teachd air a bheachdaibh agus air a ghiùlan féin.

Ach ni 's faide, ma tha an t-atharrachadh so firinneach agus treibhdhireach, agus na beachdan-inntinn tha nis aige, cha leig iad leis bhi 'n a thosd. Am feadh a ta 'chridhe air a lìonadh le buidheachas do Dhia air son saorsa, no dòchas saorsa, o 'n chionta uamhasach anns am faic e nis gu 'n robh e 'n a luidhe, fhad 's a bha e beò ann an neo-mhothalachd mu 'n t-sìorruidheachd, cha 'n urrainn e bhi ach fuidh chùram mu mhuinntir eile a tha e faicinn fathast anns a' chor cheudna. Togar an cùram so ann gu tric, agus gu sònruichte 'n uair bheachdaicheas e air cor na muinntir sin a 's ionmhuinn leis, thaobh dàimhe fheòlmhor Ge fheud e bhi ri faire, agus sin le mòr dhùrachd, air son àm no fàth sam bith a ghlacadh a chi e coltachail, anns an d' thugadh e comhairle do chairid gràdhach air leth, no anns am faodadh e innseadh dha, eadhon an t-amharus a tha air 'inntinn féin gu 'm bheil an neach sin a' leigeil dìchuimhne air nithibh sìorruidh agus a shlàinte,—anns an leigeadh e ris dha a dhùrachd shònruichte féin, gu 'n gabhadh e iad gu cridhe;—chi e an sin, agus le doilghios ro mhòr agus le cràdh, gu 'n tog a chomhairle chàirdeil a thug e, fuath agus tomhas nàimhdeis 'n a chairid, no gu 'n deanar dì-meas no tàir oirre.

Tha am mi-chòrdadh a tha eadar spiorad an t-soisgeil agus spiorad an t-saoghail air a thaisbeanadh anns gach linn ann an ròidibh air leth. Taisbeanar e air uairibh le daoine saoghalta, ann a bhi cur an aghaidh an t-soisgeil le *ainneirt fhollaiseich agus fhaicsinn-eich*. Thachair so gu tric ann an ceud linnibh an t-soisgeil, 'n uair bha daoine air am fàgail buailteach do sgiùrsaibh, do phrìosunaibh, agus do 'n bhàs, air son an gràidh do aobhair an Tighearn Iosa. Air a' inhodh

cheudna, cha mhòr anns na h-uile linn a lean o sin, ann an aon dùthaich no an dùthaich eile, nach do thachair an nàimhdeas ceudna ann an tomhas air naoimh an Ti a 's àirde. Agus tha e gu cinnteach 'n a aobhar mòir bhuidheachais, o 'n riaghladh chiùin agus chaoimhneil sin, fuidh am bheil sinn fuidh fhreasdal Dé anns an tìr so, gu 'm bheil sinn saor o leithid sin a' gheur-leanmhuinn. Gidheadh, tha an amhuil ceudna a' nàimhdeas air a thaisbeanadh air uairibh 'n ar measg féin, 'n uair bheir pàrantan air an clann a' dh' aindeoin, agus maighstirean no ban-mhaighstirean air an seirbhiseachais, an dara cuid a dhol do àitibh aoraidh anns am feum iad teagasgan mearachdach a chluinntinn, agus far nach comasach dhoibh buanachd spioradail fhaotainn; no na h-àitean aoraidh sin a thréigsinn anns an sealbhaicheadh iad an t-sochair mhòr sin, focal na beatha bhì gu dileas air a shearmonachadh dhoibh.

Ach, 's an *dara àit*, tha seol eile is trice, anns am bheil nàimhdeas dhaoine saoghalta do luchd-leanmhuinn Chrìosd, anns na làithibh so, air a thaisbeanadh, agus 's e sin, *ann an còmhradh*. Air uairibh tha gnè chonnsachaidhean agus chomhairlean air an toirt air aghaidh le muinntir chum an tarruing o 'n seasmhachd. Air uairibh eile, theirear riu ann an leth-fhocalaibh, gur mi-chuidheachdail, gur mi-chàirdeil, 's gur gruamach na teagasgan a thog iad, 's dha 'm bheil iad a' toirt géill; agus air uairibh eile nithear magadh orra r' an aghaidh chum luasgadh a chur 'n an dàimh do shoisgeul Iosa Chrìosd.

'S an treas àite feumar a chuimhneachadh gu 'm bheil *eiseimpleir* agus *ùghdarras* dhaoine saoghalta gun sgar, agus gu bidheanta, a' cur air 'aghaidh agus a' fadadh an nàimhdeis cheudna. Tha mi ag ràdh *gun sgar*, thaobh 's gu 'm bheil tomhas àraidh ùghdarras aig gach neach 's an t-saoghal a réir inbhe féin, beag no mòr; agus feumaidh an t-ùghdarras sin, cia b' e air bhith e, bhì air a chleachdamh an dara cuid a chum bhì

cur air an aghaidh beachdan agus barailean an t-saoghail so, no teagasgan agus cumhachd an t-soisgeil. An ni so tha ar Tighearna gu soilleir a' cur an céill ann an dà earrann àraidh far am bheil e a' labhairt. Mar so, *Mat.* xii. 30, deir e, "An ti nach 'eil leam, tha e a' m' aghaidh." Agus ann an *Luc.* ix. 50., "Ge b'e nach 'eil 'n ar n-aghaidh tha e leinn." Tha na briathra so a' cur an céill, mar a dh' fheumas na h-uile taisbeanadh air an dara taobh, no an taobh eile mu dheireadh, gu 'm bheil na h-uile, a nis féin, gu fìor, mar sin, air an dara taobh, no air an taobh eile. Is farasda an ni r' a fhaicsinn, cia mar a dh' fheudas muinntir eadhon 's an inbhe shaoghalta a 's ìsle an eiseimpleir, no 'n ùghdarras a thaobh eiseimpleir a ghnàthachadh, an dara cuid air son an t-soisgeil no 'n a aghaidh. Taisbeanaidh daoine an dàimh do aobhar sam bith le aoibhneas a dheanamh ann an soirbheachadh an aobhair sin, le meas a chur air a' mhuinntir a tha cur an aobhair air 'aghaidh; le bhì ullamh chum cuideachadh dhèanamh riutha, no ri 'n comhfhurtachd, ma tha e 'n an comas;—le bhì a' dìonadh an aobhair 'n an còmhradh, a réir a' chomais a th' aca chum sin, no bhì air an toileachadh ann a bhì 'g a chluinntinn air a dhìonadh le muinntir eile;—le toilinntinn bhì aca ann an co-oibreachadh maille riu-san a tha dèanamh oidheirp air bhì 'g a chur air aghaidh; agus le 'n toil an roinn féin a ghabhail de 'n mhasladh a thilgear air a' mhuinntir tha mar so air an cleachdamh; leis mar a dh'fhairicheas iad 'n uair tha an t-aobhar air a bhacadh; agus le bhì 'g an cur féin gu seasinhach, 's gu soilleir an aghaidh na muinntir a chuireadh bacadh air, no chumadh a shoirbheachadh air ais na 'm 'feudadh iad.

'S an linn 's am bheil sinne beò, tha iomadh innleachd air an cleachdadh, agus iomadh cuideachd air an cur air chois chum bhì craobh-sgaoilcadh eòlais an t-soisgeil araon aig a' bhailc, agus o 'n bhailc. Tha mi 'n dòchas, mo chàirde òga gràdhach, gu 'm bhì sibh a

ghnàth eallamh chum bhi tabhairt bhur cuideachaidh 's 'ur còghnaimh dha 'n leithidibh sin, ge b' e droch-gear sam bith a thachras oirbh air son bhi dèanamh mar sin. Cha 'n urrainn mi smuaineachadh, eadhon car tiota, gu 'm bheil aon neach a dh' fhairich ann féin luach an t-soisgeil, agus a shealbhaich dhe a Spiorad fialuidh agus carrthanach, nach feum bhi dèanamh aoibhneis ann an cleachdamh na li-uile innleachd iomchuidh chum eòlas an t-soisgeil a mheudachadh, agus a chraobh-sgaoileadh 'n am measg-sa tha mu 'n cuairt air, agus nach fhairich so mar ni a 's ionmhuinn le 'chridhe; agus nach tabhair dhe 'mhaoin gu toilichte, réir mar shoirbhich an Tighearna leis; agus nach cuidich an t-aobhar sin le uile dhùichioll 'ùghdarrais agus 'eiseimpleir féin anns an aobhar chur air aghairt.

Co-dhùnaidh mi an earrann so ann am briathraibh cudthromach an Tighearn Iosa, agus tha mi ag guidheadh gu robh iad gu faireachdail air an sgrìobhadh air gach cridhe air leth agaibh: “ Ge b' e dh' aidicheas mise am fianuis dhaoine, aidichidh mise esan mar an ceudna am fianuis m' Athar a ta air nèamh. Ach ge b' e dh' àicheadhas mise am fianuis dhaoine, àicheadhidh mise esan am fianuis m' Athar a ta air nèamh.”
Mat. x. 32.

EARRANN XI.

Mu na deuchainnibh ceudna.

ANN bhi 'g ur cur air bhur faicill an aghaidh nan cunnart d' am bheil sibh fosgailte, ma dh' aidicheas sibh sibh féin bhi 'n ur deisciobluibh do Chrìosd, ann an earrann cile, dh' ainmich mi an nàimhdeas ris am faodadh sùil bhì agaibh r' a choinneachadh o dhaoineibh an t-saoghail, no, ann am briathraibh eile, uatha-san a tha iad féin 'n an coigrich do chumhachd an t-soisgeil, agus anns

na h-uile linn, a rinn na h-uile ni bha 'n an comas chum bacadh chur air a' chumhachd cheudna ann an inntinnibh mhuinntir eile. Ach feumaidh mi nis a chur ri sin, a thuilleadh air a' ghnè nàimhdeis so tha colg-dhìreach an aghaidh an t-soisgeil,—nach ann uaithe sin a mhàin, no 's an tomhas a 's mò, a dh'fhiosraicheadh am fìor Chrìosduidh deuchainnean. Fiosraichidh e deuchainnean mar an ceudna, o thaitneasaibh agus o mhealltair-eachd an t-saoghail, a threòraicheadh e gu dian chum a sheasmhachd a thréigsinn. Feudaidh e sùil bhi aige cuideachd, gu 'n cuidich an diabhol le so mar an ceudna, co fhada 's a cheaduichear dha, le uile 'innleachdaibh féin, le 'uile uachdranachd mhalluichte féin, cha 'n ann a mhàin chum am fìor Chrìosduidh a bhuaireadh, ach ann a bhi tabhairt a' chumachd a 's mò do nàimhdeas dhaoine saoghalta, agus do mheallaidhibh an t-saoghail. Ann an samhladh an fhir-chuir, tha iad so uile air an ainmeachadh, gach aon fa leth, 's a' chend àite tabhairt air an fhocal bhi neo-tharbhach; ach tha an cumhachd ceudna air a chleachdamh an déigh do shìol an fhocail fàs suas agus tòiseachadh air toradh thoirt uaithe—tha iad an sin a' bacadh fàs an toraidh. *Mat. xiii. 18.*

'S e an ni anns gach càs tha tabhairt a' chumhachd do bhuaraidhibh o 'n leth muigh, am fuigheall truailidheachd sin tha 'n a chridhe féin, ni a tha 'n a aobhar bròin cho mòr do na h-uile fìor Chrìosduidh. O 'n aobhar so tha air fhosgladh suas tobar bròin agus àmhghair 'n a inntinn féin air nach 'eil an saoghal fiosrach. Gidheadh thig so, a nis, gu bhi air fhaireachadh am measg deuchainnibh sònruichte a' chreidmhidh, cha 'n ann air son a mhàin gu 'm bheil e a' mothachadh na truailidheachd dhìomhair so, ach a thaobh 's gu bheil e féin 'n a aonar ga mothachadh mar eallaich, gu bheil e gu fìrinneach 'g a chumhadh, agus air mhodh threibh-dhìreach a' dèanamh oidheirp bhi cur an aghaidh uachdranachd na truailidheachd so os a cheann féin.

Bithidh e mar an ceudna ro fheumail gu 'm biodh sùil agad ri mòran connsachaidh, cha 'n ann a mhàin o shaoghal ain-diadhuidh, ach uatha-san a tha gabhail fois ann an sgàil na diadhachd, am feadh 's a dh' àicheadhas iad a cumhachd. Cha robh muinntir sam bith ann bu mhò a chuir an aghaidh ar Tighearna féin rè 'mhinist-reilcachd, na na Sgrìobhaichean agus na Phàrasaich, aig an robh samhladh na diadhachd 's an linn sin. Fhuair na h-abstoil an càireadh ceudna uatha. Air a' mhodh cheudna bha giùlan nam ban cràbhach, *Gnìomh*. xiii. 50. Air a' mhodh cheudna tha an t-abstol Eoin a' toirt rabhaidh do Chriosduidhibh bhi air am faicill o fhàidhibh bréige. Agus cò iad so? Tha iad air an ainmeachadh leis mar a' mhuinntir sin a tha dhe 'n t-saoghal, a labhras mu 'n t-saoghal, agus ris an éisd an saoghal. Iad sin mar an ceudna tha e 'g ainmeachadh mar 'n an luchd-seilbh air spiorad an ana-criosd; agus a réir sin, far am bheil an leithid sin a' luchd-teagaisg a' buadhachadh, tha an Spiorad ceudna air 'fhao-tainn. Nis, bithidh aig luchd-teagaisg saoghalta de 'n ghnè sin, a ghnàth, luchd-aideachaidh saoghalta a leanas iad, aig am bheil cliù cosmhuil riu féin mar an ceudna. Faodar gu cinnteach a smuaineachadh gu 'n cuir an leithid sin de luchd-teagaisg, 's de luchd-aideachaidh gu dian an aghaidh luchd-leanmhuinn dìleas Chriosd;—seadh, tha fhios againn gu 'n deàn iad gu cinnteach e; agus mar sin, tha na deisciobuil a dh'ionnsuidh an robh an t-abstol a' sgrìobhadh air an cumail a mach mar 'n an luchd-buaidh 'n an aghaidh. Agus tha sin gu soilleir a' ciallachadh comh-strigh bhi aca roimh dhoibh a' bhuidh a choisnadh. Faic, 1 *Eoin*. iv. 1—6., agus leugh le h-aire.

Am feadh 's a tha deisciobuil Chriosd mar so air an gairm gu bhi sealltuinn air son mhòran dheuchainnean sònruichte, ag éirigh o 'n dìlseachd do ùghdarras an Tighearna 's am Maighstir féin, is mòr an t-aobhar buidh-eachais e, gu 'm bheil aca ann am focal Dé araon àithne,

agus seòladh agus eiseimpleir mu 'n dòigh anns an còir dhoibh iad féin a ghiùlain anns na cùisibh so, agus fuidh na deuchainnibh. Bheil iad air an toirt gu iom-chcist le fuigheall na truailidheachd an taobh stigh dhoibh, tha 'g am brathadh chum peacaidh? 'S e an comhfhurtachd, "Ma pheacaicheas neach air bith, tha fear-tagraidh againn maille ris an Athair Iosa Criosd am firean." 1 *Eoin*, ii. 1. Bheil nàmhaid an anama an dara cuid gu dìreach a' dèanamh ionnsuidh orra, no 'g oidheirpeachadh tre mhealltaireachd an t-saoghail so agus a bhuaraidhean an tarruing air falbh o 'n seas-mhachd? Tha e air iarraidh orra *Gun àite a thoirt do 'n dhiabhol, ach cur 'n a aghaidh. Ephes. iv. 27.; Seum. iv. 7.*, an so mar an ceudna cha 'n 'eil iad air an cur chum cogaidh air an costus féin. Tha làn armachd air a sònruichadh air son shaigdearan Criosduidh, le Ceannard an slàinte, leis am bheil iad gu bhi toirt coinnimh d' an naimhdibh, agus air dhoibh bhi air an armachadh leo, leis am buadhaich iad gu cinnteach orra. Gheibhear cunntas sònruichte mu 'n armachd so, *Ephes. vi. 13—18.*

Bha éifeachd na h-armachd so air a dearbhadh leis-san a 's e Ceannard agus uachdaran a phobuill, an Tighearn Iosa. Ann an eachdraidh a bhuaraidh-san, no ann am briathraibh eile anns an ionnsuidh a thug an diabhol air, tha sinn 'g a fhaicinn a' buadhachadh an aghaidh an nàmhaid leis an inneal cheudna, leis an Spiorad, tha e a' moladh do 'luchd-léanmhuinn féin. Mar sin, anns a' chunntas tha againn air an armachd Chriosduidh, 's e claidheamh an Spioraid ('s e sin, an inneal leis an cuirear an nàmhaid gu teicheadh) *focal Dé*; agus anns an eachdruidh a th' againn air buaireadh ar Tighearn, deirear, "Thug an diabhol e ris chum beinne ro àird, agus nochd e dha uile rìoghachdan an domhain, agus an glòir; agus thubhairt e ris, Iad so uile bheir mise dhuit, ma thuiteas tu sìos agus ma ni thu aoradh dhomhsa. An sin thubhairt Iosa ris, Imich

uam, a Shàtain : oir a ta e sgrìobhta, Bheir thu aoradh do 'n Tighearna do Dhia, agus dha-san 'n a aonar ni thu seirbhis. An sin dh' fhàg an diabhl e (air dha bhi air a chur gu teicheadh le claidheamh so an Spioraid, focal Dé). Coimeasaich, *Mat.* iv. 1—11, ri *Eph.* vi. 13, &c. far am bheil an co-chòrdadh eadar an dà earrann fùghcil air ro-aire thoirt dha.

Am bheil, ma ta, luchd-leanmhuinn Chrìosd buailt-each do nàimhdeas agus do chomh-strìgh o dhaoibh an t-saoghail, no o luchd-aideachaidh saoghalta, a' gnàthachadh an dara cuid ainneirt fhollaiseich no cumhachd an ùghdarras féin 'n an aghaidh? feumaidh an cainnt a bhi mar bha cainnt nan deisciobul 's na ceud linnibh, 'n uair bha iad air an càireadh 's an t-seòl chudna " Am bheil e ceart am fianuis Dé, éisd-cachd ribhse roimh Dhia, thugaibh féin breth?" *Gnìomh.* iv. 19.

Dhe 'n t-sheasmhachd shuidhichte so ann an coimhlionadh dlcasdanais, an aghaidh na h-uile comh-strìgh agus nàimhdeas, tha eisimpleir dhealrach againn ann an eachdruidh ar Tighearna beannuichte. Ach cuimhnichamaid a ghnàth, gu 'n robh 'n a eachdraidh-san, maille ris an t-seasmhachd bu neo-ghluasadaiche ann an coimhlionadh toile 'Athar, air a co-measgadh leis a' mhacantas 's a' chiùineas bu mhò an aghaidh naimhdeis, agus fuidh mhaslaidhean; agus gu 'n do thaisbean e na h-uile ni ann an giùlan, agus ann an inntinn bha coltach ri leth-bhreth agus fuath thoirt as an rathad, agus meas agus càirdeas a chosnadh o gach neach. Tha eisimpleir-san 's a' chùis so gu sònruichte air a cumail a mach d' a luchd-leanmhuinn anns na h-uile linn, 's anns na h-uile cor, mar an aon eisimpleir thigeadh dhoibh chur rompa féin. Mu so, leugh gu cùramach, I *Pead.* ii. 21, &c. *Philip.* ii. 5.

Thigeadh dha so bhi 'n a chùis mhòir fhaicilleachd do na h-uile fìor-chrìosduidh. Ma tha sibhse ag aidheachadh, mo chàirde òga gràdhach, bhi 'n ur luchd-

leanmhuinn an Uain, coinnichidh iomadh cruaidh-chas sibh, o chealgaireachd bhur cridheacha féin, o bhuaireadh an droch aoin; agus o 'n nàimhdeas nàdurach sin a th' eadar spiorad an t-soisgeil agus spiorad an t-saoghail ta làthair. Agus na biodh bhur easbhuidh faicilleachd, no inntinn bhi air fhaicinn annaibh tha an aghaidh spiorad ciùin agus maccanta an t-soisgeil, na biodh sin air an taisbeanadh leibh, gu bhi meudachadh nan cruaidh-chas so dhuibh féin, agus gu bhi toirt aobhair bròin agus doilghis dhuibh féin gu 'n do ghéill sibh do bhuaireadh, no gu 'n d' thug sibh aobhar do nàimhdibh an Tighearn Iosa labhairt gu toibheumach mu 'aobhar-san. Ma chuirear 'n ur n-aghaidh, feuch-aibh le bhi dèanamh gu maith a réir an fhocail, aineolas agus nàimhdeas dhaoine amaideach a chur 'n an tosd; agus biodh e aig bhur nàimhdean r' a ràdh d' ur taobh, mar bha naimhdean Dhaniel air an co-éigneachadh a ràdh o shean, " Cha 'n fhaigh suin cùis air bith an aghaidh an Danieil so, mur faigh sinn i 'n a aghaidh a thaobh reachd a Dhé." *Dan. vi. 5; 1 Pead. ii. 15.*

Mar so, am feadh bu mhaith leam gu 'm biodh sibh làn-fhiosrach air meud agus lìonmhoireachd nan deuchainn sin, ris am feum sibh tachairt, 's e mo dhùrachd le bhi 'g an cumail gu soilleir fa 'r comhair nach biodh sibh air bhur gluasad, 'n uair a ghairmear sibh gu sònruichte gu bhi tachairt riutha. Ach ciod e sin a nì bhur neartachadh gu h-éifeachdach gu bhi tachairt riutha, 's a faotainn buaidhe 'n an aghaidh, 'n uair a 's truime a cheaduichear dhoibh theachd 'n ur caraibh? Fìor fhiosrachadh domhain agus suidhichte bhi aig an inntinn air luach do-labhairt na sìorruidheachd. Dèanaibh gnàth thairgse air ath-theachd ar Tighearna o nèamh a chumail fa 'r coinneamh; agus 'n uair a bheathaichear sibh le dòchas a ghlean maith-san a shealbhachadh fadheoidh, bithidh sibh comasach le tiùineas agus le foighidin, ach le strìgh sheasmhach, air bhi cur an aghaidh gach deuchainn agus buaireadh

agus oidheirp nàimhdeil a bheirear oirbh, no ris an tachair sibh.

EARRANN XII.

Mu chuid de na sonasaibh sònruichte a ta aig Fìor-chriosduidhibh 's an t-saoghal ta làthair.

Tha tomhas eagail againn gu 'm feud an dà earrann mu dheireadh bhi 'g amharc do chuid agaibh mar-nithibh cruaidhe agus muladach, am feadli bha mi 'g iarruidh bhur treòrachadli gu bhi sealltuinn air bhur n-aghaidh ris gach caochlaidh gnè deuchainn agus strìgh, a dh' fheumas tachairt oirbh, agus an aghaidh am bi agaibh ri seasamh. Ach cha mhaith leam, gidheadh, gu 'm biodh sibh air bhur mealladh. Cha 'n 'eil ni sam bith agam r' a innseadh dhuibh a dh' iarras folach uaibh. Agus mar thug mi oidheirp a bhi cur gu dìleas roimhibh taobh dorcha na cùise, guidheam oirbh a nis an aire thabhairt do 'n taobh eile, am feadh 's a bheir mi oidheirp air a chur romhaibh 's an dìlseachd cheudna, cuid do na h-aobharaibh sonais agus suaimhneis, eadhon anns a' bheatha ta làthair, a sruthas o fhìor chreidimh seasmhach anns an t-soisgeul.

Tha fhìos agam, na 'n labhrainn mu 'n t-sonas a ta 's a' bheatha so ceangailte ri creidimh ann an Iosa Criosd, riùth-san a ta gu h-iomlan 'n an coigrich do chumhachd an t-soisgeil, gu 'm biodh iad gu tur neo-chomasach bhi tuigsinn ciod e bhiodh air a chiallachadh leam. Cha 'n 'eil e idir 'n a ni mi-choitchionn bhi cur as leth na Diadhachd, co fada co dhiù 's a buineas i do 'n bheatha ta làthair, nach 'eil ann d' i ach innleachd gu bhi ceangal a suas iarrtasan ceaduichte agus neo-lochdach na h-inntinn (mar a deirear le mòran,) agus bli cur bacaidh air a' chreutair o shonasaibh.

Aidichidh muinntir, no smuainichidh iad, ma tha daoine da rìreadh toileach strìochdadh do 'n fhéin-àicheadh sin a ta 'n soisgeul a' cur rompa, gu 'm feud e treòrachadh chum sonais anns an t-saoghal ri teachd; ach ma bheirear *da rìreadh* géill do àitheantaibh an t-soisgeil, gu bhèil iad gu h-iomlan a' bacadh gach ni sam bith tha coltach ri fìor-shonas anns an t-saoghal ta làthair a mhealtainn.

Gu cinnteach cha 'n 'eil ann ni is nàduraiche do mhuintir a ta gu h-iomlan aineolach air an t-soisgeul, 'n uair a chuirear fa 'n comhair a theagasgan iriosal, agus an fhéin-àicheadh a ta e 'g àithneadh, na gu 'n gabhadh iad a leithid sin de bhàrail mu dhéighinn. Tha iomadh aobhar air so. '*S a' cheud àit*, Cha 'n fhaca iad riamh am feum féin air na teagasgaibh, no co-fhrea-gaireachd agus iomchuidheachd nan teagasg dha 'n cor féin, dha 'n cliù féin, agus r' am feumasaibh. '*S an dara àit*, Tha iad aineolach air an aobhar chudthromach, air an fhìor thobar sin anns an anam, o 'm bhèil fìor ùmhlachd Chrìosduidh a' sruthadh,—gràdh do 'n t-Slànuighear. Agus, '*S an treas àit*, Cha 'n fhaca iad riamh olc agus cunnart a' ghiùlain sin, tha 'n aghaidh àitheantan Dhé; agus do bhrìgh 's nach faca, tha an gràdh do 'n ghiùlain sin a' fantuinn gu h-iomlan gun cheannsachadh. Gidheadh, feudar a' chomhfhurtachd shònruichte sin a mheallas am fìor Chrìosduidh, eadhon anns a' bhèatha so féin, bhi air ainmeachadh air leithid a' sheòl, 's gu 'm bi e comasach dhoibh-san a ta gu pearsanta 'n an coigrich dh' i, ni-eigin tuigse no beachd bhi aca, ach ann an tomhas ro bheag, araon air nàdur na comhfhurtachd agus an t-sonais sin, agus air na h-aobh-araibh o 'm bhèil iad a' sruthadh; am feadh 's gu 'm bhèil dòchas agam mar an ceudna, gu 'n toir gach fìor dheisciobul a bheir an aire do 'n ainmeachadh ni sinn orra, fianuis gu 'm bhèil iad fìrinneach.

'S e a' cheud aobhar mòr, o 'm bhèil comhfhurtachd an fhìor Chrìosduidh ag éirigh, agus a ta mar gu 'm

biodh e leagail stéidh air son na h-uile comhfhurtachd eile,—e bhi comasach, air stéidh bhunaiteich, sealltuinn suas ris an Dia shìorruidh mar a charaid féin. Feumaidh so bhi 'n a bheannachd aig na h-uile àm, cho mòr 's nach gabh eadhon a luachmhorachd aithris, do chreut-àiribh tuigscach Dhé, cia b' e cor, no suidheachadh anns an comasach dhoibh bhi; ach tha so a' teachd a dh'ionnsuidh an fhìor Chriosduidh le tairbhe shònruichte, le luach ath-leasuichte, le e bhi fiosrachadh gu 'n robh e roimhe ann an cor nàimbdeis an aghaidh Dhé, agus rùisgte gu ceart d' a fheirg.

Tha iad lìonmhor ann, gu cinnteach, nach 'eil a' mothachadh an-shocair no doilghis sam bith o na bheachd so mu 'n cor féin a thaobh nàduir; do bhrìgh nach *creid* iad gur beachd cheart so; agus do bhrìgh gu 'm bheil iad a' gabhail na h-uile innleachd chum a leithid sin a' bheachd, no ni sam bith mu déighinn, a chur air falbh o 'n inntinnibh féin. A thaobh a leithid sin a' mhuinntir, gidheadh, feudaidh sinn dà ni thoirt faincar. '*S a' cheud àit*, Cha 'n 'eil inntinn neach sam bith de 'n mhuinntir sin, aig na h-uile àm gu h-iomlan druidte an aghaidh smaointean àraidh mu 'chor féin; 's cha mhò is urradh iad àicheadh gu 'n toir na smaointean sin air uairibh, tomhas mi-shuaimhneis dhoibh. Tha amanna àraidh ann, anns am bheil aig na h-uile neach, ni-eigin a' bheachd-smuaineachadh a' teachd a stigh air 'inntinn, aig aon àm no àm eile, a dh'aindeoin cho gearr 's a mhaireas sin. Cha 'n 'eil neach ann nach 'eil fiosrach, gu 'n d' rinn e féin gu tric an ni a b' aithne dha nach bu chòir dha a dhèanamh. Tha a chridhe féin 'g a dhìtcadh; agus ma tha e 'g a mhothachadh féin mar so air a dhìteadh, leis an t-suidheachadh inntinn agus tuigse sin, a bhuilich Dia air, ciod an tèaruinteachd a tha aige, nach 'eil so 'n a roimh-innseadh air dìteadh eile ri teachd? Cha dean connsachadh feum 's a' chùis so. Cha 'n urradh e cur an aghaidh nan smaoin so. Is ceist so a bha teachd a stigh air inntinnibh dhaoine

anns na h-uile linn. 'N uair a mhothaicheas sinn cionta, ciod an dearbhachd a ta againn gu 'm faigh sinn maitheanas? 'S e so an ni sin a ta lìonadh na h-inntinn le mi-shuaimhneas agus le h-eagal, ann an amann-aibh àmhghaire. So an ni a ta còmhdachadh na h-uaighe, le a h-uamhasaibh uile do 'n duine chiontach.* Ach 'S an dara àit, Iadsan a ta an dara cuid a' diùltadh an t-soisgeil, no a' deanamh dimeas air, cha 'n urradh dhoibh *fìor* shonas sam bith bhi aca ann an sealltuinn ri Dia, no ann an smuaineachadh air. Gu fìrinneach, cha ghabh iad orra a ràdh, gur e so aon a' dh' aobhar-aibh an sonais. 'S e an iartas gu bidheanta, mheud 's a dh'fheudas iad a mhealtuinn de thaitneasaibh na beatha ta nis ann, agus bhi cur air falbh o 'n smuaintibh a' chcangaltais sin a ta eadar iad féin mar chreut-airibh, agus Dia mar an Cruithfhear.

Nis, samhlaich, car tiota, an cor so, ris a' chor anns am bheil inntinn an fhìor chriosduidh. 'N uair bha mothachadh peacaidh an tùs air a thoirt dha, dh' fheud-tadh gu 'n do mhothaich e mòr mhi-shuaimhneas air son a chionta féin an làthair Dhé. Tha e ro aithnichte gu 'm bheil na ceumanna tre am bheil fìor Chrìosduidhean air an tabhairt air aghaidh gu bhi gabhail ris an t-soisgeul ioma-ghneitheach annta féin. Tha cuid air an treòrachadh mar air shlighe réidh agus chòmhnaid, agus air cheumannaibh ciùin nach maith a ghabhas aithris, gu bhi faicsinn luach an t-Slànuighir ncamhaidh : tha cuid eile a' mothachadh mòr eagail inntinn, agus mi-shuaimhneis air tùs, 'n uair a ta 'm peacaidhean air

* Tha am faireachadh so ann an inntinn an duine, gu deas air a chur an céili ann am bàrdachd *Mhr. Coupar*, agus tha fìor aobhar an t-sòlais fuidh 'n fhaireachadh air a chur an céill air mhodh cho ceart, agus cho fìrinneach, 's gu 'n deach oidheip a thoirt le caraid do 'n eadar-theangair air na rannaibh a leanas a thionndadh o 'n Bheurla.

Mi-thaingeil air son caoimhneas ghràis,
Gur gcàrr le duine a là ;
Ged 's i a shochair a dhol eug,
Na 'n deant' leis feum di trà.

an dearbhadh orra, mu 'm faigh iad sealladh air an leigheas ghlòrmhoir. Ach ge b' e air bith na ceud cheumanna anns am bheil pobull Dhé air an treòrachadh, tha iad uile a' coinneachadh a chéile ann an aon ni àraidh, agus 's e sin, dearbhadh soilleir bhi aca, gu 'n robh iad a thaobh peacaidh rùisgte do cheart fheirg an Tighearn, ach tre chreidimh ann an Criosd, gu 'm bheil na h-uile creidmheach air a dhèanamh réidh ri Dia. Ann an toilltinneas fulangais, agus ann am fìrcantachd iomlan, choimhionta an t-Slànuighir bheannuichte, tha iad a' faicinn stéidh thèaruinte air am feud iad amharc a suas ri Dia, gu taitneach agus gu sòlasach, mar an Dia-san, agus an Athair, tha ann an Criosd air a dhèanamh réidh riutha.

An so, ma ta, *'S a' cheud àit*, thoir fainear, cia cho luachmhor 's a ta an t-aobhar fìor sonais sin, tha air fhosgladh 'suas do dheisciobul Iosa. An Dia bithbhuan bhi againn mar ar caraid agus mar ar n-athair, tha sin a' filleadh ann na h-uile ni a tha iomchuidh air taitneas agus riarachadh thabhairt do na h-uile iarrtus a 's farsuing a tha aig ar n-anama neo-bhàsmhor. An smuain sin, gu 'm bheil an Ti a ta uile-chumhachdach againn air ar taobh,—an Ti sin a ta comasach air ar n-iarrtasan

Ach esan, gun bhi glie ni 's leòr,
'N a chùisibh mòr is fearr,
Nam feudtadh, shinteadh leis le deòin,
Gu linntean, 'lò ro gheàrr.

Gu linntean ann am beatha bhròin,
'S nach dual da treoir no tàmh;
Le cuibhreach throm na truaigh' 'g a leòn,
Gun dòchas aig ri samh.

Gur truagh an gnè tha 'n eridhibh dhaoin',
Tha toirt d' an daorsa gràidh!
Gur truagh gu 'm bheil an saoghal faoin,
'N am beachd làn maoui is àigh!

C' as fhuair an saoghal eumhachd druidh!
'S a mheasar bàs mar nàmh?
'S gur oillt leinn 'n uair 's fearr d' ar 'n ùin,
'S gur rùn leinn tuille cràidh?

a chur am farsuingeachd os ceann tuigse, agus ar comasan air sonas a mhealtuinn a chur am farsuingeachd 's an tomhas cheudna, agus aig an àm cheudna an riarachadh, gu làn, 's gu h-iomlan a réir mar chuireas e féin iad am farsuingeachd,—'s einnteach gu 'm feum an smuain sin bhí làn de 'n chomhfhurtachd, 's de 'n aoibhneas is saobhire 's is àirde. “ Am bu mhaith leat, arsa neach, gu 'n gràdhaicheadh do chàirdean thu? Biodh Dia 'n a charaid agad. Am bu mhaith leat gu 'm biodh an di-chuimhne ort, ma dhi-chuimhnicheas iad thu, ni 's feàrr dhuit na 'n dàimh? Biodh Dia 'n a charaid agad. Am bu mhaith leat gu 'm biodh do nàimhdean an sìth riut. Bì air do dhèanamh réidh ri Dia. Am bu mhaith leat gu 'n déanamh fuath do nàimhdean maith dhuit? Feuch gu 'm bi cuibhrionn agad ann an Dia? Am bu mhaith leibh gu 'n soirbhicheadh le bhur n-anamaibh? 'S ann tre a bheannachd-san a dh' fheumas iad soirbheachadh. Am bheil thu sgìthichte le ànighairibh? Cha 'n 'eil cuid-eachadh air do shon, ach ann an caoimhneas Dhé. Am bheil cionta 'n a eallach ort? Cha 'n 'eil dòchas air do shon, ach ann an trocair Dhé. Am bheil do chridhe dubhach? Feumaidh do shòlas tighinn o Dhia. Am

'S e 's aobhar Coguis, 'ta gu tric,
Toirt ciont an cuimhn' gu garg;
Gur uamhasach a guth, is thig
Trom eagal bàis 'n a lorg.

Le déigh bhí beò, tha 'n duine 'm bròn
Le 'lò bhí falbh mar sgàil:
Gur eutrom leis gach òc is leòn,
Seach teachd an còir a' bhàis.

'S e binn a' bhreitheimh dhùisgeas geilt,
'S ni aindeonach a thriall;
Gu 'n d' ruith e steach am féich cho pailt,
'S nach urt' e chaoidh an diol.

Diol! lean-sa Criosd, 's e dhìol gu làn;
'S air bàs a choisinn buaidh;
Gabh beachd air 'n uaigh 'n do chuireadh e
'S gu réidh rach sìos do d'uaigh-s'.

bheil t' anam ri h-aoibhneas? Feumaidh Dia t' aoibhneas a bhuanachadh, no mar loisgeas an droighionn, lasaidh t' aoibhneas suas, agus bàsaichidh e. Am bheil feum aig aineolas t' òige air seòladh? Feumaidh Dia bhi 'n a fhear-seòlaidh dhuit. Am bheil feum aig do shean-aois neo-sheasmhach air còmhnaidh? Feumaidh Dia bhi 'n a neart dhuit. Seargaidh 'as neart do làn òige, mur eiridinn Dia thu, agus mur dìon e thu;—agus bithidh soirbheas féin 'n a mhallachadh dhuit, mur toir Dia dhuit cridhe 'g a mhealltuinn. Cha 'n 'eil! cha 'n 'eil tèaruinteachd car mionaid, ach ann an sìth ri Dia;—cha 'n 'eil aon uair a' chomhfhurtachd sheasmhaich, ach ann an càirdeas ri do Chruithfhear!”

Ach, 'S an dara àit, Thug siun fainear, gu 'n robh an sòlas sin a bhuilicheas creidimh an t-Soisgeil, air a mheudachadh, 'n uair choimeasar e ris a' chor anns an robh an creutair, roimh dha an creidimh sin a shealbhachadh. Feudar so a mhìneachadh air mhodh samh-laidh no dhà. An do dh' fhairich thu riamh teann 'ghoirteas sam bith car ùine? Ma dh' fhairich, 'n uair fhuair thu lasachadh uaithe, nach do mhothaich thu sàmhchair agad féin ann an saorsa o phéin, nach b' urrainn dhuit bhi agad mur robh thu air fulang péine? Air a' mhodh cheudna, tha saorsa phearsanta bhi aig neach, a ghnàth taitneach; ach 's tric a smuainich mi an déigh dhomh bhi sealltuinn air neach ann am prìosun fuidh bhinn bàis, ciod nach d' thugadh e air son na saorsainn a ta aig na mìtibh, ann an ìmeachd air sràidibh a' bhaile, 's air am bheil iad a' cur ach beag meas. No an robh thu riamh air do chumail 's an leabadh le geur cuslaint, no le tinneas trom; nach mòr an luach a chunnaic thu 'n uair sin anns an t-saorsa bha aig muinntir eile mu 'n cuairt ort? Ach na 'n d' tigeadh litir-mhathcanais a dh' ionnsuidh an duine bha 's a' phrìosan fuidh bhinn bàis, ciod an t-aoibhneas nach biodh aige? Nis bhiodh an t-aoibhneas sin gu mòr air a mheudachadh, anns gu 'n coimeasadh 'fhiosrachadh

féin e ris an daorsa 's an robh e roimhe. Ni-eigin còl-tach ri so, tha a' chomhfhurtachd sin a mhealas am fìor-chriosduidh, 'n uair, an déigh dha bhi 'n a luidhe fuidh eallach cionta, 'n a dhearbh-fhiosrachadh féin, a mhothaicheas e an t-sìth sin aig a choguis bhuarite, a chompàrticheas creidimh ann am fuil Iosa. Bheir an creidimh sin air aghaidh 'n a anam suaimhneas agus taitneas bhios air an craobh-sgaoileadh air feadh 'inntinn uile; agus sgaoilidh an t-suaimhneas agus an taitneas so am buaidh shìothchail féin air feadh 'inntinn uile, aig iomadh àm anns nach 'eil e gu dìreach a' beachdachadh mar ni air leth air an aobhar o' m bheil iad a' sruthadh. 'S ann mar so a thuigeas sinn an eachdraidh a ta againn mu 'n cheud mhuinntir chaidh iompachadh chum a' chreidimh Chriosduidh, *Gnìomh. ii. 46.* "Chaith iad am biadh le gairdeachas, agus le aon-fhillteachd cridhe." 'S i so sìth Dhé mu 'n labhrar anns an Sgrìobtur, mar a' dol thar gach eòlas—an t-sìth sin nach aithne do 'n t-saoghal.

Tha e fìor, 'n uair labhras mi mu bhi a' coimeas an aoin choir ris a' chor eile, gu 'm bheil sùil agam ris an àmhghair agus an im-cheist inntinn, a mhothaicheas am fìor chriosduidh 'n uair a dhearbhar air, air tùs, olc a' pheacaidh. Ach nach fheud sinn mar an ceudna fìor shòlas, agus fìor shonas an fhìor Chriosduidh a choimeas, cha 'n ann a mhàin ris an an-shocair agus ris a' mhi-shuaimhneas inntinn a dh' fhairich e roimh dhearbhadh peacaidh,—ach mar an ceudna ris an uireasbhuidh sin air fìor shòlas no fìor thoileachas;—an easbhuidh-eachd sin a mhothaich e, an t-ionndran a bha roimhe aige, 'n a chor nàdurach air ni-eigin anns am feudadh an t-anam fois a ghabhail le comhfhurtachd, agus air son an bheil daoine saoghalta a ghnàth a' sireadh ann an nithibh aimsireil, agus nach urradh dhoibh fhaotainn gu bràth. Cia mòr is feàrr, ma ta, a' chomhfhurtachd a ta aig a' chreidmheach a nis ann an Iosa, na ni sam bith a ta aca-san dha 'n aon sìth, ma 's sìth a ghoirear dh'i,

bhi a' di-chuimhneachadh an ceangaltais féin ri an Cruithfhear, am Fear-coimhid, an Caraid a 's fearr, agus am Breitheamh.

A nis, mo chàirde òga, am feud mi an dòchas so bhi agam umaibhse, gur aithne dhuibh ni-eigin dhe 'n t-sìth so, ann bhur fiosrachadh féin? Ma 's aithne, cha 'n 'eil mi an teagamh nach cuir sibh meas oirre os ceann gach ni eile sam bith. Altruimibh—gu cùramach gach ni a chuidicheas an t-sìth so bhi air a cumail suas ann bhur n-inntinnibh; agus measaidh sibh mar na h-uile a 's eagallaiche, na h-uile ni a chuidicheas an t-sìth so thoirt air falbh uaibh, no a lughdachadh. Cuimhnichibh, gidheadh, gu 'm bheil sìth mhealltach am, cho cinnteach 's a tha sìth fhìrinneach ann; agus bu chòir do so bhur treòrachadh uile gu bhi toirt fainear ciod e nàdur na sìthe sin tha sibh a' mealtuinn. Far am bheil sìth fhìrinneach, an sin a ghnàth tha faire agus ùrnuigh. Cha 'n 'eil e comasach gu 'm bi i idir ann, far am bheil an creutair a' tighinn beò ann an cleachdamh peacaidh aithnichte sam bith. Criothnaichibh le h-eagal, ma ta, roimh 'n ghnè shìthe sin a leigeadh leibh mairsinn ann an cleachdamh na h-eucoire. Ach gu robh an t-sìth sin, sìth Dhé, a ghlanas, a réir mar bheir i sòlas; am feadh 's a tha i air a stéidheachadh air saorsa o chionta peacaidh, a cheannsaicheas cumhachd a' pheacaidh ni 's mò agus ni 's mò; am feadh 's a mheasar i mar a' bheanneachd is ro luachnhoire de na h-uile beannachd, aig am bheil 'n a co-chuideachd, faicilleachd agus faire naomh, mu 'n ciùrrar i le ni sam bith,—gu robh an t-sìth so a' gabhail còmhnuidh annaibh gu saoi-bhair, agus gu dean i comasach sibh bhi dèanamh aoi-bhneis an dòchas glòire Dhé.

EARRANN XIII.

Mu na sonasaibh ceudna.

LABHAIR mi anns an earrann mu dheireadh air cuid de na h-aobhairibh sonais tha aig fìor dheisciobul Iosa o bhi creidsinn an t-soisgeil; agus tha mi a' cur romham a nis, anns an carrann so, beagan tuilleadh a labhairt mu na sonasaibh ceudna.

A measg nan aobhar sonais sin, a ta aca-san a chreideas, anns a' bheatha so, cha 'n fhaod sinn a dhi-chuimhneachadh, iad bhi air an saoradh o chumhachd na h-aingidheachd. Tha daoine ain-diadhuidh air an leigeil ris dhuinn anns an Sgriobtur, mar 'n an tràillibh. Tha iad air an treòrachadh 'n an cimich aig an diabhol, chum a thoil a dhèanamh; agus tha an ana-mianna agus an iarrtasan neo-cheannsuichte, truailidh, neo-ghlan féin mar mhaighstiribh-oibre cruaidh os an ceann, agus a' tabhairt géille dhoibh sin, tha iad anns an daorsa a 's an-ìochdmhoire sam bith. Faic, *Rom.* vi. 14—23. Cha chomasach sinn, gu cinnteach, meud no lìonmhoireachd nan truaighean a chur an céill; tha 'g éirigh gach là, eadhon do phearsaibh, agus do chrannchuraibh dhaoine anns an t-saoghal so féin, o iad bhi tighinn beò fuidh uachdranachd an tograidhean peacach, agus a' toirt géill dhoibh; agus sin, an aghaidh an tuigse féin, a leigeas ris dhoibh am mearachdan ann an iomadh ni. Nis, ge d' nach 'eil na tograidhean sin gu h-iomlan air an sgrios anns an fhìor Chrìosduidh, tha iad aig a' chuid is lugha, gu mòr air an lagachadh, agus air an ceannsachadh. Ge d' nach 'eil *cumhachd* a' pheacaidh 'n a chridhe gu h-iomlan air a thoirt as, cha 'n eil e ni 's faide fuidh a *chumhachd-riaghlaidh*. Tha am peacadh ann-san 'n a nàmhaid ceannsuichte, ge d' nach 'eil a chumhachd buair-easach gu tur air a mharbhadh. Tha an t-saorsa so,

ma ta, o uachdranachd ana-miannan, agus an-tograidhean cumhachdach annta féin, an t-saorsa a tha aige uatha 'n a chridhe, 's 'n a cleachdamh, agus anns am bheil earrann shònruichte de shaorsa an t-soisgeil a' co-sheasamh, 'n a ni anns am bheil mòr chomfhurtachd, agus mòr shonas aig an anam sin a mhothaicheas i. Anns an rathad so, mar ann an iomadh rathad eile, tha aig an diadhachd geallana na beatha ta làthair, agus na beatha ta chum teachd.

Ni 's faide, tha am mothachadh, agus a' bheachd sin air a mhi-thoilltinneas féin, ni leis am bheil na h-uile fìor chriosduidh air aithneachadh, 'n a ni tha meudachadh a chomhfhurtachd agus a shòlas, anns gach aon ni a shealbhaicheas e o mhaitheas freasdail Dé anns a' bheatha so. Am feadh 's a tha an duine tha 'n a choigreach do chreidimh an t-soisgeil, a' sealltuinn air na nithibh so, a' teachd d' a ionnsuidh gun chomharachadh suidhichte sam bith ann am freasdal an Tighearn, agus mar gu 'm biodh aige féin còir air am faotainn, no, an car a 's lugha, a' smaoineachadh nach 'eil e féin gu h-ìomlan mì-thoilltinneach orra,—tha e 'g an gabhail le beag buidheachais, agus tha a dhoilgheas air a mheudachadh, ma tha ni saoghalta sam bith a' bacadh an t-sonais a dh' earb e fhaotainn anns na nithibh sin. Cia cho mòr 's a tha e air son comhfhurtachd na h-inntinn, anns gach cor, an fhaireachduinn a tha aig gach fìor chriosduidh troimh chreidimh an t-soisgeil. Gabhaidh fìor dheisciobul Chrìosd, fuidh mhothachadh air a mhi-thoilltinneas féin, le beò-bhuidheachas, ris na h-uile tiodhlaic freasdail a thig d' a ionnsuidh; agus 'n uair a smaoinicheas e, fuidh chuimhne air a chiontan féin, air dòchas tròcair a' mhaitheanais o Dhia, ann an Chrìosd, agus a sheallas e air na h-uile ni maith, mar thìodhlacaibh an Athar sin, tha nis air a dhèanamh réidh ris, agus mar eàrlas air beannachdaibh a 's feàrr a bhitheas fathast air am buileachadh air—tha aig anns na beachdaibh ceart agus soilleir sin, sòlas 'n a uile

chothromaibh, eadhon o 'n leth muigh, nach fiosaich idir daoine an t-saoghail so. Fuidh 'n mhothachadh so, feudar gu cinnteach a ràdh, “ Is feàrr beagan aig an duine ionraic, na saobhreas mhòrain dhroch dhaoine.” *Salm. xxxvii. 16.*

Agus am feadh 's a tha dòchas an t-soisgeil, mar so, a' soillseachadh agus a' toirt comhfhurtachd do 'n inn-tinn ann an soirbheachadh, beachdaich a rìs ciod an sòlas saobhir bheir an dòchas ceudna ann an uair na h-èiginn, 's na h-an-shocair. 'N uair a tha deuchainnean na beatha so a' lìonadh an duine shaoghailte, le h-iom-cheist, agus le h-eagal, tha aig an neach sin a sheallas ri Dia, mar ri 'Athar féin nis air a dhèanamh réidh ris ann an Criosd, 'n uair a sheallas e ris an Dia sin mar ri 'charaid,—comhfhurtachd agus sòlas do-labhairt. Seallaidh e le tlachd shònruichte agus le taitneas ris na geallanaibh gràs-mhor sin air na dh' iarr an Tighearn air a phobull féin an dòchas a leagadh; agus am measg nan geallana sin, gheibh e ni a luidheas gu h-ìomlan r' a chor féin, eadar gu bheil 'imcheist ag éirigh o dheuchainnibh aimsireil, no spioradail. Tha fios aig gu bheil 'Athair nèamhaidh féin a' riaghladh os àird, agus gu bheil gach ni agus neach anns a' chruthachadh, faicsinneach agus neo-fhaicsinneach, fuidh a chumhachd riaghluidh-sa, agus fuidh a smachd;—gu 'n do gheall esan, gu 'n oibrich na h-uile ni fadheòidh, an ceann a chèile, chum maith d' a chlann thaghta féin;—agus am feadh 's a tha aca àrd shagart tròcaireach agus dìleas, aig am bheil co-mhothachadh r' an anmhuinneachd, thig iad le dànachd diadhuidh chum cathair-ghràis, a shireadh tròcair a bheir maitheanas, agus gràs a chuidicheas anns gach uair feuma.

Is aobhar comhfhurtachd eile do 'n fhìor chriosduidh anns a' bheatha so, fhad 's a dh' fhaodadh sealladh air na cunnairtibh spioradail do 'm bheil e buailteach, agus air na nàimhdibh sin tha 'g iadhadh uime, a lìonadh le tuirse, agus le tomhas an-earbsa, gu 'm bheil

uige gcalladh air cuideachadh nèamhaidh o 'n àirde, chum a neartachadh an aghaidh buairidh, agus a dheanamh comasach gu bhi cur an aghaidh nan nàimhdean sin ris am feum e bhi a' cathachadh, agus gu a dhèanamh dìleas chum na crìche. Agus mar so, tha teagasg an Sgriobtuir air a' cheann so, am feadh 's a tha e làn combhfhurtachd do 'n chreidmheach,—tha e air a chur fa 'r comhair air mhodh 's gu bheil e araon ni 's leòr chum an t-anam a chumail o *an-earbsa*, agus inar an ceudna o *dhànadas* agus o *fhéin-mhisneach*. Anns an t-seòl so, tha teagasg agus geallana na Fìrinn, air an suidheachadh gu glic, agus gu h-ìomchuidh, a réir nàduir agus feum an duine, oir tha feum againn araon, bhi air ar cumail o 'n dà ni—o eu-dòchas, agus o dhànadas. Cia mar a ta e a' toirt an dà dhìon so do 'n duine? Tha, le bhi a' ceangal r' a chéile geallana agus tabhartais ghràis, ri faire agus ùrnuigh. Bheir an t-Athair an Spiorad Naomh dhoibh-san a dh'iarras e; agus a' mhisneach sin a tha air iarraidh oirnn a ghabhail, o 'n dearbhachd gu 'm bheil Dia ag oibreachadh annainn, tha i gu dlùth air a ceangal ri sinn a thoirt an ro-aire, obair ar slàinte oibreachadh a mach le crith agus le heagal. Faic, *Luc. xi. 13; Philip. ii. 12, 13*. Mar nach 'eil, ma ta, teagasg an Sgriobtuir a' toirt misnich sam bith do dhìomhanas, ach a' ceangal nan geallana is mò 's is luachmhoire, air cuideachadh nèamhaidh, ri ùrnuigh, agus ri dìchioll, am feadh 's a tha e làn-ìomchuidh chum an sòlas a 's saoihbhre a chom-pàirt-eachadh, cha 'n e mhàin gu bheil e 'g ar dìon o dhànadas, ach gu bheil e gu sònruichte 'g ar seòladh, 's 'g ar treòrachadh chum dèanadachd agus faire.

Ach tha 'n uair sin, a ta gu ar n-uile dheuchainnibh air thalamh a chrìochnachadh a' tarruing am fagus, agus sin do na h-uile. Tha sealladh air an uair sin a' cur casgaidh air an neach a 's mi-mhothachail, 's a 's uallaich:—tha sealladh oirre a' cur bacaidh air aighear nan uile smuaintean is aoibhniche, anns an inntinn,—

bheir an sealladh sin leagadh air na tograidhibh agus na h-anamiannaibh a 's ceannairciche anns an duine ; agus cuiridh e eagal agus uamhas air a' chridhe a 's treubhaiche. 'S e aon de na sòlasaibh is mò do na h-uile neach smuainteachail, e bhi air innseadh dha cia as is urrainn dha, cia an t-ionad o 'n tarruing e seasmhachd agus misneach, aig an uair dheuchainneach sin. Co uaithe, ma ta, is urrainn do 'n mhisneach, 's do'n t-seasmhachd sin tighinn, ach o 'n Dhia shìorruidh bhi againn mar charaid. Cumaidh an cinnteachas sin suas sinn, aig an uair dheuchainneach so, agus cha chum ni *air bith* eile. Ma tha cumhachd Uile-chumhachdach againn air ar taobh, cha chomasach do aon ni air bith ann an uile-fharsuingeachd a' chruthachaidh, no air feadh uile linnibh na sìorruidheachd, ar sonas a lughdachadh, no ar sìth a bhuntainn air falbh uainn. Agus thug creidimh an t-soisgeil air cloinn Dhé, anns na h-uile linn, sealltuinn air an aghaidh, ann an àm teachd am fagus rìgh nan uamhas, le fois, agus le seasmhachd, agus eadhon a choinneachadh le caithream agus le gairdeachas ;—am feadh a bha daoine an t-saoghail so, agus a ta iad, air an éigneachadh tre eagal, gu bhi cur air falbh uatha féin gach smuain air a' bhàs, fad am beatha, agus 'n uair a dh' fhcumas iad coinneachadh ris, mu dheireadh, a' luidhe sìos fuidhe, an dara cuid le neo-mhothálachd eu-céillidh, no le eu-dòchas uamhasach.

Air dhomh mar so, cuid de nithibh thoirt fainear, tha 'n am fìor shòlasaibh do 'n fhìor Chrìosduidh, eadhon 's a' bheatha so,—nithe tha air am fosgladh suas dhoibh mar bhuaidh na réite sin a rinn Crìosd ris an Athair, trid am bheil iad air an dèanamh réidh risan,—feudaidh sinn chuir ri so, gu 'm bheil an t-atharrachadh ann an cor an fhìor Chrìosduidh, maille ris an dòigh anns am bheil an t-atharrachadh sin air a thoirt mu 'n cuairt, a' toirt dha *tlachd agus taitneis nach bcag ann an seirbhis a Thighearn agus a' Mhaighs-*

tir, Criosd, “Tha mo chuing-sa,” arsa Iosa, “socrach, agus a ta m’ eallach so-iomchar,” *Mat. xi. 30.* Nis an rathad anns am bheil iad mar sin, bheir sinn gu h-aithghearr fainear.

Ann am mealtuinn nithe an t-saoghail so, tha fios agaibh, gu bheil sonas an duine a réir an tlachd a ta aige ann an gnè àraid sonais air bith. Samhlaich, mar eisimpleir air so, an tlachd a ghabhas iomadh neach òg ann an caochladh gnè amaideis, agus sugradh faoin, ris an tlachd a ghabhas eadhon duine glic an t-saoghail so féin, ann an soirbheas saoghalta, ann am meudachadh a mhaoine féin, agus anns gach gnothuch agus oidheirp a chuidicheas a shaoibhreas:—chi thu gu bheil an dà ghnè sonais so ro mhi-choltach r’ a chéile, agus—cho mi-choltach, agus an ni a tha ’n a shonas do ’n dara neach, gu ’m biodh e air a mheas ’n a thruaighe agus ’n a an shocair leis an neach eile. Agus nach comasach dhuit smuaineachadh gu ’m biodh inntinn neach cho mòr air atharrachadh ’s gu ’m biodh fìor thlachd, agus fìor shonas aige, ann an seirbhis Iosa Criosd? ’S e sin ma ta, an caochladh bheir fìor chreidimh an t-soisgeil mu ’n cuairt anns gach neach tha gu fìor ’g a mhothachadh. Cha chomasach do neach air bith creidsinn gu robh e féin air a sgrios leis a’ pheacadh, agus gu ’n do bhàsaich Criosd chum a shaoradh, gun an gràdh a ’s mò thabhairt do Shlànuighear cho gràs-mhor. Nis ’s e an gràdh so, maille ri iongantas, agus fìor bhuidheachas anama, tha ’n a thobar anns a’ chridhe o ’m bheil ùmhlachd naomh a’ sruthadh gu huile, agus a ta ’n a mhàthair-aobhair do shonas an fhìor Chriosduidh anns a’ bheatha so, agus do ’n tlachd a ta aige ann an seirbhis a mhaighstir.

Cluinnidh sinn gu tric ann an cainnt an t-saoghail so, aon neach ag ràdh niu neach eile, cia cho taitneach agus a bhitheadh c dha gu ’m biodh e ’n a chomas feitheamh air seirbhis an neach cile sin; agus an uair a ta mòr mheas aig aon neach air neach eile, no gu

bheil e 'g a mheas féin fuidh chomanaibh dha gu mòr, cha 'n e mhàin gu bheil e ag ràdh so ann am briathraibh, ach tha i 'n a cainnt a ta fìrinneach. Tha mi a' creidsinn gu b' urrainn gach neach againn féin neach-eigin eile ainmeachadh air am bheil a leithid sin a' mheas aige, no dha 'm bheil e fuidh leithid sin a' chomanaibh, agus na 'n iarradh an neach sin air neach-eigin àraid a dhèanamh air a shon, gu mothaicheadh e 'n a thlachd, agus a theagamh 'n a urram dha, an t-seirbhis sin bhi air iarraidh uaith, agus na fhìor thlachd a tabhairt dha. Tha e soilleir mar a luidheas an co-samhlachd so ris an t-seirbhis a dhlighear do Chrìosd; agus is ann mar so a ta ar Tighearn ag agairt ùmh-lachd do a laghannaibh féin. Tha i 'n a comhara air gràdh d' a ainm. *Eoin. xv. 14; Mat. xxv. 40.* 'S ann air a' mhodh so a ta cuing Chrìosd, cha 'n ann a mhàin so-ìomchar, agus socrach; agus ro-thaitneach, do na h-uile, a mhothaicheas an comanaibh féin do thròc-air a bhuilich slàinte orra,

Ach cia mar a ta so air a dhearbhadh le ìomadh neach de sheirbhisich Chrìosd, no de a luchd-leanmhuinn? Bhlais mòran dhuibh air taitneasaibh a' pheacaidh cho maith r' an coimhearsnaichibh. Am feadl 's a bha iad di-chuimhneach air Dia, bha iad a' dèanamh oidheirp air gach taitneas a tharruing o 'n t-saoghal so, a b' urrainn iad, no bha aige r' a bhuileachadh; agus bha mòran dhuibh air an suidheachadh ann an inbhe 's gu 'm b' urrainn dhoibh an taitneas sin a mhealtuinn ann an tomhas ro àrd. Ciod e an teisteanas a ta iad a nis a' tabhairt? Tha na mìltean a' dh' fhianuisibh nis ullamh air so a ràdh, Cha b' aithne dhuinn riamh fìor shìonas gus an d' fhuair sinn còlas air soisgeul Iosa Chrìosd. Dh' fhairich sinn 'n a sheirbhis-sa, taitneas agus toil-inntinn nach do mhothaich sinn riamh roimhe, agus 's e fàth ar gearain a mhàin mu 'n chùis, nach 'eil sinn ni 's comasaiche, o neo-fhoirfeachd tha ceangailte ruinn fathast, seirbhis ni 's feàrr a dhèan-

amh dhà, 's nach urradh sinn a ghràdhachadh ni 's mò. An so fhuair sinn toil-inntinn, air am bheil sinu fiosrach nach comasach an saoghal so a bhuileachadh gu bràth; agus 's e ar sonas is nìò, an dòchas sin a tha againn gu 'm faic sinn ar Maighstir gràdhach 'n a ghlòir, agus gu 'm bi sinn an sin comasach seirbhis a dhèanamh dha ann am foirfeachd, gun stad, agus gun chrìoch.

Am bheil so, a nis, 'n a eud eu-ceillidh? Cia cho mi-reusonta 's a tha e gu 'n goirteadh sin dheth! Tha na beachdan so mu ghràdh Chrìosd, agus mu fhìor ùmhlachd dha, stéidhichte air bunaitibh fìor shìmplidh agus seasmhach. 'S iad na beachdan so uime-san, an dearbh ni a dh' fheumas leantuinn o bhí creidsinn ann am fìrinn gur e am Bìobul focal Dé;—agus is beachdan iad so a ta cudthromach do na h-uile, agus a ta ag agairt rannsachaidh o na h-uile,—agus a ta fìrinn-ean an Leabhair sin a' cumail a mach mu choinneamh nan uile, lànachd dearbhaidh agus còmhdach do thuigse dhaoine, d' an taobh féin, nach robh riamh an comas do uile nàimhdibh na fìrinn cur nan aghaidh, no an crathadh. Mo chàirde gràdhach òga, am bheil sibhse ullamh, o bhur fiosrachadh féin, bhur fianuis a chur a stigh maille ri fianuis na muinntir sin mu 'n do labhair mi, agus an cainnt a dh' aithris mi? Stad! Snuainich! Mu 's e 's gu 'm bheil, beannuichte a tha sibh o 'n Tighearna. Mur 'eil, O na fanaibh toilichte 's a' chor anns am bheil sibh a nis. Tha sibh 'n ur coigrich do 'n athnuadhachadh sin, a tha gu neo-sheachanta feumail dhuibh a mhothachadh, mu 'n comasach dhuibh bhì uidheamachte air son rìoghachd an t-soluis.

EARRANN XIV.

Mu riaghàilt beatha a' Chrìosduidh 's an t-saoghal so, maille ri cuid de nithibh mu 'n dòchas a bhuineas dha a thaobh na beatha ri teachd.

ANNS an earrann so, leis am bheil mi rùnachadh co-dhùnadh, tha mi a' cur romham anns a' cheud àit, do sheòladh a dli' ionnsuidh na riaghailt mòra sin, a réir am bu chòir do ghiùlan luchd-aideachaidh crìosduidh bhì air a stiùradh.

Toil Dé, ma ta, mar a ta i air a foillseachadh 'n a fhocal, 's e sin an riaghailt, a chum an sinuaintean, am briathra, agus an gnìomhara bhì air an stiùradh, aig na h-uile deisciobul a bhuineas do Iosa Crìosd. Anns na h-uile beachd, agus anns na h-uile frithealadh, 's i so gu soilleir an aon riaghailt ris am feumar cùisean a thomhas. Anns na nithibh so, tha an ràdh so, " 'S e aon bhur Maighstir, eadhon Crìosd," 'n a riaghailt a dh' fheumas luidhe gu h-iomlan ris na h-uile fìor chrìosduidh. Mar nach 'eil *Protestanach* sam bith a ghabhas air féin gu follaiseach, coimhead ri leabhar sam bith eile, ach ris a' Bhìobul, mar leabhar gu h-iomlan gun mhearachd; anns na h-uile cùis mu 'm bheil eadar-dhealachadh ann am barail ag éirigh, tha e soilleir gur ann gu ùghdarras an fhocail a dh' fheumar cùisean a thogail mu dheireadh. Na h-uile nì maith a gheibhear ann an leabhraichibh eile, no ann am barailibh dhaoine eile mu nithibh áraidh sam bith a bhuineas do 'n diadhachd, ma tha iad ceart, tha iad air an tarruing o 'n comh-sheasmhachd ris an riaghailt so, agus tha an ceartas, no am maitheas uile, a réir mar luidheas iad ri tomhas na firinn foillsichte anns an fhocal.

Ach feumaidh focal Dé araon beachdan agus gnàthachadh, no cleachdamh an fhìor-chrìosduidh a riaghladh, agus cha 'n ann a mhàin ann an nithibh a bhui-

eas gu dìreach do 'n diadhachd féin; feumaidh e an cumbachd ceudna bhi aige os ceann nan smuaintean sin agus na breithe sin a bheir e mu ghnothuchaibh coitchionn na beatha so, a réir mar is comasach iad sin a thomhas ris an fhocal:—feumaidh am focal an uachdranachd cheudna bhi aige os ceann na h-uile dùrachd no rùn agus cleachdamh a bhuineas dha;—os ceann na h-uile iarrtas leis an gluaisear e;—os ceann a chleachdaimh ann am briathraibh agus ann an còmhradh;—agus os ceann gach gnàth-bhriathar a chomharraicheas a mach an cumhachd féin anns a' ghiùlan. A réir so, chi sinn a ghnàth, agus faodaidh na h-uile an aire thoirt dha; nach mòr na nithe mu 'n labhrar am measg cuideachd sam bith, ann an rathad còmhradh, nach treòraich focal Dhé sinn gu beachd gu h-iomlan dealuichte a ghabhail an an iomadh ni mu 'n labhrar, o 'n bheachd a ghabhas iadsa a ta 'n an coigrich do 'n diadhachd. Cha 'n 'eil mi aig na àm so a' labhairt mu iomchuidheachd, no mu mhi-iomchuidheachd a leithid sin a' chòmhradh bhi a ghnàth no anns na h-uile cuideachd, air a thoirt air aghaidh, no mu ghliocas ar barail féin mu 'n fhìrinn, aig na h-uile h-àm a chur an céill. Mu 'n ni sin, feumaidh na h-uile neach bhi air a sheòladh a réir an t-suidheachaidh shònruichte anns am faic e cùisean roimhe féin. Ach tha aon ni soilleir, a dh' aindeoin ùghdarras ris am feud muinntir eile an taic a leagadh, gu 'n tigidh e do 'n fhìor Chriosduidh, aig na h-uile àm, agus sin bhi air a dhèanamh soilleir 'n a ghiùlan agus 'n a bhriathraibh, gu 'n leagadh e a thaic, agus gu 'm biodh uile bheachdan air an stiùradh, cho maith ri 'n ghiùlan, a réir ùghdarras an fhocail mar a ta e air fhoillseachadh.

Beachdaicheamaid a nis gu h-aithghearr air ar n-aghaidh le chéile, air na dòchasaibh luachmhor a ta focal Dé a' foillseachadh dhuinn.

Tha am bàs a' cur crìch air uile ghnothuchaibh an ionracain agus an aingidh araon, ris an t-saoghal so. Ach an déigh a' bhàis thig breitheanas. 'N uair a

sguireas no a choimhlionar uile chrìochan glìce freasdail Dé, anns an t-saoghal so chumail suas cho fada, séididh an trompaid dheireannach, agus togar na mairbh. Anns an latha chudthromach agus shònruichte sin, tha na Sgrìobtuirean a' cur an céill dhuinn, gu 'n téid na speuran thairis le toirm ro mhòir, agus gu 'n leagh na dùilean le dìon theas; gu 'n loisgear suas mar an ceudna, an cruinne-cé, agus gach obair a ta air 'uachdair. Thig an Tighearn Iosa a nuas ann an rìoghalachd ghlòrmhor, chum breth a thoirt air an t-saoghal ann am fireantachd. Cha bhlais luchd-leanmhuinn Chrìosd bhios an uair sin air thalamh, bàs. Eiridh na mairbh a ta ann an Crìosd air tùs; agus togar suas iadsan, maille ri am bràithrean Crìosduidh a bhios aig an àm sin air thalamh, chum an Tighearn a choinneachadh 's an athar. Am feadh 's a thionailear an cinneadh daoine gu léir chum caithir-breitheanais òirdheirc a' Bhreitheimh, tha e air ìnnseadh dhuinn gu 'n cuirear na h-ionraic air a làimh dheas, agus na h-aingidh air a làmh chli, an dara buidheann air an lìonadh le gàird-eachas do-labhairt, agus a' chuid eile le h-amhluidh do-innseadh, agus le h-uamhas.

Do bhrìgh 's gur àm so tha ann féin ro chudthromach, agus gur là e anns am feum cuibhrionn bhì aig na h-uile aon neach air leth, air an aobhar sin, tha iomadh mion-chunntas againn air ann am focal Dhé. Faic, *Ecles.* xii. 14.; *Dan.* xii. 2.; *Eoin.* v. 28.; *Gnìomh.* xvii. 31.; *1 Corin.* xv. 51.; *1 Tesal.* iv. 15; *2 Pead.* iii. 10.; *Taisb.* xx. 11.; *Mat.* xxv. 31. Tha an cunntas deireannach so a dh' ainmich mi, air a thoirt dhuinn le ar Tighearna beannuichte féin, gu tric air a thuigsinn gu mearachdach. Do bhrìgh 's gu bheil e a' ceangal r' a chéile, a' bhreitheanais sin leis am molar na h-ionraic, agus gnìomhara iochdmhor a rinn iad, agus a' bhreithdhìtidh a gheibh na h-aingidh ri easbhuidh nan gnìomhara iochdmhor ceudna;—tha an earrann air gu tric air a cumail a mach mar gu 'm biodh i 'n a dearbhadh,

air nach 'eil e a' d'canamh a' bheag a' dh' eadar-dheal-achadh, ciod a' bharail àraidh dhe an robh neach air bith ann an cùisibh na diadhachd, a thaobh an so (deir-ear), gu 'm bheil sinn a' faicsinn breth air a tabhairt air daoine fadheòidh, cha 'n ann a réir an creidimh, no am beachdan, ach a réir an gnìomhara.

Ann an rannsachadh leabhair sam hith, tha e a ghnàth air a mheas, mar an dòigh a' s cinntiche air seadh an ùghdair a thuigsinn, caochladh earrannan an leabhair, anns am bheil e a' labhairt mu 'n aon ni, a shamhlachadh agus a thomhas r' a chéile, agus o sin breith a thabhairt ciod e beachd an ùghdair féin, le beachd fharsuing agus chothromach a ghabhail air na h-uile earrann anns am bheil e a' labhairt mu 'n chùis cheudna. Nis gabhamaid an seòl ceudna anns a' ghnoth-uch so; agus ciod a' bheachd gus an tig sinn. 'N uair a leughas neach, ann an àite eile, " Esan a' chreideas air a' Mhac tha beatha aige, ach csan nach creid am Mac, cha 'n fhaic e beatha," &c. (*Eoin*. iii. 36. Faic mar an ceudna, 2 *Tesal*. i. 7.) bhiodh e mi-reusonta gu h-iomlan a ràdh gu 'm bheil am Bìobul a' teagasg dhuinn gur aon ni e, ciod na beachdan a thachras bhi againn. 'N uair air an làimh eile, a leughas neach a leithid a' chunn-tas 's a tha againn ann am *Mat*. xxv. tha e cheart cho soilleir o sin, 's a tha e 's an earrann eile, gur e an creidimh a dh' fheumas an cleachdamh chum dheadh oibre ann am firinn a bheothachadh agus a thòiseachadh; agus gu 'm bheil beachdan no creidimh sam bith, nach 'eil mar sin a' buadhachadh, 'n a ni faoin, mearachdach, sgriosail, gun stà air bith—gu 'm bi iad air am mothachadh mar sin mu dheireadh. Tha an dà earrann so, ma ta, agus iomadh earrann eile de 'n fhèr-inn, de 'n aon ghnè, air an dòigh so gu, cothromach a' luidhe r' a chéile, agus 's ann o bhi beachdachadh orra le chéile cuideachd, a chi sinn an dòigh anns am bi a' bhreitheanas dheireannach air a cur an gnìomh.

Ach ni 's faide, a' mhuinntir a dh'aithriseas an ear-

rann sin, mur dhearbhadh nach 'eil e gu eadar-dhealachadh air bith a dhèanamh ciod na barailean, no an creidimh bhios aca 's an diadhachd, tha iad gu soilleir a' taisbeanadh nach 'eil iad a' tuigsinn na h-earrann gu ceart. 'S e an ni àraidh ris am bheil ar Slànuighear a' sealltuinn, agus air am bheil na tha e a' labhairt aig an àm gu h-iomlan an crochadh, am focal sin a chi sin, anns 40. rann " A mheud 's gu 'n d' rinn sibh e do aon de na bràthraibh a 's lugha agam-sa, rinn sibh dhomh-sa e." Ch 'n ann a mhàin, ma ta, ri gnìomharaibh iochdmhor gu coitchionn a nithear do 'r co-chreutairibh, a ta ar Tighearn a' sealltuinn an so, agus ris am bheil e a' ceangal na breithe sin a mholas na naoimh mu dheireadh, ach gnìomhara iochdmhora air an dèanamh do a dheisciobluibh bochda féin o fhìor ghràdh d' a ainm féin, agus d' a aobhar. Is gnìomhara iad mar so a ta gu soilleir a' fillleadh creidimh an t-soisgeil, agus nach b' urradh sruthadh ach o 'n tobar sin. Faic earrannan cosmhuil ri so. *Mat. x. 42.*; *1 Eoin. v. 5.*

— Anns a' chunntas so mu 'n bhreitheanas dheireannach, dh' fhàg ar Tighearna againn sgrìobhta gu soilleir, an dearbh bhreth chudthromach a bheir e araon air na naomhaibh agus air na h-aingidh. Ris an dara buidheann, their e, " Thigibh, sibhse, beannuichte o m' Ath-air-sa, sealbhuichibh an rìoghachd a dh' ullaicheadh air bhur son mu 'n do leagadh bunaitean an domhain." Agus ris a' bhuidheann eile, " Imichibh uam, sibhse a ta malluichte, do 'n teine shìorruidh air 'ullachadh air son an diabhuil, agus a chùid ainglibh." Tha e a' cur ri so. " Théid iad so air falbh a dh' ionnsuidh peanas sìorruidh, ach na fìreana a dh' ionnsuidh na beatha maireannaich.

Mar sin, a ta an cunntas a ta focal Dé a' toirt dhuinn mu 'n chrìoch chudthromach gus an tig a' bhreitheanas dheireannach. Mo chàirde òga gràdhach, na sheall sibh riamh, gu suidhichte, air ur n-aghaidh chum na h-uaire sin. An do bheachduich sibh gu cùramach, agus le ro-

aire, air an rathad anns an urrainn sibh sealltuinn air bhur n-aghaidh le comhfhurtachd, agus taisbeanadh le comhfhurtachd air an latha mhòir sin? Mur do beachduich, O ceadaichibh dhomh asluchadh oirbh, gun dàil ni 's faide na nithe sin a ghabhail gu cridhe. Feumaidh na h-uile neach, taisbeanadh aig caithir-bhreitheanais Chrìosd; agus cha 'n 'eil cor meadhonach ann; agus mar sin, feumaidh gach neach agaibh, gun teagamh, bhi air fhaotain an dara cuid, air a làmh dheas, no air a làmh chli. Is creutairean neo-bhàsmhor sibh. Tha an t-siorruidheachd, ma ta, gu bhi sona, no truagh dhuibh. Tha beatha agus bàs fa 'r comhair. Tha gairm na tròcaire o Dhia air a cur do bhur n-iunnsuidh 's an t-soisgeul. " O bithibh air bhur n-aslachadh éisdeachd thabhairt do 'n ghairm sin le ro-aire, agus le dùrachd,— gabhail rithe le irioslachd, le buidheachas, agus le aoibhneas. 'S e nis an t-àm taitneach, 's e 'n diugh là na slàinte." Agus gu 'n deònuich Dia, gu 'n seas, esan a ta nis a' sgrìobhadh nam focal so, agus gach aon uile neach a leughas iad, air deas-làimh a' Bhreitheimh,— chum 's gu faigh sinn maraon a' bhinn thaitneach uaithe-san, agus gu 'n cleachdar sinn, mar chomharaibh air a tròcair shlàinteil féin, ann an saoghal an t-soluis, ann an tilgeadh ar corona an làthair na rìgh-chathrach, a' toirt glòire, urrain, cumhachd, agus uachdranachd, dhasan a ta 'n a shuidhe air an Rìgh-chathair, agus do 'n Uan, gu sìorruidh. Amen agus amen.

A' CHRIOCH.

x

LIST OF GAELIC BOOKS

TO BE HAD OF

MESSRS. WAUGH AND INNES,

HUNTER SQUARE,

AND 41, SOUTH HANOVER STREET,
EDINBURGH.

-
- ALLIENE'S ALARM, 18mo. bound, 2s. 6d.
BOSTON'S FOUR-FOLD STATE, 12mo. bound,
5s.
BUNYAN'S PILGRIMS PROGRESS, 18mo. 4s.
————— BARREN FIG-TREE, 18mo. bound,
1s. 6d.
BURDER'S SERMONS, 12mo. bound, 3s. 6d.
BAXTER'S CALL, 12mo. bound, 2s.
BROOK'S APPLES, 18mo. bound, 2s.
CONFESSION OF FAITH, 18mo. bound, 2s. 6d.
DODDRIDGE'S RISE, 12mo. bound, 4s.
EARLE ON THE SACRAMENT, 18mo. bound,
1s. 6d.
NEWTON'S LIFE, 18mo. bound, 2s.
ROSS'S PSALMS, 18mo. bound, 2s. 6d.
SMITH'S PSALMS, 18mo. bound, 2s. 6d.
————— 32mo. 1s. 8d.
LARGE QUARTO BIBLE, boards, £1 : 7s.
LARGE OCTAVO TESTAMENT, boards, 4s. 6d.
12mo. BIBLE, 2 vols. bound, 6s.
————— 1 vol. bound, 5s. 6d.
12mo. TESTAMENT, bound, 2s.

